

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Nadja Zobec

Samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev

Magistrsko delo

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Nadja Zobec

Mentor: doc. dr. Marko Milosavljević

Samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev

Magistrsko delo

Ljubljana, 2015

ZAHVALA

Hvala družini, še posebej sestri Tini za pomoč in podporo ter nečakinji Ivi, ki me je pomirila v stresnih trenutkih. Hvala Petri in Nuši za pomoč, Lejli za vsebinske komentarje in Ani za lektoriranje. Hvala kolegicama Mojci in Maji za spodbudne besede ter hvala partnerju Matjažu in njegovi družini za potrpežljivost. Zahvala gre tudi mentorju Marku Milosavljeviću, saj me je rešil v zadnjih trenutkih in pokazal, da so še profesorji s srcem ter seveda vsem novinarjem in urednikom, ki so si vzeli čas in se pogovarjali z menoj. Na koncu se zahvaljujem tudi tebi, dragi bralec. Brez tebe naloga ne bi imela pomena.

Samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev

Televizijsko novinarstvo je postalo s pojavom novih tehnologij in digitalizacije visoko kompleksno in hitro se spreminjajoče. Ker lahko ljudje do informacij dostopajo skoraj na vsakem koraku, se televizijske dnevnoinformativne oddaje v boju za gledalce vse bolj osredotočajo na način in stil upovedovanja, pri čemer pogosto v ospredje postavljajo senzacionalizem, personifikacijo in dramtizacijo. To so le nekateri tabloidni elementi, ki se pojavljajo v televizijskih dnevnoinformativnih oddajah. Mnenja o uporabi tabloidnih elementov so znotraj novinarske in komunikološke znanstvene stroke zelo različna. Negativna mnenja pod vprašaj postavljajo sam ugled televizijskega novinarstva in seveda s tem tudi ugled novinarja samega. V nalogi smo s poglobljenimi intervjuji novinarjev in urednikov oddaj Dnevnik na TV Slovenija in Svet na Kanalu A, ki je označena za tabloidno televizijsko dnevnoinformativno oddajo, raziskovali, kakšno samopodobo imajo Svetovi novinarji. Ugotovili smo, da imajo dobro samopodobo, najverjetneje tudi zato, ker ima dobro mnenje o njih tudi njihov urednik. Na samopodobo namreč vplivajo tudi mnenja drugih, predvsem merodajnih. S tem, kakšno mnenje imajo o njih novinarski kolegi s Televizije Slovenija, se ne ukvarjajo. In prav tu je prišlo do manjšega razkoraka, saj imajo Svetovi novinarji boljše samopodobo kot imajo mnenje o njih novinarji in urednik Dnevnika. Lahko bi rekli, če nisi zadovoljen s seboj kot novinarjem, potem tudi s svojim novinarskim delom ne moreš biti. Za prihodnost novinarstva je torej pomembno raziskovati tudi samopodobo novinarjev.

Ključne besede: samopodoba, identiteta, tabloidno novinarstvo, Svet na Kanalu A, Dnevnik na TV Slovenija.

The self-image of tabloid television journalists

With the emergence of digitalization and new technologies, television journalism has become highly complex and fast changing. As people can access information in nearly every step of their lives, the daily television newscasts are forever focusing on the manner and style of presentation to attract viewers, often incorporating sensationalism, personification and dramatization. These are just some of the tabloid elements appearing in the daily television newscasts. Opinion on application of these elements varies widely within the circles of the press and the scientific communicological professionals. The negative perception of using these elements questions the reputation of television journalism and of course the reputation of the journalist himself. In this study we carried out in-depth interviews with reporters and editors of "Dnevnik" on TV Slovenia and "Svet" on Kanal A (which is labelled as a daily tabloid newscast program) and researched on what type of self-image journalists of "Svet" have of themselves. Research showed that they have a good self-image, most probably because their editor has a high opinion of them. In fact, self-image is also influenced by the opinion of others, especially authorities. These same journalists are not concerned about what their colleagues on TV Slovenia think of them. It is here that our studies revealed a difference between their high self-esteem and the actual opinion of their work by "Dnevnik" journalists and editor. We could say, if you are not satisfied with yourself as a journalist, then you can't be satisfied with your work. Working on the self-image of journalists will take an important place in future journalism.

Key words: self-image, identity, tabloid journalism, Dnevnik on TV Slovenia, Svet on Kanal A.

KAZALO

1 UVOD	5
2 SODOBNO NOVINARSTVO	8
3 TEHTNE IN RAZVEDRILNE NOVICE	10
4 KAJ JE POSLANSTVO NOVINARSTVA?	11
4.1 NORMATIVNE FUNKCIJE NOVINARSTVA	11
4.1.1 MEDIATIVNO NOVINARSTVO	12
4.1.2 RAZVEDRILNO NOVINARSTVO	12
4.1.3 ODVETNIŠKO NOVINARSTVO.....	13
4.1.4 RAZSVETLJENSKO NOVINARSTVO.....	13
4.1.5 KOMUNITARISTIČNO NOVINARSTVO	14
5 TABLOIDNI DISKURZ ZNOTRAJ NOVINARSKEGA DISKURZA	15
6 TABLOID, TABLOIDIZACIJA IN TABLOIDNI NOVINARJI	17
6.1 TABLOID	17
6.2 TABLOIDIZACIJA	17
6.3 TABLOIDNI NOVINARJI.....	18
7 TABLOIDNI ELEMENTI NA TELEVIZIJI	19
7.1 TEME V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH	19
7.2 NAČIN UPOVEDOVANJA DOGODKOV V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH	20
7.3 VIZUALNI ELEMENTI V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH	22
8 OPREDELITEV POJMOV: (SAMO)PERCEPCIJA, SAMOPODOBA, IDENTITETA	24
9 RAZISKAVA	27
9.1 RAZISKOVALNI VPRAŠANJI	27
10 METODOLOGIJA	29
10.1 ANALIZA ODDAJ SVET NA KANALU A.....	30
10.2 INTERVJUJI Z NOVINARJI IN UREDNIKI SVETA IN DNEVNIKA.....	31
10.3 INTERPRETACIJA REZULTATOV	31
10.3.1 ANALIZA ODDAJ SVET NA KANALU A.....	31
10.3.2 ANALIZA POGLOBLJENIH POLSTRUKTURNIRANIH INTERVJUJEV	44
11 RAZPRAVA IN SKLEP	65
12 LITERATURA	72
PRILOGA: INTERVJUJI NOVINARJEV IN UREDNIKOV ODDAJ DNEVNIK IN SVET NA KANALU A	82

1 UVOD

Meje med klasičnim in tabloidnim novinarstvom se spreminjajo, oziroma je med njima zelo težko potegniti ostro ločnico. Odnosi so se spremenili, meje so izmuzljive. Tudi v Sloveniji se je televizijsko novinarstvo vdalo sicer splošnemu trendu »preobrazbe družbeno odgovornega televizijskega novinarstva v servis, ki etično odgovornost za polno informiranost vseh ljudi in družbenih skupin podreja imperativu večje gledanosti« (Laban, 2007, 9). Labanova (2007) je za sodobni televizijski novinarski diskurz zapisala, da je zanj značilno mešanje žanrov in stilov, prepletanje informacij in zabave ter osredotočanje na vizualne podobe; da podoba in vsebina, ki se prilagajata željam gledalcev in oglaševalcev, vodita v upovedovanje dejstev na način zgodb; in da ga zaznamuje nejasna ločnica med informativno in interpretativno novinarsko zvrstjo. (Laban, 2007, 18)

Zaradi neusmiljenega tržnega pritiska in boja za obstanek na medijskem trgu se mediji odločajo za vse pogostejšo rabo tabloidnih elementov. Bourdieu (2001, 15) pravi, da so se novinarji ogreli za senzacionalizem in tabloidizacijo informacij, ker jih je strah, da bi bili dolgočasni. Dahlgren (1995) ugotovi, da so bile televizijske dnevnoinformativne oddaje v relativno kratkem času podvržene velikim spremembam, predvsem visoko razviti grafiki in montaži, povečanemu tempu oddaje, tako da se hitro menjajo novinarska besedila, tonski izseki, vizualni rezi ipd. Več pozornosti se posveča tudi videzu voditeljev in studia. (Dahlgren 1995, 54–55)

Hkrati s tem se je spreminjala tudi vloga novinarstva in sedaj se upravičeno sprašujemo po definiciji sodobnega novinarstva. Melita Poler Kovačič in Karmen Erjavec navedeta dve usmeritvi znanstvenih definicij, ki se razlikujeta glede vključevanja zabavnih vsebin v definicijo novinarstva. K pojmovanju novinarstva lahko torej pristopamo z ožje in strožje smeri, ki utemeljuje definicijo novinarjev na njihovi vlogi zbiranja, tvorjenja oziroma širjenja novičarskih vsebin, ali liberalnejše smeri, ki se zavzema za širšo opredelitev, po kateri novinarstvo obsega tudi zabavne vsebine. (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 18–19) Opredelitev novinarstva, ki obsega tudi razvedrilne vsebine, bolj ustreza razvoju novinarstva v 20. in 21. stoletju. Razvedrilno novinarstvo pa se uresničuje v razmerah medijske tabloidizacije. Tu pa naletimo na kritike in zagovornike tabloidnosti v novinarstvu.

Obstaja prevladujoča skupina avtorjev (Bennett 1993, Langer 1998, Poler Kovačič 2003 Kalin Golob in Poler Kovačič 2005, Zelizer 2009), ki je kritična do tabloidnosti, saj gre po njihovem mnenju pri tej za stilistične in vsebinske spremembe novic, ki predstavljajo zaton

tradicionalnih novinarskih standardov; elementi tabloidizacije niso uporabljeni z namenom, da bi prispevali k podrobnejši in poglobljeni analizi, ampak bolj v senzacionalistične namene, namene dramatizacije in privabljanja občinstva. Nekateri teoretiki množičnih medijev (Iggers 1999, Bernstein 1997) so še posebej kritični do tabloidnega novinarstva in menijo, da to ogroža kakovostno novinarstvo. So tudi pesimistični, ker televizijsko novinarstvo teži k senzacionalnemu, hiperaktivnemu, tabloidnim vrednotam, in te naj bi izrinile tisto, kar je resno. V teh težnjah vidijo konec novic kot proizvoda, ki služi ljudem, in njihovo spreobrnitev v zabavo.

Na drugi strani nekateri avtorji (na primer Corner 1999, Glynn 2000, Macdonald 2003, Milosavljević 2003) menijo, da lahko tabloidni elementi pozitivno prispevajo k razumevanju novic in tako poglobijo določeno znanje ali vsaj odprejo nova vprašanja. Prepričani so, da imajo tabloidi večjo vlogo kot samo zabavati, oziroma da na svojevrsten način zagotavljajo potrebne informacije, ki razsvetlujejo državljane. Mediji naj bi s tabloidnostjo zagotavljali več demokratizacije, saj vključevanje običajnih ljudi v zgodbe omogoča heterogenost glasov in mnenj. Tudi personalizacija in melodramatičnost po njihovem mnenju nista nujno negativni značilnosti sodobnega novinarskega diskurza, saj so tisti elementi diskurza, ki niso čisto racionalni, učinkoviti pri oblikovanju moralne zavesti, personalizacija pa je lahko pod določenimi pogoji uspešno povezana s širino raziskave tematik, odprtosti perspektive in pozornosti do politično provokativnih pogledov osebnega.

Dahlgren (1993) meni, da ravno nesoglasja o tem, ali gre za novinarsko ali nenovinarsko sporočanje, poglobljajo krizo novinarske identitete, saj novinarji nimajo nedvoumnega odgovora na vprašanje, kdo so in kaj počnejo. Ena od razsežnosti novinarske krize je tudi vedno težja določljivost meje med resnim in rumenim medijem. »Novinarstvo se meša s popularno kulturo: na televiziji so priljubljene pogovorne oddaje in infozabava /.../« (Poler Kovačič 2005, 51) Manca Košir (Košir in Ranfl 1996) pravi, da se tudi v Sloveniji lastnosti komercialnih in elitnih medijev že tako prepletajo, da ne moremo nobenega razširjenega množičnega medija brez zadržkov uvrstiti v kategorijo resnih.

Televizijsko novinarstvo je tako postalo visoko kompleksno in hitro se spreminjajoče. Ker se televizijske dnevnoinformativne oddaje bolj kot na vsebino osredotočajo na način in stil upovedovanja, pri tem pa v ospredje postavljajo senzacionalizem, personifikacijo in dramatizacijo, je postal vprašljiv tudi ugled televizijskega novinarstva in seveda s tem tudi

ugled novinarja samega. Zanima nas, kako so te spremembe vplivale na televizijske novinarje v dnevnoinformativnih oddajah in kako se to odraža na samopercepciji televizijskih novinarjev dnevnoinformativnih oddaj. Za prihodnost novinarstva je torej pomembno raziskovati tudi samopercepcijo novinarjev.

V tej nalogi se bomo dotaknili novinarske identitete, ki se nanaša na novinarsko samoidentifikacijo, tj. identiteto, ki jo novinarji pripisujejo sami sebi, in poskušali razjasniti, kako na to identiteto vplivajo mnenja drugih novinarjev in urednikov. Postavili si bomo dve raziskovalni vprašanji:

RV 1: Kakšna je samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev?

RV 2: Kakšno mnenje o televizijskih tabloidnih novinarjih imajo njihovi uredniki ter novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija?

Osrednji del raziskovanja bodo poglobljeni polstrukturirani intervjuji z nekaterimi slovenskimi televizijskimi tabloidnimi novinarji in uredniki ter z novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija. Intervjuvali bomo pet novinarjev, ki delajo za oddajo Svet na Kanalu A, ki je komercialna televizija, in pet novinarjev, ki delajo za oddajo Dnevnik na Televiziji Slovenija, ki je javna televizija, ter urednika obeh oddaj, saj so uredniki pomembni z vidika pozicije moči. Uredniki naj bi imeli zadnjo besedo, odločali, kaj je vredno objave in kako bodo vsebino posredovali gledalcem. Znotraj kroga novinarjev bomo intervjuvali tako starejše, izkušenejše novinarje kot tudi mlajše, manj izkušene novinarje. Za novinarje, ki že dolgo opravljajo ta poklic predvidevamo, da imajo več samozavesti zaradi ogromno izkušenj, a so po drugi strani zaradi tega bolj ukalupljeni in manj samokritični, saj že veliko let delajo na enak način. Za mlajše novinarje, ki so pred kratkim vstopili v svet dnevnoinformativnih oddaj predvidevamo, da imajo nov, svež pogled, so polni idej, a po drugi strani bolj pod vplivom uredniških ukazov, navodil, zaradi česar nimajo samosvojih pristopov in se izgubijo v množici mlajših novinarjev. Naš namen bo spoznati samopodobo televizijskih tabloidnih novinarjev; kakšen pogled imajo, kako so samoperceptivni, samokritični, ali sploh razmišljajo o sebi, o svojem ugledu, ali so sploh samorefleksivni, ter razkriti, kakšno podobo o njih imajo njihovi uredniki ter uredniki in novinarji netabloidnega televizijskega medija. Ugotovitve bomo primerjali in ovrednotili.

Pred tem bomo morali najprej dokazati, da je oddaja Svet na Kanalu A tabloidna, oziroma da vsebuje veliko tabloidnih elementov, zato bomo mesec dni analizirali novinarske prispevke v posameznih oddajah in proučevali ključne elemente tabloidnosti; teme, način upovedovanja in vizualne elemente.

2 SODOBNO NOVINARSTVO

Tako tuji kot slovenski avtorji (npr. Luthar 1998a, Ivelja 2006, Mitu 2011) opozarjajo, da mediji v zadnjem času vse bolj oziroma zelo opazno »rumenijo«; še posebej problematično se jim zdi, da konkurenčni boj med mediji tudi doslej kakovostne medije potiska na rumeno stran. Tako tudi vsebine tistih medijev, ki sicer ne veljajo za tabloidne, vsebujejo tabloidne elemente. Številni avtorji (Postman 1985, Sparks 2000, Anderson 2004, Zelizer 2009, Mitu 2011) opozarjajo na spremembe v novinarstvu v zadnjih desetletjih. Vse večja vloga zabave, prevlada ekskluzivnega, trivialnega in škandaloznega, osredotočanje na personalizacijo in melodramatičnost, ustvarjanje spektakla in prevlada vizualnih elementov so le nekatere izmed njih. Zato danes težko govorimo o tabloidnih medijih na eni strani in o netabloidnih medijih na drugi, to sta le dva ekstremna pola, saj je meja med tabloidnimi in netabloidnimi mediji zabrisana. Jeremy Tunstall (1996, 7–17) to prikaže na področju britanskih dnevnih časopisov, ki so kategorizirani v tri sklope - »upmarket«, »midmarket« in »downmarket«, pri čemer v prvem sklopu prevladujejo tehtne in poglobljene novice, v zadnjem sklopu pa popularni tabloidi, ki so osredotočeni na kriminal, seks, šport in senzacionalne človeške zgodbe. Po Langerju (1998, 34–35) je ravno izbor tem v novicah eden ključnih pokazateljev tabloidnosti. Raziskave avtorjev (Luthar 1998a, Saari in drugi 2004, Mitu 2011) so pokazale, da je pomemben pokazatelj tabloidnosti tudi način upovedovanja dogodkov. Luthar (1998, 15) pravi, da so dogodki v teletabloidih lahko narativizirani kot moralne dileme oziroma dvodimenzionalni konflikt med dobrim in zlom. »Transformirani so v dramatične zgodbe, v jasno polarizirane (melo)drame« (Luthar, prav tam). Lahko so upovedani tudi z vidika osebnega izkustva. (Bradford 2007, 3) Govorimo o subjektivizaciji oziroma personalizaciji v novinarstvu, kjer so dogodki upovedani kot človeške zgodbe.

Pri televizijskem novinarstvu se tabloidnost kaže tudi z določenimi vizualnimi elementi v novicah, poudarjajo številni avtorji (Luthar 1998, Perovič in Šipek 1998, Laban 2007a). To so vedno krajše in hitreje menjajoče se sekvence, vse bolj gibljive in dinamične grafike ter

»kričeče« barve. Labanova (2007a, 33) ob tem opozarja, da so vizualni elementi »posebnost« televizijskega medija, Lutharjeva (1998) pa na spremenjeno razmerje med vizualno in verbalno reprezentacijo oziroma na »pretirano« vlogo vizualne estetizacije novic. Pomembne prvine vizualizacije televizijskega novinarskega diskurza so torej kadri (Laban 2007a, 34–40), grafikacije (Laban 2007a, 41–50) in barve (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 80).

A znotraj novinarske in komunikološke znanstvene stroke ne obstaja soglasje o pomenu tabloidnih elementov v novinarstvu. Nekateri avtorji (npr. Corner 1999, Macdonald 2003, Milosavljević 2003) menijo, da lahko tabloidni elementi pozitivno prispevajo k razumevanju novic in tako poglobijo določeno znanje ali vsaj odprejo nova vprašanja. V tabloidizaciji vidijo demokratičen potencial, saj predvsem vključevanje običajnih ljudi v zgodbe omogoča heterogenost glasov in mnenj. Tudi personalizacija in melodramatičnost po njihovem mnenju nista nujno negativni značilnosti sodobnega novinarskega diskurza, saj so »tisti elementi diskurza, ki niso čisto racionalni, lahko učinkoviti pri oblikovanju moralne zavesti prek njihovega poziva k empatiji in solidarnosti ter odpravljanju strahu.« (Milosavljević 2003, 16) Personalizacija pa je lahko »pod določenimi pogoji uspešno povezana s širino raziskave tematik, odprtosti perspektive in pozornosti do politično provokativnih pogledov osebnega« (Macdonald 1998, 112).

Na drugi strani pa obstaja skupina avtorjev (Bennett 1993, Poler Kovačič 2003, Kalin Golob in Poler Kovačič 2005, Zelizer 2009), ki je kritična do tabloidnosti, saj gre po njihovem mnenju pri tej za stilistične in vsebinske spremembe novic, ki predstavljajo zaton tradicionalnih novinarskih standardov; tabloidni elementi niso uporabljeni z namenom, da bi prispevali k podrobnejši in poglobljeni analizi, ampak bolj v senzacionalistične namene, namene dramatizacije in privabljanja občinstva. Nekateri teoretiki množičnih medijev (npr. Iggers 1999, Bernstein 1997) so celo prepričani, da tabloidno novinarstvo ogroža kakovostno novinarstvo. Pesimistični so zato, ker vse več medijev teži k tabloidnim vrednotam in te naj bi izrinile tisto, kar je resno. V teh težnjah vidijo konec novic kot proizvoda, ki služi ljudem, in njihovo spreobrnitev v zabavo. Bojijo se, da se bodo vrednote, ki poganjajo novice v to smer, s konkurenco še okrepile. Melita Poler Kovačič (2005) meni, da zabava ni bistvo novinarstva v klasičnem pomenu in se zato sprašuje, ali lahko te oblike množičnega sporočanja še vedno imenujemo novinarstvo. Tovrstna vprašanja tudi potrjujejo, da so raziskave na tem področju pomembne za preučevanje slovenskega novinarstva in njegove prihodnosti.

3 TEHTNE IN RAZVEDRILNE NOVICE

Jack Fuller (2007) meni, da bi se večina uglednih novinarjev ameriških časopisov strinjala z naslednjim stavkom: »Novica je poročilo o tem, kar se je novičarska organizacija nazadnje naučila o zadevah, ki so pomembne ali zanimajo določeno skupnost, ki ji novičarska organizacija služi.« (Fuller 2007, 41) To nam sicer pomaga pri definiranju kaj je to novica, vendar ni enoznačnega, složnega razumevanja tega stavka. Vsak medij si lahko po svoje razlaga, kaj je to, kar je pomembno za skupnost oziroma kaj skupnost zanima. Po drugi strani je tudi vprašanje, ali mediji posredujejo tiste novice, ki jih ljudje želijo, ali posredujejo tiste novice, za katere menijo, da jih ljudje morajo vedeti. Na tej točki je torej primerna delitev na t.i. tehtne in razvedrilne novice. Tehtne novice so tiste, ki so pomembne za državljane, ki jih potrebujejo, da uresničijo svoje državljanske dolžnosti in pravice. »Vendar tehtne novice niso samo tiste, ki so pomembne za demokracijo v družbi, ampak tudi tiste, ki so pomembne za vsakdanje življenje ljudi /.../« (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 115) To so tudi tiste novice, ki zagotavljajo informacije, do katerih večina državljanov nima dostopa, a pomembno in dolgoročno vplivajo na njihovo življenje. »Novica, vsaj v strogem pomenu besede, ni zgodba ali anekdota. Za osebo, ki jo je slišala ali prebrala, ima bolj pragmatičen kot zahvalni pomen.« (Park 2008, 13) Razvedrilne novice naj bi bile nekakšno nasprotje tehtnim novicam. Sem spadajo humor, neobičajni pripetljaji, zgodbe o osebnih življenjskih stilih in izkušnjah ipd. Tudi te novice so lahko zanimive za ljudi, vendar jim manjka pomembnosti, njihov namen je predvsem zabavati. Vendar zna biti tudi ta delitev na dva pola problematična, kaj je za nekoga pomembno in kaj zabavno. Bell (2009) opozarja, da čeprav je za razvedrilne novice pogosto značilno senzacionalistično upovedovanje, temu ni vedno tako in da so tudi tehtne novice velikokrat prikazane senzacionalistično. Meje med tehtnimi in razvedrilnimi novicami tako postajajo vedno bolj zbrisane.« (Bell 2009, 687–689) Vesna Laban v svojem delu *Televizijsko novinarstvo: hibridizacija žanrov in stilov*, zapiše ugotovitve raziskovalcev medijev po svetu, ki opažajo spremembe pri sporočanju; v ameriških, britanskih in avstralskih medijih tako vse več poročajo o kriminalu, zabavnih zgodbah o življenjskih stilih ali znanih osebnostih, in dnevnoinformativne oddaje postajajo kot zabavni spektakli. Iz Belgije in Švedske pa raziskovalci medijev poročajo o spreminjanju načina in stila televizijskega upovedovanja informacij, povečanem senzacionalizmu, popularizaciji novic ter pojavu podžanrov, ki združujejo informacije, senzacionalizem, dramo in zabavo. (Laban 2007a, 152)

4 KAJ JE POSLANSTVO NOVINARSTVA?

Ni univerzalne opredelitve novinarstva in ni enotnih pogledov na to, kaj je dobro novinarstvo. Na vprašanje »Kaj je poslanstvo novinarstva?« ni enoznačnega odgovora. Različne odgovore dobimo že med ljudmi, ki sodelujejo pri nastajanju novinarskih prispevkov v množičnih medijih, kaj šele med raziskovalci, učitelji, medijskimi lastniki, oglaševalci, politiki itd. »O tem, kaj je novinarsko poslanstvo, razmišljajo novinarji sami, ki svoj premislek običajno upovedujejo v obliki profesionalnih novinarskih norm, na primer v svojih kodeksih in dokumentih profesionalnih organizacij. Ta proces imenujemo novinarska samoidentifikacija. Pripisana identifikacija pa so vloge, ki jih novinarstvu prisojajo drugi /.../« (Poler Kovačič in Erjavec, 2011, 17) Tako je na primer Richardson (2007) različne poglede na novinarstvo strnil v štiri sklope, in sicer; 1. nekateri menijo, da novinarstvo obstaja za zabavo občinstva; 2. drugi so prepričani, da služi razširjanju mnenj vplivnih in močnih, nosilcev oblasti; 3. tretji ugotavljajo, da je novinarstvo usmerjeno k doseganju dobička in je predvsem posel; 4. četrti verjamejo, da novinarstvo državljanom zagotavlja informacije, ki jih potrebujejo za razumevanje sveta, v katerem živijo, in svojega položaja v njem. (Richardson 2007, 6–7)

Iz tega je razvidno, da so prisotna različna mnenja glede tega, kaj je novinarstvo in kakšno je njegovo poslanstvo. Pogosto so ta mnenja celo nasprotujoča, zato ni univerzalne, mednarodno sprejete definicije. Novinarji opravljajo vrsto storitev, ampak ali imajo vsi skupno poslanstvo? Kaj je naloga novinarja? Lahko govorimo o t. i. normativnih vrstah novinarstva, ki med seboj niso popolnoma izključujoče.

4.1 NORMATIVNE FUNKCIJE NOVINARSTVA

Slavko Splichal (2000) navaja štiri normativno določene vrste novinarstva: razsvetljsko novinarstvo, razvedrilno novinarstvo, odvetniško novinarstvo in mediativno novinarstvo. Tem vrstam Igor Vobič (2009) dodaja še komunitaristično novinarstvo. V nadaljevanju bomo predstavili te normativne vrste novinarstva.

4.1.1 MEDIATIVNO NOVINARSTVO

Mediativno novinarstvo vidi novinarja kot oskrbovalca ljudi z objektivnimi informacijami. »Informacijska funkcija je nedvomno osrednja funkcija množičnih medijev.« (Vreg 1990, 51) Mediativno novinarstvo predpostavlja iskanje objektivnosti ter uresničevanje ostre delitve med dejstvi in mnenji v novinarskem sporočanju (npr. Janowitz 1975/2008, 45–46; McNair 1998, 68; Iggers 1999, 61–63; Splichal 1997, 358; 2000, 50–51; Poler Kovačič 2005, 158–161) Mediativno novinarstvo lahko po Janowitzu (1975/2008) imenujemo tudi »odbirateljski model novinarstva«, kjer mora novinar iz množice informacij izbrati tisto, kar je pomembno. Novinar naj bi bil le posredovalec objektivnih novic, kar pomeni, da je novica neodvisna od novinarja, nekaj zunanjega, in le čaka, da jo novinar odkrije in posreduje. (Glasser 1992, 183) Ta pristop opredeljuje novinarstvo tako, da izključuje tiste, ki se ne ukvarjajo z »resnimi« zadevami, torej izključuje zabavo oziroma razvedrilne vsebine. Tu se lahko vprašamo ali so samo »resne« zadeve pomembne za razumevanje sveta? In zakaj je potem razvedrilno novinarstvo v medijski praksi količinsko prevladujoče? Ne ena ne druga skrajnost ne moreta zaobjeti pomena novinarstva.

4.1.2 RAZVEDRILNO NOVINARSTVO

Kot smo ugotovili, mediativno novinarstvo izključuje razvedrilno vsebino, vendar Splichal in Sparks (1994) menita, da lahko precejšni del dneвне vsebine celo resnih in prestižnih časnikov uvrstimo pod naslov zabava. »Razvedrilno novinarstvo običajno povezujemo z mešanjem informativnih vsebin in zabave, kar se v literaturi omenja kot 'infozabava' (infotainment), kar je skovanka iz besed 'informacije' in 'zabava' (information in entertainment).« (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 50) Matthews (2009) pravi, da infozabava zabrisuje meje med obveščanjem in zabavanjem, tako pri izboru tematik kot tudi pri njihovi predstavitvi, kjer gre pogosto za senzacionalistično upovedovanje.

Razvedrilno novinarstvo se uresničuje v razmerah medijske tablodizacije, tj. vrste procesov, ki racionalne diskurze domnevno spreminjajo v senzacionalistične. (Connell 1998, 12). Nekateri teoretiki množičnih medijev (npr. Iggers 1999, Bernstein 1997, Zelizer 2009) so zelo kritični do tabloidnega novinarstva in menijo, da to ogroža kakovostno novinarstvo, med tem ko na drugi strani nekateri teoretiki (npr. Corner 1999, Macdonald 2003, Milosavljević 2003)

menijo, da imajo tabloidi večjo vlogo kot samo zabavati oziroma da na svojevrsten način zagotavljajo potrebne informacije, ki razsvetljujejo državljane. Več o tabloidizaciji in o tabloidnem novinarstvu bo sledilo v naslednjih poglavjih.

4.1.3 ODVETNIŠKO NOVINARSTVO

Janowitz (2008) piše, da so v 60. letih 20. stoletja nekateri novinarji začeli dvomiti o odbiraljskem modelu v novinarski profesionalizaciji. Predlagali so zamenjavo sistematičnih metod s konceptom novinar kot kritik in razlagalec/interpret. Pod vprašaj je bila namreč postavljena objektivnost. »Nekateri delujoči novinarji so trdili, da objektivnost v poročanju ni mogoča ali je vsaj dvomljiva in da je naloga novinarjev, da predstavijo stališča in interese tekmujočih družbenih skupin, posebno tiste, ki so izključene ali depriviligirane.« (Janowitz 2008, 46) Ti novinarji so se zavedali, da je mnogo konfliktnih interesov in vsak od njih ustvarja svoj prispevek k definiciji resnice. »Tako je naloga novinarjev, da zagotovijo, da so vsi vidiki enako zastopani v medijih, kajti rešitve družbenih konfliktov so odvisne od učinkovitih predstavitev alternativnih definicij realnosti. Novinar mora 'sodelovati' v odvetniškem procesu.« (Janowitz 1975, 46) Tako je novinar zagovornik najrevnejših ali zatrtih družbenih skupin, on je njihov glas. »Četudi se je v zgodovini v različnih družbenih razmerah odvetniška funkcija novinarstva različno uresničevala, je zanjo bistveno novinarjevo prizadevanje, da kot odvetnik deluje v prid določenim delom družbe, kar je v nasprotju z mediativnim novinarstvom, ki zagovarja novinarsko objektivnost, nevpletenost in nepristranskost.« (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 49)

4.1.4 RAZSVETLJENSKO NOVINARSTVO

Razsvetljensko novinarstvo postavlja novinarja kot varuha demokracije. Knowlton (1995, 71) pravi, da nekdo mora nadzirati oblast in če tega ne počne nihče, morajo to novinarji, saj je demokracija od tega odvisna. Zato tu govorimo o medijih kot o četrti veji oblasti oziroma o psih čuvajih, ki delujejo v imenu javnosti in opozorijo na vsakršno zlorabo oblasti. Tako imajo mediji nalogo oziroma odgovornost, da spremljajo »delovanje izvoljenih funkcionarjev in uradništva, postavljenega zato, da zagotavlja javne storitve« (Lamberth 1997, 20). Scheuer (2008) novinarjevo odgovornost v zvezi z demokracijo opredeli kot: obveščanje javnosti o dejstvih, ki so pomembni za izvajanje državljskih dolžnosti; razlaganje in pojasnjevanje teh

dejstev v kontekstu; nadziranje posameznikov in institucij glede morebitnih zlorab oblasti, in sicer s preiskovanjem delovanja vlade, podjetij in različnih javnih institucij; zagotavljanje prostora za razpravo in polemiko. Tu ima pomembno vlogo t.i. preiskovalno novinarstvo. Anderson in Benjaminson (1976) ga opredeljujeta kot »sporočanje skritih informacij« o dejavnostih javnih uradnikov. Gre še za nedokazane zadeve, kršitve, ki jih je težko odkriti. Razkritja preiskovalnih novinarjev naj bi imela posledice, koristne za demokracijo, sprožila naj bi kazenski pregon tistih, ki so zlorabili oblast, vodila naj bi k večjim spremembam kot so spremembe zakonodaje, politike ipd. (Scheuer 2008, 32–33). Raziskave (npr. Košir 1993; Poler Kovačič 2003; Kalin Golob in Poler Kovačič 2005) v slovenskem prostoru so v času demokratizacije in komercializacije pokazale na manko »pravega« preiskovalnega novinarstva in na porast neetičnega poročanja. Poler Kovačič (2009) v zadnjih letih izpostavlja t.i. polpreiskovalno novinarstvo, kjer novinarji zgolj ustvarjajo videz preiskovalnega novinarstva, ne da bi tako novinarstvo sploh izvajali.

4.1.5 KOMUNITARISTIČNO NOVINARSTVO

Komunitaristični pogled na novinarstvo postavlja novinarja v vlogo spodbujevalca skupnosti, katalizatorja javne razprave. Njegovo mesto je v vzajemnem razmerju med posameznikom in skupnostjo. (Craig 1996, 108–114) Za boljše razumevanje primarnega namena komunitarističnega novinarstva bomo povzeli Rosenov (1999, 262) opis, ki pravi, da komunitaristični novinar naslavlja ljudi kot državljane, potencialne udeležence v javnih zadevah, politični skupnosti pomaga reševati probleme, izboljšuje klimo javne razprave, prispeva k uspešnemu delovanju javnega življenja. Anderson in drugi (1994, 109–110) predlagajo več načinov, kako naj novinar sodeluje s člani skupnosti: pogovarja naj se vsaj z eno osebo na dan z namenom iskanja novih pogledov in kontekstov; osebe naj ne bodo le uradni viri, ampak tudi »običajni« ljudje iz skupnosti; udeležuje naj se dogodkov, ki so za skupnost pomembni, spodbuja državljane k pogovoru ipd. Novinar mora biti na terenu in prisluhniti ljudem v svojem okolju, vendar vsakega sodelovanja bralcev, gledalcev z novinarji ne smemo razumeti kot komunitaristično novinarstvo. Poler Kovačič in Erjavec (2008) tako opozorita na Svet na Kanalu A, ki je v svojih začetkih, od leta 2007 dalje, obljubljal državljansko novinarstvo, a naletimo le na poskuse uporabe in celo zlorabe pojma komunitaristično novinarstvo. Gledalce so pozivali, naj v uredništvo pošiljajo fotografije, a je

bila to bolj navidezna participatorna praksa, ki izkorišča nove tehnologije za komercialni namen.

5 TABLOIDNI DISKURZ ZNOTRAJ NOVINARSKEGA DISKURZA

Če želimo opredeliti in razumeti tabloidni diskurz, moramo najprej opredeliti pojem diskurza in konkretnije novinarskega diskurza, znotraj katerega se tabloidni realizira.

Kot mnogo drugih abstraktnih stvari je tudi diskurz težko definirati. Poznamo dve vrsti razumevanja diskurza: oblika vednosti o družbi na splošno po Foucaultu in diskurz kot specifična družbena praksa, kjer gre bolj za delovanje kot razumevanje. »Foucault razume diskurze kot prakse, ki prek zagotavljanja množice možnih izjav o določenem pojavu organizirajo in strukturirajo način, na katerega o nekem pojavu govorimo. Diskurzi oblikujejo objekte, o katerih govorijo. V svojem govoru definirajo, opisujejo in omejujejo, kaj je možno povedati in česa ne.« (Fowler 1991, 41) Definicija diskurza po Foucaultu je vseobsežna, po njegovem je diskurz vse. Če vzamemo Foucaultovo opredelitev diskurza, se nam zdi, da »ima vse vajeti v svojih rokah«. Manca Košir (1988, 11) namreč pravi, da po eni strani diskurz stoji v odnosu do sveta in konkretizira določen objekt obstanka v svetu, po drugi strani pa je diskurz tudi govor, ki se dogaja v določenem času in prostoru. Ta čas in prostor povratno določata diskurz, njun vpliv pa se odraža v prepletanju določenih mehanizmov v diskurzu, od jezikovnih do ideoloških. (Košir, prav tam) Diskurz torej ni statičen ter je zgodovinsko in družbeno odvisen. Diskurz je specifična družbena praksa, zato se diskurzi med seboj tudi razlikujejo; npr. znanstveni diskurz ima drugačen način delovanja od novinarskega.

Po Richardsonu (2007, 1) ima novinarski diskurz »specifične tekstovne značilnosti, vključuje uporabo specifičnih metod tekstovne produkcije in recepcije in je opredeljen z določenim vzorcem odnosa med seboj in nosilci simbolne in materialne moči,« zato ga je treba v prvi vrsti razumeti kot »jezik v rabi« (Richardson, prav tam). Kot trdi (Richardson 2007, 10), je jezik vedno socialen, kar pomeni, da je proizvod družbe, hkrati pa družbo ustvarja oziroma jo spreminja. Vpliva na aktivnost članov družbe, hkrati pa izraža družbeno moč. Njegovi učinki so oblikovanje javne agende, diskurza, mnenj in vsiljevanje prepričanj. S tem, ko oblikuje naš pogled na realnost, oblikuje družbeno realnost (Richardson 2007, 13). Novinarski diskurz vsebuje set specifičnih jezikovnih sredstev oziroma prvin (paralelizem, nasprotja, prispodobe, metafore, metonimije ter poseben način ustvarjanja naracije), po katerih se loči od ostalih

diskurzov, zato Richardson (prav tam) pravi, da so specifične. Tudi ko govorimo o tekstovni produkciji in recepciji, je po Richardsonu (2007, 220) potrebno razumeti novinarski diskurz kot specifično prakso in aktivnost. Ti dve pa sta odvisni od socialnega konteksta, saj se znotraj tega oblikujeta, sta pa tudi institucionalni, kar pomeni, da odražata vrednote institucije, znotraj katere delujeta (Richardson 2007, 75). Tretja komponenta definicije novinarskega diskurza se nanaša na odnos med tem in močjo, ideologijo ter hegemonijo. Kot pravi (Richardson, prav tam), novinarski diskurz odraža neke odnose moči, hkrati pa reproducira obstoječo ideologijo. To je lahko znotraj novinarskega diskurza doseženo z vključevanjem izjav govorcev, ki zagovarjajo določeno stališče in izpostavljanjem teh kot edinih pravih oziroma legitimnih.

Znotraj novinarskega diskurza obstaja več vrst diskurzov. Eden od njih je tabloidni diskurz. Za vsak diskurz so značilne specifične jezikovne oziroma tekstovne značilnosti in metode produkcije. Tudi tabloidni diskurz ima po Macdonaldu (1998, 110) specifične jezikovne značilnosti – zanj je značilno predvsem lahkotno, bolj svobodno izražanje, približevanje jezika ali govornice vsakdanji ter za klišejske govorne figure (za stereotipno, šablonsko oziroma klišejsko izražanje). Vsebine so lahkotne, velikokrat upovedane kot moralne dileme ali skozi osebno izkustvo, pri katerem je bistvena čustvena nota oziroma osredotočanje na emocionalno stanje (Macdonald, prav tam). Pri specifičnih metodah produkcije pa je potrebno opozoriti na način upovedovanja dogodkov in vlogo vizualnih elementov. Za razliko od »habermasovskih« racionalno kritičnih oblik novinarstva, za katere velja abstraktnost, racionalnost, analitičnost in univerzalnost, je za tabloidno značilno čustveno, izkustveno in intuitivno (Macdonald 1998, 110).

6 TABLOID, TABLOIDIZACIJA IN TABLOIDNI NOVINARJI

Sparks (2000) opozarja na razliko med ugotovitvijo, da obstajajo tabloidni mediji, in med ugotovitvijo, da prihaja do sprememb v medijih, ki se kažejo v tabloidizaciji. V nadaljevanju bomo zato opredelili oba pojma – tabloidizacijo kot proces in tabloid kot njegovo posledico oz. rezultat.

6.1 TABLOID

Izraz tabloid sta konec 19. stoletja skovala Silas Mainville Burroughs in Henry Wellcome. Izhaja iz angleške besede »tablet«, kar pomeni tabletko, koncentrirana doza, ki je lahko prebavljiva, to pa je metaforično preneseno v novinarski diskurz. (Örnebring in Jönsson 2004) Pomeni novinarstvo, ki združuje zgodbe v preprost, lahko razumljiv format (Örnebring in Jönsson, prav tam). Čepič (2005) pa je našel še eno zanimivo razlago sodobnega novinarstva v tabloidih. »Tabloidi tako kot tabletko izpolnjujejo prav posebno funkcijo, kajti kot je tabletko sredstvo, ki v obolelem organizmu vzpostavlja red, so tabloidi sredstvo, ki vnašajo (moralni) red v sicer nepregledno družbeno strukturo.« (Čepič 2005, 8)

Colin Sparks (2000, 10–11) pravi, da tabloidi razmeroma malo prostora namenjajo politiki, gospodarstvu in družbi, več prostora pa škandalom, zabavi in družbi. Po Sparksu (prav tam) je ena glavnih značilnosti tabloidov to, da dajejo prednost zabavi pred informacijami.

6.2 TABLOIDIZACIJA

Van Dijk (1995, 41) ugotavlja, da se splošni trendi razvoja medijev gibajo proti tržno usmerjenim, neoliberalnim, konzervativnim, populističnim in nacionalističnim medijem. Medijski ustvarjalci poskušajo na različne načine pritegniti in obdržati občinstvo, na primer z mešanjem žanrov in podžanrov. »Pri mešanju žanrov v novinarstvu je posebej sporno mešanje informacij in mnenj. Poseben problem pa nastane, ko se elementi novinarstva začnejo prepletati z elementi zabave. /.../ Mešanje informativnih vsebin in zabave kritiki poimenujejo 'trash television', teletabloidi in infozabava.« (Poler Kovačič 2005, 35–36) Vse pogostejšo

uporabo tabloidnih elementov lahko torej pripišemo tudi neusmiljenim tržnim pritiskom in boju za obstanek na medijskem trgu.

Connell (1998) s tabloidizacijo množičnih medijev opredeljuje vrsto procesov, ki domnevno racionalne diskurze spremenijo v senzacionalistične. Sparks (2000) pravi, da gre za ceneno poročanje in razvrednotenje novičarske agende v interesu zabave. Kritičen pogled torej pravi, da se tudi resni mediji približujejo novičarskim vrednotam tabloidov, k čemur so veliko pripomogle nove tehnologije, ki so povečale predvsem konkurenčni boj. (Sparks 2000, 4)

Dejan Jontes v članku Od psov čuvajev do čuvajev psov: Novinarstvo, tabloidizacija in moralna panika zapiše, da so posplošene razprave o tabloidizaciji problematične, saj je sam termin preveč ohlapen, vrednostno obremenjen in po mnenju kritikov odvrta pozornost od pravih težav novinarstva. Jontes pravi tudi, da tabloidizacija sama po sebi ni torej toliko problematična, saj so bile takšne lahkotnejše zgodbe vedno del novinarstva. Problematična postane, ko začne nadomeščati ostale dimenzije novinarstva. (Jontes 2010)

6.3 TABLOIDNI NOVINARJI

Mnenja o tabloidnosti niso deljena le med medijskimi strokovnjaki, temveč tudi znotraj same novinarske srenje. Novinarji televizijske dnevnoinformativne oddaje Svet na Kanalu A opisujejo svoje delo kot raziskovalno in prodorno novinarstvo, ki pomaga malemu človeku. (Pilot 2012, 22. avgust; Vikend 2012, 17. februar) Generalni direktor Pro Plusa Pavel Vrabec oddajo Svet povezuje s pokončno, neopredeljeno in objektivno držo. (Siol.net 2010, 30. marec) Po drugi strani pa v Delu (Delo.si 2011, 5. oktober) npr. beremo, da so novinarji s Sveta večkrat zaradi senzacije kršili novinarski kodeks, v Mladini (Mladina.si 2011, 15. julij) pa Stanka Prodnik zapiše, da so zaradi svojega zdravja in počutja raje nehali gledati Svet na Kanalu A.

Televizijski tabloidni način poročanja zato sproža vprašanja, ali se novinarji pri svojem delu odločajo za tabloidne elemente, ker želijo novice približati malemu človeku, odpreti nova vrata in pogledati z druge perspektive, ali gre za senzacionalistične namene, dramatizacijo in privabljanje občinstva. Zanima nas torej, kako televizijski tabloidni novinarji opredeljujejo in ocenjujejo svoj način poročanja ter kako se kritike strokovne srenje odražajo v njihovi samopodobi.

V nadaljevanju bomo izpostavili ključne elemente tabloidnosti. Pri tem se bomo osredotočili na značilnosti t.i. teletabloidov (Luthar 1998), saj bomo v nalogi proučevali domnevno tabloidnost televizijske dnevnoinformativne oddaje Svet na Kanalu A.

7 TABLOIDNI ELEMENTI NA TELEVIZIJI

7.1 TEME V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH

Številni avtorji (Van Dijk 2001, Thomson in drugi 2008, Lehman-Wilzig in drugi 2008, Lahva 2009, Voinché in drugi 2010) so se ukvarjali s proučevanjem vrst novic oziroma tem v novicah, ki so po Langerju (1998, 34–35) eden ključnih pokazateljev tabloidizacije. Vse novice je mogoče uvrstiti v dve kategoriji – kategorijo tehtnih oziroma resnih novic in lahkotnih oziroma razvedrilnih novic, ki jih Langer (1998, 32–33) nekoliko slabšalno imenuje tudi »druge« novice. Tehtne novice so tiste novice, ki jih državljani potrebujejo, da lahko opravljajo državljanske naloge in dolžnosti, oziroma tiste, do katerih državljani nimajo dostopa, a pomembno in daljnosežno vplivajo na njihovo življenje (Dewey v Splichal 1997). Te novice obravnavajo vse pomembne zadeve (Tuchman 1978, 47–48). To so novice o političnem dogajanju (politične teme), gospodarstvu (gospodarske teme), mednarodnih dogodkih (mednarodne teme) ter o družbenih problemih, kot so brezposelnost, uporaba drog, okoljska problematika (družbene teme) (Langer 1998, 33). Tehtne novice so torej novice, ki so pomembne tako za demokracijo v družbi kot tudi za vsakdanje življenje ljudi na različnih področjih, npr. šolstvo, kultura, znanost (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 115). Tako imenovane »druge«, razvedrilne oziroma tabloidne novice pa po Langerju (1998, 32) odvrčajo občinstvo od bistvenih tem in intelektualne aktivacije. Black in Whitney (1983) pravita, da so te novice lahko za ljudi zanimive, a niso dovolj pomembne, gre namreč za prispevke o »nepomembnih« dogodkih ali temah, ki imajo pogosto namen zabavati. Langer (1998) sem uvrsti novice o požarih, poplavih, kriminalu in nesrečah (črni kroniki), vremenskih pojavih, osebne zgodbe, zgodbe o herojskih dejanjih pogumnih ljudi, zvezdnikov ter življenjsko-stilnih aktivnostih, o redkem in nenavadnem ter skrivnostnem (Langer 1998, 32).

Za razvedrilne novice je značilno senzacionalistično upovedovanje, a to ne velja za vse, in tudi tehtne novice so na drugi strani lahko prikazane senzacionalistično (Bell 2009, 687). Bell

(prav tam) še opozarja, da so meje med tehtnimi in razvedrilnimi novicami vedno bolj zabrisane. Že na podlagi tem lahko torej vsaj v grobem določimo tip informativne oddaje (ali gre za resno informativno oddajo ali tabloidno). Posledično lahko s pomočjo klasifikacije obravnavanih tem proučimo (ne)obstoje tabloidnosti informativnih oddaj.

7.2 NAČIN UPOVEDOVANJA DOGODKOV V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH

Raziskave številnih avtorjev (Luthar 1998a, Saari in drugi 2004, Bradford 2007, Bilandzic in drugi 2010, Mitu 2011) so pokazale, da je pomemben pokazatelj tabloidnosti tudi način upovedovanja dogodkov. Kot smo že omenili, se novice vedno bolj mešajo z zabavo in to v različnih oblikah; škandali, promocija znanih osebnosti, privlačne oblike samopomoči idr. (Hachten 1998, 175–176). Anderson in drugi (1994, 57) pa ugotavljajo, da so meje med novicami in zabavo zabrisane v senzacionalističnem poročanju o kriminalu, spolnosti in naravnih katastrofah. »Glavna strategija sodobnega televizijskega novinarstva je /.../ močno kognitivno in emocionalno vključevanje gledalca, ki temelji na različnih retoričnih strategijah ter izbiri primerne načina (re)prezentacije in estetskega izražanja.« (Laban 2007b, 154)

Da bi v dnevnoinformativnih oddajah dosegli razumljivost in vključevanje občinstva, upovedujejo novinarska besedila skozi populistični diskurz. Gre za »diskurz ljudskosti in domačnosti, ki se približa gledalcu ter zanj osmišlja svet, akterje in dogodke v njem. Kljub prevladujočemu prepričanju, da je prisoten predvsem v zadnjem delu dnevnoinformativnih oddaj, kjer so upovedane razvedrilne novice, /.../ pa se tovrstni diskurz seli tudi v napovedi novinarskih besedil, ki upovedujejo tehtne novice.« (Laban 2007a, 153) Opazna je predvsem uporaba verbalnega neposrednega nagovora gledalcev in vzpostavitev skupnega sporočanje kroga, in sicer ne samo v napovednih in odpovedih, ampak tudi v samih novinarskih besedilih. »Voditelj s pomočjo navideznega dialoga, ki vzpostavlja časovno in prostorsko strategijo sonavzočnosti, krepi gledalčev občutek soudeležbe.« (Laban 2007a, 75)

V navideznem dialogu voditelj zastavi gledalcu tudi kakšno vprašanje, kjer seveda ne pričakuje odgovora, gre v bistvu za retorično vprašanje, ki pritegne gledalčevo pozornost. Znotraj populističnega diskurza lahko pogosto govorimo tudi o pretiranih poenostavitvah, »ki tudi z umestitvijo neknižnih pogovornih ali ljudskih besed že mejijo na žaljenje gledalčevega intelekta.« (Laban 2007a, 154) Pogosto prihaja tudi do mešanja med informacijo in

komentarjem. »Mnenja ponujajo hiter, učinkovit in uspešen način privabljanja gledalcev v prepolnem medijskem svetu.« (Westin 2005, 8)

Marko Milosavljevič (2003) piše o uvajanju naracijskega diskurza v novinarstvo, z namenom, da privlači in prepriča bralca, poslušalca, gledalca, da je novinarski izdelek vreden njegove pozornosti vse do konca. Novinarji in uredniki tako zavestno načrtujejo postopek in izbor kompozicije ter kasneje samo kodiranje. Pripoved, dramaturgija ter zvočni in vizualni učinki tako skupaj tvorijo celoto, ki se ji gledalec težko upre. »Prav zaradi konvencionalne, ponavljajoče se narave dnevnoinformativnih oddaj večina televizijskih novinarskih besedil temelji na prikazovanju in pojasnjevanju sveta kot niza konfliktov ter se nikoli zares ne konča.« (Laban 2007a, 155) Novinarskim televizijskim besedilom bi lahko poiskali vzporednice kar z limonadicami: »lahko prepoznavne ključne osebe, ki jih v pripovedi spoznamo skozi njihove družbene vloge, zanimivo osrednje vprašanje, nepričakovane zaplete, na koncu pa preobrat. Zaključek besedila ne prinese rešitve spora – ta ostane nerazrešen in predvideva ponovno rušenje krhkega ravnovesja.« (Laban 2007a, 155)

Luthar (1998, 15) pravi, da so dogodki v teletabloidih lahko narativizirani kot moralne dileme oziroma dvodimenzionalni konflikt med dobrim in zlom. »Transformirani so v dramatične zgodbe, v jasno polarizirane (melo) drame« (Luthar, prav tam). »[M]elodramatski okvir, ki temelji na drami, konfliktu, osebnostih in čustvih.« (Milosavljevič 2003, 14) Lahko pa so upovedani z vidika osebnega izkustva (Bradford 2007, 3). Govorimo o subjektivizaciji oziroma personalizaciji v novinarstvu, kjer so dogodki upovedani kot človeške zgodbe, zato ponujajo sliko sveta, »ki je usidran znotraj horizontov izkustvenega univerzuma vsakdanjega življenja« (Luthar 1998a, 15). Milosavljevič (2003) izpostavi, da gre pogosto za osredotočanje na čustveno stanje žrtev ali prič dogodka. Strukturne fenomene se pojasnjuje s pomočjo individualnih izkustev. Ljudski glas in zdrav razum sta tako v tabloidnih novicah pomembnejša od strokovnega mnenja. Osebne zgodbe v novinarskih zgodbah ilustrirajo, pogosto pa dramtizirajo, posebljajo in poskrbijo za večjo privlačnost bolj abstraktnih problemov ali pojavov (Milosavljevič 2003). Na tej točki moramo omeniti še dramtizacijo. »Številni teoretiki so prepričani, da je dramtizacija le eden izmed komunikacijskih načinov za poživitev in izboljšanje narativne strukture ter vzdrževanje neprekinjenosti televizijskih dnevnoinformativnih oddaj. Dramtizirana televizijska novinarska besedila /.../ pa gledalcu omogočajo empatijo, identifikacijo, pričakovanje in željo po vedenju, kako se zgodba konča.« (Laban 2007a, 166) Pod prvine dramtizacije tako sodijo: premori s tišino, »novinarjev molk, lahko namreč še poudari pretresljivost dogodka« (Laban 2007a, 63); zvok, »če ima posnetek mednarodni ton, je lahko nekaj sekund slike in zvoka bolj zgovornih od besed« (Laban 2007a,

63); glasba, »četudi ne gledajo televizije, zagotavlja določeno mero pozornosti, ki jih (znova) pritegne h gledanju« (Laban 2007a, 53); pozornost zbujač ton glasu novinarja; skladenjsko nepravilno poudarjanje določenih besed ali besednih zvez; uporaba neglagolskih stavkov; hitro menjavanje branega besedila in kratkih tonskih izsekov. Torej vse prvine dramatizacije so uporabljene z namenom vzbujanja in ohranjanja pozornosti, hkrati pa za poenostavljanje in lažje razumevanje vsebine.

Sparks (2000) pri tem opozarja, da senzacionalizem, pretirana radovednost, trivialnost in preprosta lahkovernost uničujejo visoke novinarske standarde, a mu Lill in Hinerman (1997, 28–29) na drugi strani odgovarjata, da to ni tako preprosto, da lahko na primer tudi škandali spodbujajo javne razprave o občutljivih, spornih temah. »Kritika personalizacije in melodramatskega okvira izhaja predvsem iz razsvetljenskega načina razmišljanja, ki ceni racionalnost pred čustvi, abstrakcijo nad izkušnjami in javno nad zasebnim.« (Milosavljevič 2003, 14)

Tudi s pomočjo proučevanja upovedovanja lahko razkrijemo, kako se kaže tabloidnost oddaje. Ker v televizijskem novinarstvu upovedovanje poteka skozi verbalno in vizualno oz. skozi preplet obojega, se bomo posvetili še vizualnim elementom.

7.3 VIZUALNI ELEMENTI V DNEVNOINFORMATIVNIH ODDAJAH

Številni avtorji (Luthar 1998a, Perovič in Šipek 1998, Laban 2007b, Boyd 2008) poudarjajo, da so tudi vizualni elementi v novicah eden ključnih pokazateljev tabloidnosti. Laban (2007b, 33) pravi, da so vizualni elementi posebnost televizijskega medija, a Luthar (1998a, 9) opozarja na spremenjeno razmerje med vizualno in verbalno reprezentacijo oziroma na nekoliko »pretirano« vlogo vizualne estetizacije novic (Luthar 1998a, 15), saj postajajo novice pravi vizualni spektakli ali vizualne mojstrovine vedno krajših in hitreje se menjajočih sekvenc (Luthar 1998a, 9) oziroma mini celovečerni filmi, kjer slika oziroma vizualno zanimiv konec igrata pomembno vlogo (Perovič in Šipek 1998, 67). Pomembne prvine vizualizacije televizijskega novinarskega diskurza so kadri (Laban 2007b, 34–40), grafikacija (Laban 2007b, 41–50) in barve (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 80).

Laban (2007b, 35–40) loči osem vrst kadrov. »Splošni plan« je najširši televizijski kader in ga razumemo kot širok kader prizorišča, pokrajine ali stvari. »Daljni plan« obsega osebo od

glave do pet. »Srednji plan« je kader človeka od pasu do glave. »Srednji bližnji plan« prikazuje človeka od prsnega koša navzgor, »bližji plan« pa človekovo glavo in vrat. »Skrajno bližnji plan« se osredotoča na detajl človekovega telesa, na primer oko ali dlan in omogoča najbolj dramatičen učinek v televizijskem novinarstvu. »Primik« (ang. *zoom*) je postopek približevanja objektiva kamere objektu snemanja brez fizičnega premika kamere in snemalca. »Odmik« (ang. *zoom-out*) pa je postopek oddaljevanja objektiva kamere od objekta snemanja brez fizičnega premika kamere in snemalca.

Za tabloidne novice sta še posebej značilna bližnji in skrajno bližnji plan, ki ustvarjata dramatičnost, se osredotočata na emocionalno stanje, ter primik in odmik, ki ustvarjata dramtizacijo s hitrim približevanjem in oddaljevanjem. (Laban 2007a, 35–40). Laban pravi, da je bližnji plan zelo dramatičen in najpogosteje uporabljan kader na televiziji, s poudarjanjem obraza kot ogledala karakterja in duše gledalcu namreč omogoča intimen vpogled v podrobnosti, skrita čustva, razpoloženja in značaje identificiranih oseb. Še bolj dramatičen učinek pa lahko televizijska kamera doseže s počasnim približevanjem obrazu govorca. Nekoliko redkeje, a za še bolj dramatičen učinek, se uporablja skrajno bližnji plan (Laban 2007a, 38–40) To so ključne prvine vizualne dramtizacije, poleg tega sem spadajo še: uporaba dvojne ali upočasnjene hitrosti vizualne podobe, ponovno uprizarjanje dogodka, uporaba zameglitev in izostritev, hitro menjavanje kadrov in uporaba posnetkov novinarjevega aktivnega poizvedovanja. (Laban 2007b, 184–185) Omenjene prvine dramtizacije se pogosto pojavljajo hkrati, »z dopolnjevanjem najmočnejše poudarjajo čustveno sestavo dogodka, ki naj bi pri gledalcih vzbudila ganjenost, empatijo in sočutje« (Laban 2007b, 185).

Pomembne so tudi barve, in sicer kričeče barve, saj pritegnejo pozornost. Pogosta barva je zato rdeča. Britanski tabloidni časopisi so bili celo poimenovani »rdeči vrhovi« (ang. Red tops) po rdeči barvi, s katero so bili napisani naslovi na prvi strani. (Rooney 2000, 91)

»Barve naj bi vplivale predvsem na subjektive emocije in pasivno sprejemanje dražljajev.« (Kovačev 1997, 29) Anton Trstenjak v delu Psihologija barv rdečo barvo opiše kot barvo krvi in ognja. Rdeča barva izraža moč, toplino in gibanje. Vzbuja občutke povezane z nemirom, strastjo, prizadevnostjo. Po drugi strani pa je rdeča barva tudi barva nasilja, smrti. Dojema se jo kot nevarno barvo. Je barva eksplozivnega začetka in vrtooglave ekstaze. (Trstenjak 1996, 153)

8 OPREDELITEV POJMOV: (SAMO)PERCEPCIJA, SAMOPODOBA, IDENTITETA

Znotraj novinarstva se, kot smo orisali, veliko razpravlja o tabloidnosti, vendar le na področju etike (npr. Iggers 1999, Kalin Golob in Poler Kovačič 2005, Poler Kovačič 2005, Ivelja 2006) ali vsebine (npr. Bennett 1993, Glynn 2000, Milosavljević 2003), primanjkljaj pa je nastal pri proučevanju samih tabloidnih novinarjev in njihove (samo)podobe.

Mirjana Ule Nastran (2000a) v delu *Temelji socialne psihologije* piše, da ljudje za svoj razvoj in obstoj bistveno potrebujemo sodelovanje drugih ljudi. Posameznik si namreč neprestano gradi svoj model socialnega sveta (socialnih situacij) in podobo sebe v njem. V tem modelu, in še zlasti v podobi o samem sebi, pa najdejo svoj odmev odzivi drugih ljudi, podobno pa dobijo svoj odmev tudi posameznikovi odzivi na dejanja drugih ljudi. Tako v resnici ljudje živimo drug skozi drugega in ne samo drug z drugim.

Pregled svetovne literature pokaže, da psihologi isti psihični konstrukt različno poimenujejo. Tako na primer v psihološki literaturi naletimo na izraze, ki jih v tem magistrskem delu uporabljamo tudi mi: self-perception – samopercepcija, samozaznava (Bem 1972), identity – identiteta (Erikson 1959), Darja Kobal (2001) pa ta pojav, za katerega različni avtorji uporabljajo različno terminologijo, združi pod skupnim imenom – samopodoba. »Samopodoba je kompleksen pojav, eden najkompleksnejših, kar jih poznamo.« (Musek 2010, 395) Ker gre za kompleksen psihološki pojav, ne bomo mogli razložiti vseh vidikov pojava, pojasnili bomo le vidike, ki so relevantni za razumevanje naše raziskave.

Samopodoba je konstrukt, ki je v psihologiji znan od leta 1890, ko je James v knjigi *Principles of psychology* razvil teorijo sebstva (Kobal Grum 2003, 19). »Danes razumemo samopodobo kot množico odnosov, ki jih posameznik – zavestno ali nezavedno – vzpostavlja do samega sebe.« (Kobal Grum 2003, 20) Musek (2010) zapiše, da psihološki pojem samopodobe zajema naše predstave, zaznave, misli, pojmovanja in prepričanja o sebi, a tudi čustva, ki jih gojimo do sebe, vključno z vrednotenjem samega sebe. »Samopodoba je organizirana celota lastnosti, potez, občutij, podob, stališč, sposobnosti in drugih psihičnih vsebin /... /« (Kobal 2001, 25). Kobal (prav tam) opiše, da je zanje značilno, da: jih posameznik v različnih stopnjah razvoja in različnih situacijah pripisuje samemu sebi; da

tvorijo referenčni okvir, s katerim posameznik uravnava in usmerja svoje ravnanje; so v tesni povezavi z obstoječim vrednostnim sistemom posameznika ter z vrednostnim sistemom ožjega in širšega družbenega okolja; so pod nenehnim vplivom delovanja obrambnih mehanizmov – nekakšne membrane med zavestnim in nezavednim, ki prepuščajo le tiste vsebine, ki so sprejemljive za posameznikov jaz. (Kobal 2001, 25)

Za naše preučevanje tabloidnih novinarjev je pomembno t. i. socialno sebstvo, ki ga tvorijo doživljanja in pojmovanja individuuma o tem, kakšen je in kakšen naj bo v očeh drugih. (Burns, 1979) Samopodoba sodi med najpomembnejše notranje standarde, merila in gibal, ki usmerjajo naše doživljanje in obnašanje (Musek 2010, 396).

Psiholog Bem (1972) uporablja pojem samopercepcija in izhaja iz teorije samopercepcije, ki se je prvotno razvila v odnosu do določenih vprašanj v sklopu »filozofije uma«. Bem (prav tam) poudarja, da je naše dejansko vedênje pogosto določeno s tem, kar mislimo, to pomeni, da je vedênje tisto, ki določa posameznikove odnose. Glede na teorijo samopodobe ljudje oblikujejo odnos z opazovanjem svojega vedênja.

Posamezniki so spoznali svoje odnose, čustva in druga notranja stanja, delno iz sklepov pri opazovanju svojega lastnega vedênja in/ali situacij, znotraj katerih se to vedênje zgodi. Tako je v smislu, da so notranji pokazatelji šibki, dvoumni ali nepojasnljivi, posameznik dejansko v enaki poziciji kot zunanji opazovalec, opazovalec, ki se mora nujno zanesti na iste zunanje pokazatelje, da lahko interpretira posameznikova notranja stanja. (Bem 1972, 2)

Posameznik razvije bolj ali manj povezano celoto predstav in občutkov o sebi, o svojih tipičnih socialnih naravnostih in strategijah. To celoto socialni psihologi največkrat imenujejo sebstvo (self), pa tudi samopodoba ali identiteta (Ule Nastran 2000a, 465).

Identiteta je /.../ zaznavanje in doživljanje sebe kot ločenega in različnega od drugih, kot doslednega samemu sebi, doživljanje celovitosti in kontinuiranosti sebe v času (progresivna kontinuiteta med tem, kar je posameznik postajal v otroštvu, pa med sedanjim stanjem in pričakovanim stanjem v prihodnosti) ter občutek psiho-socialne recipročnosti, tj. skladnosti med posameznikovimi predstavami o sebi in o tem, kar zaznava, da drugi vidijo v njem in pričakujejo od njega. (Zupančič 1993, 208)

Identiteta ni nekaj, kar bi posameznik enkrat osvojil na določeni razvojni stopnji, temveč se nenehno dogaja. »Razvoj identitete se ne zaključi v stabilni obliki karakterja, kot so to razumeli starejši psihoanalitiki, temveč je vseživljenjski proces, kjer je zaznavanje in spreminjanje sebstva prepleteno s socialnimi objekti in odnosi in se nanje nanaša.« (Ule Nastran 2000a, 126).

Erik Erikson (1959) je podal najbolj zaokroženo teorijo osebnostnega razvoja, ki izhaja iz Freudove teorije razvoja osebnosti in pri tem bolj poudari socialni razvoj in zavestni jaz oziroma lastno identiteto. Psihosocialni razvoj pomeni spremembe v razumevanju drugih ljudi in odnosov do drugih ljudi. Eriksonovo teorijo je možno razumeti tudi kot teorijo razvoja identitete, ker je identiteta v vsakem obdobju oblikovana v dinamiki krize, ki je značilna za vsako obdobje. Bistvo identitete se spreminja iz faze v fazo. (Erikson, prav tam)

Ule Nastran (1992, 366–368) zapiše, da pojem identitete zajema tiste duševne in vedenjske značilnosti posameznika, ki predstavljajo enotnost življenja in doživljanja skozi različna življenjska obdobja in skozi različne socialne situacije. Pojem identitete pa je večplasten, kar pomeni, da ga delimo na različne skupine identitet. »Najobičajnejša je delitev pojma identitete na osebno identiteto, socialno identiteto in na identiteto jaza.« (Ule Nastran 1992, 367) Socialna identiteta pomeni celoto normativnih pričakovanj, ki jim mora ustrezati posameznik v neki socialni situaciji in identifikacije, s katerimi ga največkrat prepoznavajo. Osebna identiteta zajema predvsem individualne značilnosti posameznika in njegovo spontanost delovanja. Posameznik nenehno vzpostavlja ravnotežje med socialno in osebno identiteto. Identiteta jaza pa posamezniku omogoča, da poveže dotlej nepovezane življenjske segmente v konsistentno, smiselno biografijo. (Ule Nastran 1992, 367–368)

9 RAZISKAVA

V magistrski nalogi bomo preučevali novinarsko upovedovanje v dnevnoinformativni oddaji Svet na Kanalu A in v novinarskih prispevkih analizirali ključne elemente tabloidnosti, ki so prisotni na televiziji; klasifikacijo tem, način upovedovanja in vizualizacijo, saj so to značilnosti tako imenovanih »teletabloidov« (Luthar 1998). Cilj naloge bo s pomočjo poglobljenih intervjujev s slovenskimi novinarji in uredniki, ki delajo za televizijski tabloidni medij, ugotoviti, kako dojemajo sebe, svoj položaj in delo, nato pa te ugotovitve primerjati s percepcijami novinarjev in urednikov netabloidnega televizijskega medija. Ugotavljali bomo torej morebitni razkorak med samopodobo televizijskih tabloidnih novinarjev in njihovo podobo v strokovni javnosti ter skušali poiskati razloge zanj.

9.1 RAZISKOVALNI VPRAŠANJI

Med raziskovalci (npr. Blumer in Gurevitch 1995, Dahlgren 1996, Hardt 1996) je razširjeno prepričanje, da množično sporočanje, kot ga poznamo danes, izumira. Širi se bojazen, da se približuje »konec kritičnega novinarstva« (Bardoel v Poler Kovačič 2005, 19). Nekateri teoretiki (npr. Hachten 2001, Tapsall in Varley 2001) govorijo celo o krizi identitete, podobe in funkcije novinarstva.

»Novinarske organizacije se srečujejo z ekonomskimi problemi, ki ogrožajo novinarsko avtonomijo in novinarstvo podrejajo tržnim pritiskom. Ti problemi – skupaj s političnimi, ki pretresajo družbo kot celoto - ponovno odpirajo vprašanje identitete novinarjev in njihove vloge v javni sferi.« (Poler Kovačič 2005, 19–20) Klasičen model novinarstva, ki usmerja naše razumevanje novinarske identitete, je t.i. normativno novinarstvo. A ne moremo zanikati, da je »razvedrilno novinarstvo v medijski praksi danes količinsko prevladujoče« (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 50). Razvedrilno novinarstvo pa se uresničuje v razmerah medijske tabloidizacije.

Negativne kritike tabloidnega novinarstva domnevno vplivajo tudi na samopodobo tabloidnih novinarjev, saj »podobe, ki jih drugi ustvarjajo o nas /.../ vplivajo tudi na našo lastno podobo o sebi«. (Musek 1997, 362) Bistven del samopodobe so naše predstave in pojmovanja, ki jih imamo o sebi, a ne samo to. Pomemben del naše samopodobe so pojmovanja in predstave, ki jih imamo o tem, kaj drugi mislijo o nas, in o tem, kako naj samega sebe predstavimo in

prikažemo pred drugimi. (Musek 1997, 358) Zato si zastavljamo prvo raziskovalno vprašanje:

RV1: Kakšna je samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev?

Pri razumevanju samopodobe tabloidnih novinarjev je torej zelo pomembno tudi to, kako tabloidne novinarje vidijo merodajni drugi, njihovi uredniki ter novinarji in uredniki netabloidnega medija. Ljudje smo namreč socialna bitja, ki drug drugemu pomagamo videti svet in življenje. Socialni psihologi in sociologi govorijo o družbeni konstrukciji realnosti. (Musek 1997, 375) »Informacije o samemu sebi pridobimo skozi socialno interakcijo z drugimi ljudmi okoli nas.« (Ule 2004, 417) V vseh različnih vlogah, ki jih ima človek v življenju, tudi v vlogi tabloidnega novinarja, je on resnično on, vendar pod vplivom odnosov z drugimi. Človekova osebnost je tako socialni konstrukt odnosov z drugimi. Če bi za poskus opisali sebe tako, kot se sami vidimo, kot mislimo, da nas vidijo delodajalci, sodelavci, in kot nas zaznavajo prijatelji, bi verjetno dobili različne opise. Ne moremo reči, da nas nekdo vidi bolj pravilno kot drugi. Vse opisano smo mi. (Kompore in drugi 2002, 271) Socialni konstruktivisti pravijo, da je občutenje samega sebe, dojetje sebe in sploh odnos do sebe kulturni rezultat in konstrukt. (Ule 2004, 419) Za razumevanje samopodobe tabloidnih novinarjev moramo zato vedeti tudi, kakšno podobo o njih imajo njihovi uredniki ter drugi novinarji in uredniki, ki kot pomembni drugi vplivajo na njihovo dojetje samega sebe. Velik in pomemben del samopodobe nam zgradijo drugi. Od njih dobimo nekatere bistvene informacije, ki postanejo temeljni del podobe, ki si jo ustvarimo o samem sebi. Izjave drugih o nas so kot zrcalo, v katerem se vidimo. (Musek 1997, 362) Zato nas zanima, kako televizijske tabloidne novinarje vidijo in ocenjujejo njihovi uredniki ter kako novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija. Odgovori nam bodo pomagali razumeti, zakaj imajo televizijski tabloidni novinarji takšno samopodobo, kot jo imajo. Zastavljamo si naslednje raziskovalno vprašanje:

RV2: Kakšno mnenje o televizijskih tabloidnih novinarjih imajo njihovi uredniki ter novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija?

10 METODOLOGIJA

Magistrska naloga bo temeljila na študiju relevantne strokovne literature, na kvalitativni analizi novinarskih prispevkov v oddajah Svet na Kanalu A in na poglobljenih intervjujih. Da bomo oddajo Svet na Kanalu A lahko označili za tabloidno oddajo, bomo mesec dni analizirali novinarske prispevke v posameznih oddajah in proučevali ključne elemente tabloidnosti: teme, način upovedovanja in vizualne elemente. Tabloidne elemente v prispevkih bomo analizirali s kritično diskurzivno analizo (KDA), ki »skuša z empirično jezikoslovno analizo prispevati k razreševanju družboslovnih vprašanj. KDA obravnava širša družboslovna vprašanja in ugotavlja, kako se družbene spremembe kažejo na mikro ravni teksta in interaktivnih dogodkov« (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 41). KDA ima tudi pomembno emancipacijsko in politično vlogo, še posebno za tiste, ki so skozi diskurze marginalizirani, stigmatizirani, omejevani. (Kamin 2004, 96)

Osrednji del raziskovanja bodo poglobljeni intervjuji z nekaterimi slovenskimi televizijskimi tabloidnimi novinarji in uredniki ter z novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija. Intervjuvali bomo pet novinarjev, ki delajo za oddajo Svet na Kanalu A, in pet novinarjev, ki delajo za oddajo Dnevnik na Televiziji Slovenija, ter urednika obeh oddaj. Znotraj kroga novinarjev bomo intervjuvali kakšnega starejšega novinarja, ki ima za seboj več izkušenj ter je lahko opazoval in občutil spremembe v novinarskem televizijskem poročanju. Zanje predvidevamo, da imajo več samozavesti zaradi ogromno izkušenj, a po drugi strani so zaradi tega bolj ukalupljeni in manj samokritični, saj že veliko let delajo na enak način. Intervjuvali bomo tudi mlajše dežurne novinarje, ki so nedolgo nazaj vstopili v svet dnevnoinformativnih oddaj. Zanje predvidevamo, da imajo nov, svež pogled, so polni idej, a po drugi strani bolj pod vplivom uredniških ukazov, navodil, zaradi česar nimajo samosvojih pristopov in se izgubijo v množici mlajših novinarjev.

Uporabili bomo polstrukturirani intervju, saj želimo dobiti bolj poglobljene odgovore. Prednost polstrukturiranega intervjuja je, da imajo intervjuvanci prosto pot pri podajanju odgovorov, imajo enaka vprašanja in izhodišča, izpraševalec se lahko prilagaja toku pogovora, njegov vpliv na odgovore pa je zelo majhen. (Punch 2005, 171) Ker lahko spraševalec prilagaja predhodno določene smernice, je ta intervju najprimernejši za zapletene teme. (Deacon in drugi 2007, 391)

Odločili smo se torej za kvalitativno raziskovanje, saj kot pravi Mirjana Ule (2000b), je identiteta konstrukt posameznikovih notranjih in zunanjih izkustev, spoznavamo pa jo lahko

preko jezikovno posredovane oblike doživljanja samega sebe. (Ule 2000b, 306) Raziskovali bomo subjektivno doživljanje posameznika, njegove interpretacije in percepcije.

Naš namen bo spoznati samopodobo televizijskih tabloidnih novinarjev, kakšen pogled imajo, kako so samoperceptivni, samokritični, ali sploh razmišljajo o sebi, o svojem ugledu, ali so sploh samorefleksivni, ter razkriti, kakšno podobo o njih imajo njihovi uredniki ter uredniki in novinarji netabloidnega televizijskega medija.

Ugotovitve bomo primerjali in ovrednotili.

10.1 ANALIZA ODDAJ SVET NA KANALU A

Tabloidnost dnevnoinformativne oddaje Svet na Kanalu A bomo proučili s pomočjo kritične diskurzivne analize, ki »obravnava širša družboslovna vprašanja in ugotavlja, kako se družbene spremembe kažejo na mikro ravni teksta in interaktivnih dogodkov« (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 41). Tabloidnost oddaj bomo definirali z analizo ključnih »tabloidnih« elementov.

Najprej bomo analizirali teme znotraj posamezne oddaje. »Novinarji obravnavajo različne družbene dogodke in situacije, ki jih lahko povežemo v tematske sklope. Tema je torej to, o čemer je v tekstu govor na makro ravni« (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 79). S pomočjo kategorizacije tem bomo v prvem koraku ugotovili, ali se pojavlja več tehtnih ali več razvedrilnih novic.

Druga raven analize bo način upovedovanja dogodkov, pri čemer se bomo osredotočili na to, ali so dogodki upovedani kot moralna dilema oziroma dvodimenzionalni konflikt oziroma na to, ali so dogodki upovedani z vidika osebnega izkustva. Način upovedovanja bomo znotraj kritične diskurzivne analize analizirali z naracijsko analizo, konkretnije se bomo osredotočili na proučevanje naracijske vsebine. Osredotočili se bomo torej na to, kdo so ključni akterji (liki) v zgodbah, kako nastane konflikt (zaplet) in kakšen je izid konflikta.

Nazadnje se bomo osredotočili še na vizualne elemente znotraj oddaj. V okviru kritične diskurzivne analize bomo te analizirali s pomočjo analize oblike. Kot pravita Erjavec in Poler Kovačič (2007, 80), v tabloidnih medijih »na bralca učinkuje oblika, ki inscenira vsebino«.

Cilj analize je ugotoviti, kateri vizualni elementi se pojavljajo v novicah, kako pogosto so uporabljeni ter s kakšnim namenom.

V analizo bomo vključili vse oddaje Svet na Kanalu A, ki so bile na sporedu od 15. julija 2014 do 15. avgusta 2014.

10.2 INTERVJUJI Z NOVINARJI IN UREDNIKI SVETA IN DNEVNIKA

Osrednji del raziskovanja bodo poglobljeni intervjuji z nekaterimi slovenskimi televizijskimi tabloidnimi novinarji in uredniki ter z novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija. Intervjuvali bomo pet novinarjev, ki delajo za oddajo Svet na Kanalu A, in pet novinarjev, ki delajo za oddajo Dnevnik na Televiziji Slovenija, ter urednike obeh oddaj. Uporabili bomo polstrukturirani intervju, saj želimo dobiti bolj poglobljene odgovore. Prednost polstrukturiranega intervjuja je, da imajo intervjuvanci prosto pot pri podajanju odgovorov, imajo enaka vprašanja in izhodišča, izpraševalec se lahko prilagaja toku pogovora, njegov vpliv na odgovore pa je zelo majhen. (Punch 2005, 171) Naš namen bo spoznati samopodobo televizijskih tabloidnih novinarjev ter razkriti, kakšno podobo imajo o njih njihovi uredniki ter uredniki in novinarji netabloidnega televizijskega medija. Ugotovitve bomo analizirali, primerjali in ovrednotili.

10.3 INTERPRETACIJA REZULTATOV

10.3.1 ANALIZA ODDAJ SVET NA KANALU A

10.3.1.1 TEME

Prvi tematski sklop oddaje, kjer prevladujejo tehtne novice, lahko razdelimo na dva dela. V prvem delu, ki traja od deset do trinajst minut, so teme notranjepolitične, razen v primeru, da gre za izredno novico, ki pa sodi med razvedrilne novice, kot je sestrelitev malezijskega letala (17. in 18. 7. 2014), streljanje v Grosupljem (24. 7. 2014), vremenske nevšečnosti, neurja, ki so prizadela Koroško in Štajersko (28. 7. 2014), ali praznik, npr. Marijinega vnebovzeta (15. 8. 2014). Izjemoma oddajo začnejo tudi z gospodarsko novico, kot je problematika čevljarstva (23. 7. 2014). Ker smo analizirali oddaje tik po predčasni parlamentarni volitvah, je velik del na začetku namenjen notranjepolitičnim temam,

predvsem sestavljanju nove vlade dr. Mira Cerarja. Dan po predčasnih volitvah (15. 7. 2014) so oddajo začeli s podatkom, da so glasovi prešteti, in predstavili števila sedežev, ki so jih dobile izvoljene stranke. V prvih delih so veliko časa namenili tudi Alenki Bratušek in njenemu položaju za evropsko komisarko, predvsem prvi dan po volitvah (15. 7. 2014), ko je prišla na dan informacija, da naj bi se Alenka Bratušek za položaj evropske komisarke predlagala sama. Pogosto pa se je v prvi del uvrstila tudi novica v povezavi z Janezom Janšo, npr. shodi v njegovo podporo ali zahteve po izločitvi sodnikov (15. 7. 2014). Prva obsežnejša tema v prvem delu je ponavadi razširjena s prispevki in s študijskim pogovorom z gosti. Izredni novice o sestrelitvi malezijskega letala namenijo še več pozornosti in časa. Oddajo (18. 7. 2014) začnejo s prispevkom, ki ga je pripravila novinarka Melita Stolnik, v studiu pa nadaljujejo z vojaško analizo nesreče, ki jo na plazemskem televizorju demonstrira novinar Jure Tepina. Potem se voditelju v studiu pridružita dr. Klemen Grošel, obramboslovec, in Ozren Šagud, vodja Sektorja zračnega prometa. Pogovor na kratko prekinemo s prispevkom novinarke Urše Trebušak, ki je zbrala špekulacije, ki krožijo po svetovnih medijih in med politiki, nato pa ga prekinemo še s posnetki ukrajinske varnostne službe. Prvi temi tako posvetijo dobrih 17 minut, a jo predstavijo zelo dinamično, iz različnih pogledov. Če je prvi del namenjen nepolitičnim temam, politične sledijo takoj za tem.

Teme so razdeljene po smiselnih sklopih. Če oddajo začnejo z razvedrilnimi novicami, npr. vremenskimi nevšečnostmi, potem tudi sledijo novice, povezane z vremenom. Oddajo (28. 7. 2014) začnejo z neurji, ki so prizadela Koroško in Štajerko. V živo iz Središča ob Dravi se oglasi novinarka Mojca Hanžič, med javljanjem predvajajo tudi prispevek, ki ga je pripravila novinarka. Nadaljujejo s slabšim obiskom term. Novinarka Jasmina Štorman pripravi prispevek iz Term Olimia in o stanju pri kmetovalcih. Sledi neposredni vklop v Portorož, od koder se javi Lea Šuligoj iz tamkajšnjega Turističnega združenja, ki poda informacije o letošnji turistični sezoni. Voditeljica nato še pove novico o štirih slovenskih najstnikih, ki so jih reševali med nevihto v Budvi, in novico o neurjih po Evropi. Če se oddaja začne z izredno novico kot v primeru sestrelitve malezijskega letala (17. 7. 2014) ali streljanja v Grosupljem (24. 7. 2014), se med oddajo še večkrat vračajo k tej temi. Nekatere teme spremljajo tudi več dni zapored, kot je bilo iskanje dveh slovenskih alpinistov na Kitajskem. Bolj ko je novica stara in ni novih informacij, pozneje v oddaji je uvrščena. Tako je prvi dan upovedana v prvem sklopu, kasneje pa lahko tudi v drugem ali tretjem sklopu oddaje. Po prvem delu prvega sklopa sledi napovednik o nadaljevanju oddaje, kratke vesti Slovenske tiskovne agencije in oglasi.

Po oglasih sledi drugi del prvega tematskega sklopa oddaje, ki se začne s kratkim napovednikom vsebine. V drugi del so uvrščeni prispevki kot na primer prispevek o dolgih čakalnih dobah v zdravstvu (15. 5. 2014), o tem, da so mariborski kardiologi manj plačani od ljubljanskih (17. 7. 2014) ali o gospodarstvu, o propadajočem smučišču Kanin (16. 7. 2014), neuspešni dražbi ATC Kanin (18. 7. 2014), o novem izkoriščanju gradbenih delavcev, primer Begrada (21. 7. 2014), ali novice o požarih in nesrečah (15. 7. 2014). Drugi del oddaje traja od osem do deset minut in se ponavadi začne z vsebino, ki pritegne pozornost. Sledi napovednik o nadaljevanju oddaje ter kratke vesti Slovenske tiskovne agencije in oglasi.

Pogost, a odvisno od tega, koliko časa je na voljo, je tudi kratek pregled novic, ki je posnet vnaprej. 15. 7. 2014 so v pregled novic uvrstili: napoved razsodbe v Strasbourgu v primeru Ališič in drugi, o povprečnih plačah v Sloveniji v mesecu maju, o zaprtju mosta čez Savo v Črnučah zaradi del ter o brodolomu manjše ladje z begunci pred malezijsko obalo.

Po oglasih ponovno sledi kratek napovednik vsebine. V drugem sklopu oddaje, ki traja povprečno deset minut, prevladujejo teme z družbeno vsebino, prostor pa najdejo tudi gospodarske in tuje teme, če zanje prej ni bilo časa. 17. 7. 2014 se ta sklop začne z novico o velenjskih rudarjih, sledi prispevek novinarka Maje Kos in pogovor v studiu z rudarjem in profesorjem geotehnologije. Po temi, da je velenjskim rudarjem uspel dogovor, pa sledi nasprotna novica, da je sindikat delavcev energetike napovedal splošno stavko. Sledi tema Helios, prodano slovensko podjetje. Po prispevku, ki ga je pripravil Gregor Trebušak, se v živo izpred sedeža Zveze svobodnih sindikatov v oddajo oglasi sindikalistka Sonja Kos, ki pojasni trenutni položaj sindikalne zaupnice Janje Poljanšek, ki je opozarjala, da so v Heliosu nepravilnosti. Na vrsto nato pride tuja novica o slabo plačanih srbskih delavcih in njihovi stavki. 23. 7. 2014 je v drugi sklop uvrščena tema podražitev bančnih storitev. V studiu se voditelju pridruži Alina Meško iz Zveze potrošnikov Slovenije. Sledi novica o tem, da je hrvaški natak v Poreču fizično napadel gosta, tako da je ta pristal v bolnišnici. Nato je na vrsti tema o Romunih na slovenskih cestah in o tem, da je novinarka Živa Ivačič dan preživela s policisti in dokazala, da so stereotipi kar resnični. Preverjala je namreč, koliko Romunov gre lahko v kombi.

V tretjem sklopu prostor dobijo tudi osebne zgodbe, ki sodijo med razvedrilne novice. Npr. o slovenskem nogometnem zvezdniku Janu Oblaku, ki je postal najdražji vratar španske lige

(18. 7. 2014), in o herojskem dejanju slovenskega košarkarskega zvezdnika Boštjana Nachbarja, ki je obiskal Čad (21. 7. 2014).

V četrtem sklopu, ki je dolg približno 5 minut, pa so izrazito razvedrilne novice, gre za sproščene teme, npr. o tem, da dandanes veliko fotografiramo, a fotografije le redko razvijemo, velikokrat jih zaradi tega izgubimo (17. 7. 2014); o vojaškem taboru, ki ga je obiskala in preizkusila novinarka Tjaša Petrič (17. 7. 2014); o izmenjavi starejših - gre za zgodbo Jožice Kučar, ki odhaja na izmenjavo v Španijo (21. 7. 2014); o podvodnem svetu pri nas in o arahnofobiji (24. 7. 2014); o velikem uspehu gimnazijcev na ameriškem tekmovanju iz računalniškega znanja in programiranja. Prvič so namreč na tem tekmovanju zmagali Slovenci. Prispevek je pripravila novinarka Tadeja Magdič, nato sledi še pogovor v studiu s tremi dijaki in mentorico (22. 7. 2014).

Na koncu oddaje sledi še vremenska napoved, a ne kot posebna rubrika, saj napoved prebere kar voditelj. Potem se povežejo še s sosednjim studiem oddaje 24ur, da povedo, kaj so pripravili v njihovem uredništvu, in tako preusmerijo gledalce na POP TV.

10.3.1.2 NAČIN UPOVEDOVANJA

Analiza je pokazala, da ima oddaja Svet na Kanalu A zelo močno izoblikovani lastni stil upovedovanja, s katerim želijo prepričati gledalca, da spremlja ne samo določen prispevek, ampak oddajo od začetka do konca. Voditelj/-ica oddajo začne s stavkom: »Ura je osemnajst, gledate prva večerna poročila slovenskih televizij,« s čimer poudarijo, da so njihove informacije ekskluzivne, saj so prvi izmed večernih informativnih oddaj. Nato voditelj/-ica nadaljuje z napovednikom vsebin oddaje, kjer glasba narekuje hiter tempo branja. Tudi sicer je oddaja polna napovednikov, ki vsebujejo veliko vprašanj, zato dobi gledalec občutek, da bo veliko zamudil, če ne bo ostal in počakal na odgovore. Na koncu gledalec sicer ne dobi vedno jasnega odgovora, saj gre večinoma za retorična vprašanja, kot na primer »Kdaj bo šel cestni evro za ceste?« (15. 8. 2014).

Tudi upovedovanje oddaje temelji na vprašanjih, voditelj jo na primer začne z retoričnim vprašanjem »Le kdo še ni slišal za rek, le čevlje sodi naj kopitar?« (24. 7. 2014) in tako napove prvo temo o podjetju Alpini, kjer se sprašujejo, ali ima čevljarska industrija pri nas

prihodnost. Gre za t.i. populistični diskurz, ki »pogosto vodi v pretirane poenostavitve, ki tudi z umestitvijo neknjižnih pogovornih ali ljudskih besed že mejijo na žaljenje gledalčevega intelekta« (Laban 2007a, 157) V primeru samoimenovanja Alenke Bratušek za evropsko komisarko se voditelj sprašuje, ali je predsednica vlade v odhodu res najboljše, kar lahko pošljemo v Evropo, in tako napove novinarko Kristino Hacin, ki se v živo javi izpred vlade, saj je spremljala eno izmed zadnjih sej vlade Alenke Bratušek (17. 7. 2014). Retorična vprašanja niso postavljena z namenom, da bi dobili odgovor, temveč že samo vprašanje nakazuje razmišljanje v določeno smer.

Prispevek o kandidatih za evropskega komisarja (17. 7. 2014) se začne s tem, da nekoč Janez Potočnik tudi ni dobil podpore za evropskega komisarja, a je to vseeno postal. Prispevek je nato oblikovan kot konflikt med Janezom Janšo, ki je na začetku odločno nasprotoval imenovanju Potočnika za komisarja, in Josejem Manuelom Barrosom, takratnim predsednikom Evropske komisije, ki je pred drugim imenovanjem pohvalil Potočnika, da se je v petih letih izkazal. Iz pripovedi o Janezu Potočniku pa novinarka nadaljuje na druge morebitne kandidate in pravi, da naj bi Anja Kopač Mrak resno korakala proti Bruslju, to še poudari s posnetkom, kako imenovana hodi proti kameri. S takšnim načinom vizualizacije novinarka ustvari dodatno napetost, kot da bi Kopač Mrakova korakala kot vojak, ki želi osvojiti cilj. Potem pa z izjavami prikaže še nasprotne vidike, kdo bi podprl Alenko Bratušek in kdo ne. Da se pomirijo strasti, pa novinarka prispevek zaključi tako, da bo verjetno moral Jean-Claude Juncker kar sam izbrati, koga želi v svoji ekipi. In s tem gledalcem sporoči, da četudi se Slovenija ne zna pravilno odločiti, bo že Evropa naredila tako, da bo prav. Za dodatna pojasnila 'evropskih igric', kot jih poimenuje voditelj, pa potem poskrbi Katarina Drlja, ki pravi, da Slovenija s predlogom treh kandidatov ne bo prva. (17. 7. 2014)

Naslednji prispevek (17. 7. 201) je nazoren primer dvodimenzionalnega konflikta in dramatične pripovedi, gre za zdravstveno temo o slabo plačanih mariborskih kardiologih, kar v oddaji primerjajo z nogometnim dvobojem med Mariborom in Ljubljano, saj naj bi bili ljubljanski kardiologi veliko bolje plačani. Potem pa pojasnijo, da se mariborski kardiologi dogovarjajo z vodstvom in da stavke ne bo. V živo iz Maribora se oglasi novinarka Mojca Hanžič. Voditelj ji znova postavi vprašanje s pomenljivim nasmehom, ali si lahko bolniki vsaj na tistem koncu oddahnejo. V prispevku, ki sledi, je na začetku ustvarjena drama, ko mimo kamere prileti kardiolog, ki naj bi predčasno zapustil pogajanja, in izjavi, da slabo kaže. Dvoboj med Mariborom in Ljubljano je izpostavljen tudi na koncu prispevka, ko Bogdan

Čepič, predsednik Sveta zavoda UKC Maribor, pravi, da je ljubljanski način plačevanja nezakonit. Po prispevku novinarka Mojca Hanžič sporoči, da se je v popoldanskih urah stanje na mariborski kardiologiji še zaostri, saj je predstavnik oddelka Vojko Kanič nepreklicno odstopil, saj naj bi bil sprejeti sporazum izredno slab, in zaključi, da čeprav stavke ne bo, v Mariboru ne kaže čisto nič dobrega. Potem se voditelju in novinarki Mojci Hanžič pridruži še novinarka Urša Trebušak, ki se javi iz Ljubljane in izpred stavbe POP TV-ja in Kanala A poroča o tem, da je glavni razlog spora preverila v Ljubljani. Potrdi, da so ljubljanski kardiologi plačani kar nekajkrat več in našteje razloge za to. V prispevku pa pokaže, da si ljubljanski kardiologi malo drugače razlagajo številke, kot to počnejo v Mariboru. Ko Urša Trebušak od Ministrstva za notranje zadeve in od Ministrstva za zdravje dobi odgovor, da oni za to niso pristojni, voditelj v studiu zaključi z besedami: »Nič nenavadnega«. (17. 7. 2014)

Tudi v naslednjem primeru lahko izpostavimo konflikt, dramatično pripoved in emocionalno stanje žrtev. Oddajo (18. 7. 2014) začnejo s tujo novico, voditelj pravi: *»Če se nam je do sinoči zdela vojna v Ukrajini, kjer je v nekaj mesecih umrlo več kot tisoč ljudi, daleč, je sestrelitev letala malezijske letalske družbe, boeinga 777, dogajanje v Ukrajini postavilo v ospredje celotnega sveta.«* S prvo osebo množine, ki se »uporablja za vzpostavljanje in vzdrževanje stika z naslovniki« (Korošec 1998, 165), je voditelj naredil poudarek, da se ta novica tiče tudi gledalcev, in v nadaljevanju pojasnil, zakaj si je novica zaslužila prvo mesto tudi v oddaji Svet. Voditelj je to podkrepil še s podatki o smrtnih žrtvah in dodal napetost, da se voditelji držav, od koder so žrtve, ter ameriški in ruski predsednik zavedajo, da so sedaj odnosi verjetno na najbolj napeti točki po hladni vojni. Prve odzive je zbrala novinarka Melita Stolnik in prispevek oblikovala po pričevanjih prič. Uporabila je tudi ganljivo izjavo dveh Avstralcev, ki sta v nesreči izgubila starše. Ganljivo ne le iz vidika besed, ampak tudi slikovno, saj gledamo par v bližnjem planu, kar pomeni da se lahko identificiramo z njima in čutimo njuno bolečino. Gre torej za emocionalno izkustvo. Novinarka je tako z močnim čustvenim nabojem ustvarila melodramo. Prav tako gre za konflikt med dobrim in zlom, med domnevnimi teroristi, ki naj bi sestrelili letalo, in državami, od koder so nedolžne žrtve. Gre tudi za zaostrene odnose med Rusijo in preostalim svetom. Novinarka prispevek zaključi z besedami: *»Medtem ljudje pred veleposlaništvom Nizozemske v Kijevu polagajo rože, prižigajo sveče, molijo za žrtve tragedije, ki se je sprevergla v incident mednarodnih razsežnosti.«* Jure Tepina, ki gledalcem predstavi vojaško analizo nesreče, uporablja besede in besedne zveze, kot so: verjetno, najverjetneje, domnevno, roko na srce ipd. Postavi tudi več vprašanj kot odgovorov.

Veliko je tudi osebnih zgodb, saj z njimi ilustrirajo, pogosto pa dramatizirajo, poosebljajo in poskrbijo za večjo privlačnost. Osebne zgodbe so bodisi samostojne teme, kot na primer zgodba Jožice Kučar, ki se odpravi v Španijo na izmenjavo starejših (21. 7. 2014), bodisi dodatek ali pojasnilo obsežnejše teme, na primer zgodba 86-letnega Jožeta Grosa, ki je delal v Peku, nato pa je ustvaril lastno čevljarsko podjetje MIGI. S tem opozorijo, da le streljaj stran od Peka g. Gros uspešno posluje s čevlji že 25 let (23. 7. 2014). Podobna primera sta izjava gospe o turizmu v Lipici, ki izrazi svoje strahove (23. 7. 2014), ali pripoved Franca Vodopivca iz kmetije Slavček, ki pove, kako močno ga je prizadela vinska mušica Suzuki (24. 7. 2014).

Novinarji in uredniki zavestno načrtujejo postopek in izbor kompozicije oddaje in posameznih prispevkov, tako so si prispevki med seboj izredno podobni, četudi se ekipi pridruži nov novinar. Teme so velikokrat upovedane v obliki dramskega trikotnika, kjer sta pomembna zaplet, ki privabi gledalca, in razplet oz. rešitev, ki gledalca pomiri. Primer za to je izginotje potniškega letala alžirskega letalskega prevoznika (24. 7. 2014). Ker gre za tretjo letalsko nesrečo v tednu dni, temo razširijo s statistiko letalskih nesreč in poudarijo, da je letenje še vedno varno: *»No, kljub temu, da imamo občutek, da zadnje čase letala kar padajo z neba, trije so bili v zadnjih sedmih dneh, pa je statistika še vedno pomirjujoča.«* S tem ustvarijo dramski trikotnik, ki ga začnejo z informacijo o izginotju, stopnjujejo s podatki o potnikih in možnih scenarijih ter na koncu pomirijo gledalca, da lahko še vedno zaupa letalskemu prevozu, saj je po statistiki letenje še vedno varno. Novinar zaključí: *»Torej brez skrbi, letalo je še vedno najvarnejši način potovanja«*.

Voditelji in novinarji oddaje Svet na kanalu A pogosto neposredno nagovarjajo gledalca, kar mu daje občutek, da je pomemben in *»ustvarijo občutek domačnosti, prisrčnosti in zaupnosti ter hkrati pritegnejo in zadržijo njegov pogled in pozornost«* (Laban 2007b, 74). Voditelj oddajo (22. 7. 2014) začne z besedami: *»Lepo pozdravljeni. Našo oddajo spremljate povsod po državi, od Primorske do Prekmurja, pa od Gorenjske do Dolenjske. Lep dober večer torej vsem.«* Gre za neposreden nagovor gledalcev in nato novica o Koroški, o tem, kako je ta regija pozabljena in da jo ljudje vse bolj zapuščajó. Voditelj pa zaključí: *»Pomurje, Notranjska, Bela Krajina. Ja, tudi to so regije, ki jih politika v Ljubljani najbolj pogosto pozablja, zato bomo do konca sestave vlade čas namenili tudi vam, ki prihajate s teh koncev države. Da se koalicijska pogodba res spiše tako, da se vas ne pozabi«*. To pri gledalcu

vzbudi občutek, da se mu godi krivica, da je pozabljen, da nikogar ne zanima, razen seveda ustvarjalcev oddaje Svet na kanalu A. Pri tem voditelj poudari »vam«, »vas«, in gledalec dobi občutek, da se nekdo bori zanj, v voditelju vidi rešitelja. Dodatni primeri neposrednega nagovarjanja gledalcev, ki gledalcu narekujejo točno določeno ravnanje: *»Če na bančni izpisek nikoli ne pogledate, koliko vas stane vodenje računa, ali pa na bankomatu, koliko stane dvig, potem vam priporočamo, da to zdaj le naredite.«* (23. 7. 2014) *»Ko boste naslednjič večerjali v Poreču in postrežba morda ne bo po vašem okusu, pa je bolje, da to zadržite zase.«* Gre za novico, da je hrvaški natak fizično napadel gosta, ki je nato pristal v bolnišnici. (23. 7. 2014) To so primeri, ki že nekoliko žalijo gledalčev intelekt, kot da se gledalec ne zna v določeni situaciji obnašati. Ne gre za posebne dejavnosti, dogodke, ampak nekaj, kar je poznano vsakomur, le voditelj ocenjuje, da mora svetovati, kako se v takšnih primerih vesti. V naslednjem primeru pa gre za trivializacijo, ko sicer resno težavo o fobijah predstavijo na humoren način. Nepomembne dnevne pripetljaje primerjajo s fobijami. *»Ko zaslišite, ne vem, na primer predirljiv krik svoje drage, da se v kopalnici nahaja pajek, in če se krik kar ne neha, vaša bleda boljša polovica pa izgleda, kot da ji je slabo, pomeni, da gre za fobijo.«* Voditelj nato z gledalci deli tudi svojo zgodbo, prizna namreč, da se je močno prestrašil, ko mu je skozi odprto okno v dnevno sobo priletel netopir. (24. 7. 2014)

Včasih so novinarski prispevki bolj podobni kratkemu filmu, saj so dobesedno zaigrani oz. rekonstruirani prizori. Napoved teme o strašenju duhov (23. 7. 2014) se na primer začne dramatično, z naštevanjem: *»Senca, kljukanje z vrati, rožljanje, prižiganje in ugašanje televizije in radia, občutek, da te nekdo opazuje«*. Prispevek je pripravila Maja Korošec in vsebuje igrane prizore. Novinarka kar sama uprizori, kako se ustraši duhov. Tako se tudi začne prispevek, ko se novinarka dvakrat ustraši in kar v pogovornem jeziku reče sogovorniku: *»A ste čutu? Mene je kar srh preletu«*. V zgodbo vključi pričanja mladostnikov, ki trdijo, da v radeškem prevzgojnem domu straši. Maja Kos pa je pripravila zelo humorno obarvan prispevek o Američanih, ki zaradi strahu pred pajki zažgejo tudi svojo hišo. Za vizualizacijo prispevka pa je prestrašila tudi sodelavko, video producentko Natalijo Kramar. (24. 7. 2014) E. S. Bird (1998, 37-38) takšen način ponovne uprizoritve dogodkov uvršča v dramatisacijo in opozarja, da postopoma postaja le en izmed načinov poživljanja zgodbe; kot je ugotovila v raziskavi, ljudje srednjih let in starejši ljudje takšen način opisujejo kot neke vrste prevaro, ki zmanjšuje občutek resničnosti novic, medtem ko se mlajšim ljudem dramatisacija zdi bolj prepričljiv, celo bolj resničen način pripovedovanja zgodbe.

Specifičen je tudi jezik, uporabljajo veliko prisposodob in jezik prilagajajo slikovnemu materialu, se približujejo vsakdanjemu običajnemu (po)govoru, saj tako lažje pritegnejo pozornost gledalcev in hkrati povečajo stopnjo njihovega pomnjenja. »[D]ober televizijski novinar hkrati poskrbi, da njegovo besedilo ni le informativno, ampak tudi živahno in zanimivo.« (Laban 2007a, 63) A težava je v tem, da jezik hitro postane poln fraz, vzorcev, klišejev in besed, ki gredo »hitro v uho«, zato so si prispevki zelo podobni in gledalec si zapomni le to, med tem ko se zanj pomembni podatki hitro izgubijo. Novinarka Urša Trebušak v prispevku o zdravstvu pravi: *»Če je Klinični center srce našega zdravništva, potem je ljubljanska urgencia njegova glavna arterija. In ta je zamašena«*. V nadaljevanju tudi pravi, da je *»nova urgencia okostnjak v omari že osmih ministrov za zdravje«*. (25. 7. 2014) Novinarka Živa Ivačič v prispevku o obisku ladje okoljevarstvene organizacije Greenpeace prilagodi govor sliki in med drugim pravi: *»A upanje na boljši jutri se ni potopilo skupaj z ladjo. Žarek upanja je posijal z njeno naslednico«*. (25. 7. 2014) Tudi v prispevku o študentskem delu Živa Ivačič pripoveduje opisno: *»Skozi ta vrata in po teh stopnicah se Andrej Šadl sprehaja že od začetka julija«*. Gre torej za podvajanje slike in besedila. »Če slika in besedilo povsem sovpadata in se tako informacija, ki jo posredujeta gledalcem, podvaja, se gledalec lahko začne dolgočasiti; popolno ujemanje verbalnih in vizualnih prvih televizijskega diskurza je smiselno le pri poudarjanju in zagotavljanju točnosti pomembne informacije.« (Laban 2007a, 67) V opisanem primeru pa namen podvajanja ni informativne narave. Tudi v nadaljevanju prispevka novinarka uporablja jezik na podlagi posnetega materiala, tako govori o vse manj natisnjenih napotnicah, medtem ko gledamo tiskanje napotnice, in o tem, da telefoni v študentskem servisu nenehno zvonijo, saj študentje kličejo za delo, pri tem pa gledamo, kako se uslužbenke javljajo na telefone. (28. 7. 2014) Verbalna in vizualna informacija torej sporočata isti osnovni pomen, podvajanje pa je uporabljeno za podkrepitev informacije. Gledalec dobi občutek, kako kaotično je stanje v študentskih servisih.

V napovedih in zaključkih tako oddaj kot posameznih tem novinarji in voditelji analiziranih oddaj Svet na Kanalu A vključujejo tudi komentarje. Primer voditeljeve napovedi (22. 7. 2014): *»Predsednik Socialnih demokratov, Igor Lukšič, drugače tudi profesor na Fakulteti za družbene vede in sošolec, me je prosil, naj navežem stike z Nikolasom Omanom. V igri je dober posel za Slovenijo. Lahko pridemo do zemlje, kjer je veliko nafte v Bosni in Hercegovini. Ja, tako bi se verjetno lahko začel kakšen vohunski ali pa politični roman, žal pa se v naši državi začne čisto resnična zgodba slovenskega veleposlanika v Avstraliji in vlade*

Alenke Bratušek«, vklop novinarka Kristine Hacin pa napove: *»Ta politična zgodba dobiva nova poglavja za dobro knjigo, le škoda, da gre pravzaprav za resnične dogodke, kaj?«* To temo voditelj tudi zaključi s svojim komentarjem: *»No, če je to res, bo marsikomu nerodno«*.

Prav posebne so zaključne besede voditelja oddaje, saj gledalca usmerijo v določen zaključek. Gledalca pustijo, da se za trenutek zamisli, a hkrati mu vsilijo svoje mnenje. To je primer populističnega zaključka, v katerem na glas povedo tisto, kar naj bi si mislil povprečen gledalec oddaje Svet na kanalu A in s tem ustvarijo občutek, da so na isti strani in gledalec jim še bolj zaupa. Voditelj oddajo (17. 7. 2014) zaključi: *»In če je poleti na voljo veliko taborov, od vojaškega pa do umetniških in jezikovnih taborov, potem, kar sami presodite, katerega bi bilo dobro, da se udeleži Alenka Bratušek, preden se predlaga za komisarko.«* Na koncu se mu pridruži tudi asistentka, ki ji na hrbtni strani majice piše »politike v poletne tabore«. Oddajo (22. 7. 2014) pa voditelj zaključi takole: *»Če se navežem na zgodbo iz Mekinj. Vsak se s svojimi željami obrača v nebo, vprašanje pa je, kako se bo odločil tisti, ki to moč ima. Sploh, ker se zdi, da polovica našega naroda prosi za nekaj, druga pa, da se točno to ne bi zgodilo. Ja, težka je naloga tistega tam zgoraj«*. Voditelj se (24. 7. 2014) poslovil z besedami: *»Pa saj poznate tisto, strah je votel, okrog pa ga nič ni. Prav bi bilo, da bi to vedeli tudi naši politiki pa tudi gospodarstveniki in bi kdaj pa kdaj imeli več poguma pri sklepanju kakšnih pomembnih odločitev«*.

10.3.1.3 VIZUALNI ELEMENTI

Vizualni elementi so pomembni gradniki oddaje Svet na Kanalu A. Prevladujoča barva studia in grafike je močna rdeča barva. Poleg rdeče barve sta v manjši meri prisotni tudi bela in črna. Pri studijskem pogovoru do izraza močno pride tudi vizualni izgled studia, ki je pretežno rdeče barve in z zelo razgibanim ozadjem, saj nimajo odprtega studia, kjer bi v ozadju lahko videli novinarje pri delu, zato to nadomestijo z razgibanimi elementi, pultom, plazmami in kričečimi barvami. To je namreč eden od načinov, da pritegnejo pozornost. Že med studijskim pogovorom prehajajo med različnimi kadri, od srednjega bližnjega plana do splošnega plana, gledalec spremlja tudi premikanje kamere po studiu, tako poskrbijo za dinamiko, da gledalec ne izgubi pozornosti.

Z barvami se radi poigrajo tudi v video in slikovnem materialu. V primeru napovednika o kandidatih za evropskega komisarja so pri Alenki Bratušek uporabili prelivanje iz črnobelega posnetka v barvnega, kar namiguje na to, da Alenka Bratušek na državnozborskih volitvah ni bila preveč uspešna, torej je padla v sivino, sedaj pa si želi priti v Bruselj, kjer bi bila nadaljnjih pet let ponovno na zelo pomembni funkciji in bila zelo vidna. (17. 7. 2014) Črno-beli material so uporabili pogosto, tudi na primer v prispevku o policijskih psih (22. 7. 2014), v prispevku o čevljarški industriji (23. 7. 2014), v prispevku o podvodnem svetu (24. 7. 2014), v prispevku o veliki vojni (28. 7. 2014) in v prispevku o Panamskem prekopu (15. 8. 2014).

Uvod v oddajo se začne minuto do 18. ure, ko se na grafično animiranem ozadju, ki ponazarja studio, izpisujejo poudarki oddaje. Na temnem, a transparentnem okvirčku se z belo barvo in velikimi tiskanimi črkami izpiše naslov, npr. »BREZ PARKIRIŠČ«, in pod njim kratko pojasnilo: »Policisti sredi prestolnice v najemu garažo« (primer iz oddaje 15. 8. 2014). V uvodu ima pomembno vlogo tudi glasba, ki narekuje hitri tempo digitalne ure v spodnjem desnem kotu okvirčka, ki odšteva v stotinkah do 18. ure.

Izredne in tragične novice, ki jim posvetijo več časa, so predstavljene z različnimi pristopi, od dramatičnih prispevkov do podrobnejših razlag ob plazmi v studiu. Primer iz oddaje 18. 7. 2014: v prispevku Melite Stolnik o sestrelitvi letala vidimo posnetke in fotografije nesreče, uporabila je tudi bližnji posnetek pokritega trupla, gledalec gleda roko trupla. Izjava dveh Avstralcev, ki sta v nesreči izgubila starša, je posneta v srednjem bližjem planu, torej od prsnega koša navzgor. S tem je ustvarjena še vedno neka spoštljiva razdalja, saj gre za tragično novico, a hkrati ima gledalec dober pogled na obraz in solze. Čeprav so sliko dobili od tujih agencij in novinarka ni imela vpliva na kadre, pa je od novinarke še vedno odvisno, kaj od dostopnega materiala bo uporabila v prispevku. Analizo, ki jo je pripravil novinar Jure Tepina, prikažejo na plazmi v studiu in tako grafično prikažejo let letala in potem se grafično izpišejo tudi vsi do takrat znani podatki o nesreči, ki jih novinar predstavi.

Kadar gre za številke ali naštevanja, se podatki vedno tudi grafično izpišejo na ekranu. Novinarka Urša Trebušak pri javljanju v živo (25. 7. 2014) svoje besede podkrepi z grafiko, ko omeni številke, koliko ljudi čaka na pregled in na operacijo. Čeprav gre le za dve številki, se ti izpišeta na ekranu, da jih gledalec tudi vidi, ne samo sliši. Tudi tu je primer žaljenja

gledalčevega intelekta. Pogovor v studiu (12. 8. 2014) o črni statistiki o nasilju nad ženskami z Majo Plaz, predsednico SOS telefona, prikažejo tudi grafično.

V sklopu upovedovanja z vizualnimi elementi moramo analizirati tudi kadre, s katerimi novinarji prikažejo določeno zgodbo. Kot pravi Luthar, so novice postale pravi vizualni spektakli (Luthar 1998a, 9). Slika je pogosto pomembnejša od besede oz. se besede prilagodijo sliki. V novici (21. 7. 2014) o neutemeljeni zahtevi po izločitvi vrhovne sodnice v zadevi Patria je Janez Janša posnet v bližnjem planu, kjer gledalec lahko opazuje njegov obraz, in potem sledi hiter primik kamere v skrajno bližnji plan, osredotočenje na oči. Skrajno bližnji plan je uporabljen tudi v zgodbi o gradbenih delavcih (21. 7. 2014), in sicer se kamera iz srednjega plana približa v skrajno bližnji plan, na dlan. Novinarka Maja Djordjevič v prispevku o Gazi (28. 7. 2014) uporabi posnetke trpečih otrok. Uporabi tudi več bližnjih planov, v katerih npr. vidimo obraz matere, ki ji solze lijejo po licih, in obraz objokane deklice, tako solze pripomorejo še k večji dramatizaciji. Za tabloidne novice sta še posebej značilna bližnji in skrajno bližnji plan, ki ustvarjata dramatičnost, se osredotočata na emocionalno stanje, ter primik in odmik, ki ustvarjata dramatizacijo s hitrim približevanjem in oddaljevanjem. (Laban 2007a, 35-40).

Velikokrat si novinarji oddaje Svet na kanalu A video material tudi sposodijo, na primer od tujih televizij, ali uporabijo amaterske posnetke. Pogosto grafično prikažejo tudi spletne objave. S tem na eni strani ustvarjajo občutek, da so za gledalca tudi na drugem koncu sveta in ažurno poročajo o pomembnih dogodkih, na drugi strani pa z amaterskimi posnetki gledalcev sporočajo, da lahko še tako mali človek tudi soustvarja njihovo oddajo. Prispevek novinarko Tadeje Magdič o vojni v Gazi (24. 7. 2014) je zelo dramatičen, začne se s posnetkom bombardiranja, najverjetneje gre za amaterski posnetek, saj ni pravi format slike, nato pa je v prispevku prikazanih veliko trpečih in umirajočih otrok. Novinarka uporabi tudi posnetke iz tujih informativnih oddaj. Maja Kos v prispevku o arahnofobiji (24. 7. 2014) uporabi tudi domače posnetke Američanov, ki se bojijo pajkov, za stopnjevanje humorja pa uporabi tudi temu primerno glasbo. V prispevku Urše Trebušak o izginotju dveh slovenskih alpinistov na Kitajskem (21. 7. 2014) je uporabljenega veliko slikovnega materiala iz Googla, simulacija leta helikopterja, fotografije preteklih tamkajšnjih odprav, prikaz zadnjega SMS-a, ki sta ga planinca poslala, objave s spleta ipd. Pri novici (28. 7. 2014) o dečku Reneju, ki okrevajo po operaciji, so predvajali posnetek, ki ga je naredila Renejeva mati. Vključujejo tudi fotografije, ki jim jih pošljejo gledalci, npr. poplavljeni Portorož (29. 7. 2014).

V analiziranih oddajah so pogosto objavljene tudi izjave ali pogovori preko telefona. Novico o Gazi (18. 7. 2014) predstavijo s telefonskim pogovorom, kjer na tabličnem računalniku gledamo fotografijo Delovega dopisnika Boštjana Videmška, na telefonu pa identifikacijski napis. Te nove sodobne naprave dajo gledalcu občutek, da je oddaja Svet tehnološko v koraku s časom in da tako lažje pridejo do vseh kredibilnih informacij, čeprav je dogajanje na drugem koncu sveta. Med telefonskimi izjavami predvajajo zelo nazorne posnetke iz Gaze, in sicer ranjene in trpeče otroke, trupla itd., kar je problematično, saj se na tak način še dodatno v že tako skrb vzbujajočem prispevku ustvarja dramatizacija.

Teme tudi podnaslovijo z močnimi naslovi, tako na primer prispevek o senu za Kobilarno Lipico poimenujejo »birokratski absurd« (23. 7. 2014).

Predvsem proti koncu oddaje, ko so na vrsti bolj razvedrilne novice, so analizirani prispevki že pravi mali celovečerni filmi ali resničnostna televizija. V prispevku Maje Kos (18. 7. 2014) o slovenskem nogometašu Janu Oblaku je veliko hitrih premikov kamere, zasukov, približevanj in zameglitev. Prispevek Tadeje Magdič (18. 7. 2014) je vizualno zelo pester, saj se novinarka sama spusti po jeklenici in preizkusi gorsko kolesarjenje, ves čas pa ima kamero na glavi. Snemajo z več kamerami, zato se kadri hitro menjajo in že s tem se ustvarja adrenalin. Hitrost je prispevku dodana tudi z glasbo. Uporabili so tudi osebne video posnetke Jana Poriča, kar je pisalo v spodnjem levem kotu. Tudi pri resnejših temah uporabljajo veliko montažnih efektov. V prispevku Maje Kos o rudarjih (17. 7. 2014) je uporabljenih veliko prelivov slike, zameglitev, počasnih posnetkov ipd.

Ključni element, ki podpira pripoved in video material, je glasba. Glasba je del napovednikov in kratkih vesti Slovenske tiskovne agencije. Gre za zelo udarno in hitro glasbo. Glasba je pogosto prisotna v novinarskih prispevkih. Prispevek Andreja Peroše (25. 7. 2014) se začne z glasbo oz. refrenom skladbe *Born to be wild* skupine Steppenwolf in počasnim posnetkom motorista z dvignjenimi rokami ter motoristi, ki vozijo v koloni. V prispevku je veliko detajlov motorja ter izostritev in zameglitev teh detajlov. Ravno pri detajlih novinar pravi, da lahko ob motorju uživamo tudi v tišini, in ponovno prevlada glasba *Born to be wild*. Novinar Andrej Peroša v prispevku o ribičih (13. 8. 2014) uporabi skladbo Helene Blagne *Ribič, ribič me je ujel*. Pogosto pa se s kakšno uspešnico oddaja tudi zaključí. V tem trenutku k voditelju/-ici pristopi asistent/-tka, ki nosi črno majico z belim napisom. Napis je vedno nekoliko provokativen, veže se na kakšno temo iz oddaje in je dodatek k poslovilnim besedam

voditelja/-ice. Luči v studiu se zatemnijo, osvetljen je le napis na majici. Napis ima verjetno tudi namen zabavati gledalca in skrbi za njegovo pozornost do samega konca. Gledalec tako ostane pred ekranom do zadnje sekunde, da vidi napis. Kot smo že ugotovili pri poslovilnih besedah, gre tudi tu za populistični pristop, ki gledalcu vsili zaključne misli, ki naj bi jih imel vsak povprečen gledalec oddaje Svet na Kanalu A.

10.3.2 ANALIZA POGLOBLJENIH POLSTRUKTURNIRANIH INTERVJUJEV

Tako na Dnevniku kot na Svetu so novinarji in uredniki, ki imajo novinarsko izobrazbo (Intervjuvanci: A, C, D, E, H, I), kot tudi tisti, ki so v novinarskem delu pristali po nekem naključju oziroma spletu okoliščin (Intervjuvanci: B, G, F, J). Po večini so novinarji ostali v tisti medijski hiši, kjer so opravljali tudi novinarsko prakso, nekaj je seveda tudi izjem. Nekoliko več let novinarskih izkušenj imajo novinarji z nacionalne televizije, verjetno tudi zato, ker je oddaja Svet na sporedu le 8 let, veliko priložnosti za delo pa dajo tudi mladim novinarjem. Urednik Sveta se pohvali z novinarskim kadrom in kot primer našteje številne novinarje, ki sedaj delajo v drugih medijskih hišah. *»[V]este koliko Svetovih novinarjev dela na nacionalni televiziji? Eden je voditelj, tri so novinarke, ki pokrivajo največje teme. Eden novinar je danes voditelj na Planet tv, eden novinar tam. Eden novinar je prvi gospodarski novinar 24ur, najbolj gledane oddaje v državi in en novinar je danes kreativni producent in redaktor oddaje 24ur. Pa sem jih naštel zdajle na hitro. To je za tako malo ekipo velik uspeh. In priznanje novinarjem, da so pridni, predani. Dobri. Danes imamo v ekipi vsaj šest ljudi, ki bi jih takoj kupili v drugih informativnih oddajah.«* Na drugi strani pa si intervjuvanec B razlaga to kot težavo, šlo naj bi za upad novinarskega kadra. *»Glede na to, da se ukvarjam z mediji kot novinar in da spremljam medijska dogajanja, bi rekel, da bo njihova prihodnost sila pestra. Glede na to, da imajo velik upad novinarskih kadrov.«*

Urednik Dnevnika najboljši kader pripisuje dnevnoinformativnim oddajam Tv Slovenije. Ostali intervjuvanci so najboljši kader pripisali oddaji, ki jo tudi sami ustvarjajo.

Vsi intervjuvanci so na splošno zadovoljni s svojim delovnim mestom oziroma na tehtnici prevesijo dobre lastnosti. Intervjuvanci tudi ocenjujejo, da so pri svojem delu samostojni, da jih uredniki ne omejujejo oziroma usmerjajo, da imajo prosto pot pri ustvarjanju prispevkov, hkrati tudi ne čutijo večjih zunanjih pritiskov.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Se mi še ni zgodilo, da bi mi urednik obrnil vse na glavo, rekel ta sogovornik ni kul. Preberejo, včasih malo pokomentirajo, rečejo tudi, predolga si, daj to ven. Na ta način. Da bi mi pa povsem sugerirali, ti in ti sogovorniki, tako in tako, moramo to predstaviti, tega jaz še nisem doživela.«*

Intervjuvanec B z Dnevnika pravi, da je v devetdesetih odstotkih samostojen, samosvoj in da ni nikakršnih posredovanj in pritiskov. *»Tistih deset odstotkov je pa bodisi želja bodisi kaj je treba v prispevku izpostaviti, koga je treba še vprašati, kdo naj še pove mnenje, treba je še to vključiti. To so tiste sugestije, ki bi naj bi nekako odkrivalo ozadja, pa marsikdaj razkrivajo željo urednika ali pa kogarkoli drugega, da se počuti pomembnega. Ali pa da se zadosti kakšnim obljubam, ki jih je dal mogoče komu po telefonu, ali pa da mu kdo ne bi težil ali pa da bi se izognil telefonskim klicem. To ni urednikovanje, to je ponavadi kupovanje miru.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Pač neka hierarhija obstaja tako kot na vsakem delovnem mestu. Pač ve se, kdo je tisti, ki odloča, kdo mora poslušati in tako naprej. Ampak na splošno se mi zdi, da za razliko od komercialne televizije obstaja nekaj demokracije in včasih pove tudi kdo svoje mnenje, ki morda niti ne bi smel imeti besede. Vsak ima kar veliko besede.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Pri svojem delu sem povsem samostojna, z leti se razvije zaupanje, uredniki ne posegajo več v tvoje delo. Vejo, kaj bodo dobili od tebe, zato ti lahko nekaj odobrijo za projekt ali pa tudi ne. Selekcija se tako začne že prej za razliko od novinarskih začetkov, ko ti navadno posežejo v izdelek, ko je že gotov. Verjetno bi temu lahko rekli tudi neke vrste cenzura. Bolj nevarna je zame samocenzura. Pred to sem ves čas na preži. Ostati zvest samemu sebi je težko, hitro te zamika ubrati lažjo pot. Tega je tudi zaradi socialne varnosti oz. nevarnosti novinarjev vse več. Stopite na rep takšnemu ali drugačnemu vplivnežu, če imate družino, posojilo in trimesečno pogodbo s 15 dnevnim odpovednim rokom... Tudi zato mnogi zapuščajo ta poklic in zato ta poklic izgublja.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Ne glede na temo, dan ali leto, ki mi teče v tem uredništvu, jaz osebno vedno, ampak res vedno, stojim za svojim prispevkom. Tudi, če bi uredniki kdaj želeli preveč posegati v vsebino, znam hitro zarohnet. Takrat je pač moja naloga, da jim razložim, kako dejansko je na terenu, kakšne informacije sem dobila in da ni čisto tako, kot so si morda oni sprva predstavljali. Zato smo pač mi zunaj, uredniki pa v pisarni. Zelo samosvoja oziroma samostojna torej.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Moje teme so lahkotnejše, simpatične, ljudske in mislim, da mi urednik res zaupa, tako da sem kar samostojna in samosvoja. Zdaj pa sploh, na začetku je bilo pa seveda več nasvetov. Mislim, da smo na Svetu kar samostojni, vsaj jaz ne čutim kakšnih vplivov.«*

Intervjuvanka H s Sveta: »[U]rednik da določene smernice, na koncu pa je prispevek rezultat mojega dela.«

Intervjuvanka I s Sveta: »Mislim, da sem praktično v celoti jaz. To velja tako za izbiro tem in vsebin, ki jih pokrivam, kot za način priprave prispevka. Pokrивam namreč zdravstvene tematike in ker mi pri tem zaupajo, navodil in vplivov ni dosti.«

Tudi uredniki pravijo, da ne posegajo v delo novinarjev. A vseeno - nekateri manj drugi bolj - spremljajo ves postopek in morda predlagajo popravke oziroma usmerjajo novinarja.

Intervjuvanka E z Dnevnika: »Z vsemi novinarji se podrobno in na široko pogovarjam v procesu definiranja teme in nastajanja prispevka, kako prijeti zgodbo, kaj želimo povedati, kaj je pomembno, kaj je fokus, kakšen žanr uporabiti, katerega sogovornika poiskati, kako poenostaviti itd. Pri tem vztrajam. Pri izkušenih novinarjih potem vztrajam le še pri branju teksta pred odhodom v montažo – na tej točki v prispevek posežem s sugestijo, predlogom, mnenjem (vrstni red, poudarek, logičnost, jezikovna izboljšava). Pri mlajših kolegih je kontrolnih točk več, tudi med postavljanjem in pisanjem teksta ter med montažo in po njej. Začetnike in zrele novinarje spodbujam k samostojnemu razmišljanju, poglobljanju v temo, iskanju svežih pristopov, zahtevam, da so informacije točne in preverjene, jezik lep, tekoč in sočen, prispevki pa zanimivi in atraktivni.«

Intervjuvanec J s Sveta: »Imajo vso svobodo. So novinarji, vejo, kaj delajo. Se pogovarjamo, damo usmeritve, a delati morajo oni. Oni so na terenu, oni vejo, kaj in kako je tam. To moramo upoštevati. Ekipa pa je taka, da me ne skrbi. Vem, kaj lahko zahtevam in kaj lahko dobim. Na koncu seveda preberem prispevek. Redko ga popravljam. Zakaj bi popravil en stavek zato, da bi rekel, to sem pa popravil. Prispevek je treba narediti, ga videti in se potem pogovarjati o celotnem delu, ne o enem stavku. Ta redko spremeni vse. Če pa razumeš usmeritev in idejo, potem bo drug prispevek boljši. Zaupam jim. In to zaupanje mi ves čas vračajo. In ga tudi ljudem, ki jih gledajo.«

Nekaj intervjuvancev je tudi zelo kritičnih do slovenskega televizijskega novinarstva.

Intervjuvanec B z Dnevnika: »Dejansko se mi zdi, da se novinarji premalo zavedamo, kakšen vpliv imamo na javno mnenje, na ustvarjanje nekega boljšega sveta. Po drugi strani pa tisto, kar me moti, je površnost v novinarskem svetu, instantnost, nedoslednost, neprofesionalnost, pomanjkanje bontona. /.../ Obvladanje jezika, obvladanje slovnice, da o sami vsebini ne govorimo. To se mi zdi, da je tisto, kar ubija, ubija novinarstvo. /.../ Ta površnost, izpadanje standardov v novinarskem poklicu, to je nekaj, kar na dolgi rok neverjetno škodi. /.../ Ampak

v generalu se mi zdi, da je novinarstvo padlo na nivo podajanja novic ali pa informacij. Podajanje informacij namesto interpretacija in umestitev informacij. Mi o vsem poročamo z istim žarom. O političnem preigravanju, o ceni paradižnika, o kvotah... Govorim za javno televizijo, na drugi strani pa recimo kakšna komercialna televizija poroča z blaznim senzacionalizmom brez vsebinske poglobljenosti.«

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»[M]i trenutno pravzaprav nimamo ene take informativne oddaje, ki bi bila zmožna delati hkrati zanimivo in kreativno ter verodostojno in tako naprej.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Če bi ocenjevala novinarsko delo v časovnem nizu, bi lahko rekla, da so novinarji danes veliko bolj spretni v vizualizaciji in hitrem odzivanju, veliko manj pa je poglobljenega poznavanja tem in sposobnosti analize. Če bi njihovo delo primerjala z novinarskimi ekipami drugih televizij, bi v grobem lahko rekla, da so bolj okorni in konservativni, večinoma tudi bolj natančni pri obdelavi in podajanju informacij.«*

Četudi so intervjuvanci kritični do slovenskega televizijskega novinarstva, je bilo med odgovori zaznati nekoliko manj samokritike. Intervjuvanci so enotni, da svoje delo dobro opravljajo, da se trudijo po najboljših močeh.

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Mene se ene stvari kar dotaknejo. In vse jemljem morda celo blazno preveč resno. Hočem vedeti res vse o ozadjih, hkrati pa poskušam te stvari na zelo človeški način predstaviti.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Jaz sem na splošno zelo samosvoj tip človeka. Imam včasih tudi težave s tem, ker se mi zdi, da ponavadi hočem vedno uveljaviti svojo voljo. Sem dominantna, karizmatičen tip človeka, tako da mislim, da ljudi hitro spravim pod svoj vpliv. Nikdar si ne bi želela prodajat, v narekovajih, nekaj kar ni moje. Tukaj se zagotovo ločim od nekaterih drugih posameznikov, ki se mogoče raje pustijo voditi drugim. Imam pa že toliko izkušenj v različnih oddajah na televiziji, da dobro poznam uredniško delo in vem, kaj gledalcu ponuditi in kaj ne. Skratka, da na nek način sama vem, kako stvari narediti. /.../ Mogoče je, da zdaj sebe idealiziram kot dobrega novinarja, ne, ampak to se mi zdijo pomembne stvari.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Vem, da se trudim. Skušam biti samokritična in velikokrat grem zato po kritiko tudi k izkušenejšim kolegom. Popolnosti ni in tudi jaz kdaj grešim, brez dvoma.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Tipično narcisoidno, ja, pomemben del vsakega novinarja je ta lastnost. Ti povem po pravici, da mislim, da sem dobra novinarica.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Trudim se biti dobra novinarka. Če bi bilo več časa, bi postregla seveda še z več informacijami. Držim se korektnih odnosov v timu, z urednikom, snemalci, montažerji, ker ne želim delati v nepotrebnem stresu. Pomembno mi je, da sem sproščena na terenu, da se povežem s sogovorniki in ne silim v njih če vidim, da ni feedbacka.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Trudim se po najboljših močeh. Držim se tega, da skušam dobiti informacije vseh deležnikov, vseh mogočih sogovornikov. In da so moji prispevki verodostojni.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Trudim se, še posebej imam ves čas v mislih, da delam za ljudi, ki me gledajo. Vedno si pa lahko boljši.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Sem zelo samokritičen. Morda se vam bo zdelo, da sem bil v najinem pogovoru zagotovo premalo samokritičen. Biti urednik je težka naloga. Sam si kriv za napake. In treba jih je priznati, popraviti. In iti dalje. Tako kot pri vseh drugih poklicih. Veste, to kar naredijo novinarji, ni uspeh urednika, ampak dobrega novinarja.«*

Uredniki o svojih novinarjih in njihovem delu menijo:

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Nekaj posameznikov je odličnih in so lahko za zgled in vzor v novinarski profesiji. Generalno pa niti niso posebej uspešni.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Se trudimo. Vsak dan znova. /.../ In verjamem, da je v Sloveniji ogromno mladih, izobraženih, pametnih in pridnih novinarjev, ki vejo, kaj hočejo in kako bi to dosegli. In imam čast delati s takimi. In zato tudi na ostale novinarje gledam tako, da se vsi trudijo po svoje. In vsi delajo veliko. In dobro. Vendar vsak po svoje. Je možnost za izboljšave? Seveda. Kdaj pa ni? In to bomo morali vsi narediti, drugače nas bodo gledalci zamenjali za internet.«*

Odgovori intervjuvancev so pokazali, da se z ugledom, ki ga imajo kot novinarji, bolj ukvarjajo novinarji Dnevnika, kot novinarji Sveta. Vendar pa se z ugledom nihče ne obremenjuje preveč.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»O svojem delu razmišljam vsakodnevno. Razmišljam o tem, kako delam. To absolutno. In poskušam delat dobro, poskušam se v vsako zgodbo, ki jo delam, poglobiti in če se da, naredit malo drugače. Sploh, če delaš socialne zgodbe, da ubereš malo drugače pristop. Da bi se pa prav obremenjevala s tem, kakšen ugled imam jaz kot novinarka, to pa ne.«*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Včasih sem se ukvarjal s tem. Jaz nisem človek, ki redno bere vse, kar piše v komentarjih spodaj pod članki. Človek marsikaj izve o sebi, od tega, da sem*

nadut, vzvišen, da se nosim, da nimam pojma ... (premor) Ampak se ne ukvarjam s tem, sem, kakršen sem. Povem tisto, kar mislim, včasih me to drago stane.»

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Sigurno ena stvar, ki si jo kot človek oziroma novinar želiš je, da bi veljal za uglednega novinarja. In se mi zdi, da z leti, ko dozorevaš, vedno bolj razmišljaš v tej smeri, da bi ta poklic, tvoje mesto v družbi veljalo za ugledno. Da te ne dojemajo kot mogoče nekega mrhovinarja. Ampak v času svoje službe naletiš na vse. Naletiš tudi na tiste negativne odzive, da te nekdo popljuje in tako naprej, ampak enostavno, to je pač del tega. /.../ Glede na odzive ljudi, se mi zdi da me pravzaprav kar spoštujejo. Vsaj tako, kot imam stik z resničnim življenjem, ko te nekdo ustavi, ko ti kakšno besedo reče. Imam občutek, da me ljudje kar cenijo kot novinarko.»*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Niti ne razmišljam. Zadostuje pohvala sogovornikov, da je bilo korektno narejeno, pa tudi kdo tretji me je že pocukal za rokav in rekel: "A veste, pri vas se pa prav vidi, da poslušate". Če dobro delaš, se pozna, in s tem gre z roko v roki tudi ugled, vsaj tako jaz mislim.»*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Joj, včasih se vprašam, če me kdo recimo pogleda, a me pozna s tv-ja. Meni je vse še tako novo, da mi je kar smešno, če mi kdo kaj reče. V bistvu se trudim, delam, opravljam poklic korektno, kot bi vsakega, je pa res, da čutim odgovornost, ker le dnevno nagovarjamo kar nekaj ljudi.»*

Intervjuvanka H s Sveta: *»O tem kar pogosto razmišljam. /.../ Kakšen ugled imam sama, težko rečem, večinoma sicer do mene pridejo le pozitivni odzivi, bi si pa želela, da bi me gledalci kot novinarko, prvič, spoštovali, in drugič, mi verjeli. To je najpomembneje. Ne izgubiti svoje verodostojnosti.»*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Večinoma za tako razmišljanje niti ni časa. Upam pa, da veljam za kredibilno novinarko, ko poročam o zdravstvenih tematikah.»*

Konkretnije o ugledu svojih novinarjev pa uredniki pravijo:

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Mislim, da v družbi nima več kakšne posebne teže, če je nekdo novinar nacionalne televizije, ugled imajo posamezni novinarji in voditelji, zgradili pa so si ga s profesionalnim delom na dolgi rok. Pri mnenjskih voditeljih so pričakovanja od novinarjev nacionalke večja kot od drugih novinarjev drugih televizij.»*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Včasih sem. Zdaj se nikoli ne sekiram. Zakaj bi se? Kup jih dela na nacionalni televiziji, na Planet TV-ju, na 24ur. In povsod so jih vabili. Kaj to pomeni? Da jih morda kolegi novinarji ne spoštujejo, jih pa tisti, ki ustvarjajo informativne oddaje, ki sestavljajo ekipo in iščejo pridne, pametne in dobre novinarje. In teh je Svet ustvaril več kot*

katera koli oddaja zadnja leta. Kakšen pa je ugled novinarjev? Meni se zdi, da o tem odločajo gledalci. In ti so odločili, da je Svet druga najbolj gledana informativna oddaja. In ljudje naše novinarje spoštujejo in jih imajo radi. In to šteje. Morda pa bi morali ostali novinarji vedeti, da mora Svetov novinar delati vsak dan deset ur in to pet dni na teden. Da ni popuščanja. In da 45 minutno oddajo sestavi 20 ljudi. 15 novinarjev. Morda bi takrat imeli drugačno mnenje. Bi pa dodal še to, toliko napredka, toliko volje in novosti, kot jih uvedejo Svetovi novinarji, se uvede redko kje. Pa to ni hvala. To sami zase govorijo novinarski prispevki. Ne tisti, ko so vsi na istem dogodku. Tisti, ki jih novinar naredi od začetka do konca sam. Od teme do predstavitve v studiu.«

Večina intervjuvancev je mnenja, da slovenski novinarji nimajo preveč dobrega ugleda v družbi.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Večkrat naletimo na to, da rečejo: "Ah, to ste vi, mrhovinarji, kopljete tam, tudi kamor ni treba".«*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Katastrofalen. (smeh) Kje začeti? Zaradi tega, ker se mogoče marsikdaj niti ne zavedajo, da jih ljudje gledajo z očmi, ti si naš, ti si za nas.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»In veliko premalo je spoštovan ta poklic. Tudi finančno. Gotovo je tudi zato pri nas v tem poslu tako malo starejših, zrelih, izdelanih novinarjev. In vrtimo se v krogu, tudi zato je ta poklic manj cenjen. Instant novinarstvo pač dobi instant spoštovanje. Instant po kakovosti in trajanju.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Najslabši, odkar me zanima medijska scena, najslabši v zadnjih 30 letih. Deloma je to posledica globalnih trendov, deloma družbene krize in krize vrednot, predvsem pa tabloidizacije in razpršenosti medijev ter deprofesionalizacije novinarskega poklica, ko se vsak, ki napiše tri vrstice za časopis ali prebere tri stavke za televizijo, že lahko predstavlja kot novinar.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Odnos ljudi do novinarjev je trenutno precej odklonilen, podcenjujoč. Zaradi kakšnih spornih praks katerega od medijev dandanes ali v preteklosti javnost velikokrat vse meče v isti koš.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Razpon sega od tega, da smo novinarji nebodigatreba in mrhovinarji na lovu za slabimi zgodbami, do tega, da smo četrta veja oblasti in steber demokracije in se nam pripisuje bistveno večji vpliv, kot ga v resnici imamo. Torej, enkrat tako, drugič spet drugače.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Slabšega, kot bi bilo treba. In za to smo si krivi sami. Novinarski društvi imamo dve, levo in desno. In ko se oglasita, govorita o tem, kako slabi smo novinarji.«*

To je slaba usluga, ki so si jo politiki samo želeli. In so k temu tudi veliko pripomogli. /.../ Zdi se mi, da je sicer zelo različno. Od mrhovinarjev do stebra družbe. In resnica je ponavadi nekje vmes. Tako kot pri drugih poklicih. Je primer Radan primer, ki kaže, kakšni so vsi zdravniki? Primer Meršol primer, ki kaže, kakšni so bili in so vsi uredniki? Ni tako enostavno, kajne?»

Nekateri torej tudi menijo, da ljudje spoštujejo novinarje in njihov poklic.

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Da cenijo, da spoštujejo, da vejo, da imaš pravzaprav veliko moč, da ima beseda veliko moč, in da nas kar visoko uvrščajo na tej družbeni lestvici.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Ljudje nas še vedno spoštujejo. To kažejo tudi raziskave zaupanja slovenskega prebivalstva v družbene institucije. In to veš zaradi številnih odzivov, zaradi pohval in kritik. Ko si nekdo vzame čas, da ti sporoči, da je razočaran nad tvojim delom, ti sporoča tudi, da mu to veliko pomeni, sicer ne bi pisal, in da od tebe veliko pričakuje, zato ga marsikaj zmoti. Odgovornost je velika.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Mislím, da ja, da so cenjeni. Še posebej televizijski.«*

Novinarji omenjajo celo slabe izkušnje, ki jih imajo ljudje z novinarji.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Jaz se ne spomnim, da bi koga z RTV-ja omenjali. No, mogoče so mi večkrat omenili neke komercialne televizije. Ne vem, če je to pravilo. Mogoče je samo naključje.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Jaz to pogosto vidim na primer pri iskanju sogovornikov, ko kdo sodelovanje odkloni prav zaradi kakšne slabe izkušnje v preteklosti.«*

Prav tako so intervjuvanci na vprašanje, katera televizijska dnevnoinformativna oddaja najbolje opravlja svoje delo, odgovorili tako, da so po večini ostali zvesti svoji medijski hiši oziroma oddaji, na kateri trenutno delajo.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Jaz bom tu kar zvesta naši hiši. Bom rekla, da smo vsebinsko mogoče, ne vem, najboljši.«*

Intervjuvanka D: *»Na nacionalni televiziji cenim predvsem to, da nismo pretenciozni, senzacionalistični, da ima prvo besedo informacija, da kdaj vdihnemo, preden skočimo na zgodbo, ki se zdi sočna, pa se kasneje izkaže, da ni bila, da pustimo, da sodijo drugi.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Odmevi. Ohranjena informativnost z dodano vrednostjo analize, komentarja, zgodovinske ali časovne primerjave.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»V zadnjem obdobju oddaja 24ur zvečer, ki jo vodi Uroš Slak. S prispevki, gosti skuša potegniti črto pod aktualno dogajanje tistega dneva, osvetliti ozadje, dobiti še tiste informacije, ki jih čez dan drugi mediji niso dobili.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Jaz moram pohvaliti svoje Svetovce, res. Ker vem, kako se trudimo in smo drugačni, ljudski.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika pa pravi, da ne more izpostaviti niti ene oddaje. *»Po mojem mnenju se posamezni sklopi pokažejo pri posameznih oddajah, ampak mi trenutno pravzaprav nimamo ene take informativne oddaje, ki bi bila zmožna delati hkrati zanimivo in kreativno ter verodostojno in tako naprej.«*

Prav tako ni mogla nobene oddaje izpostaviti intervjuvanka F s Sveta: *»Tako bom rekla. Prav vse bi lahko bile boljše.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Zagotovo je prva med vsemi 24ur. /.../ Ker jo dnevno gleda največ ljudi, zanjo dela največ prepoznavnih novinarjev in štirje vrhunski voditelji, ki jim ljudje zaupajo. Odkrivajo teme, ki so pomembne. Potem pa bi na drugo mesto dal Svet.«*

Čeprav so kot najboljšo oddajo izpostavili svojo oz. oddajo v isti medijski hiši, pa hkrati nekateri priznavajo, da so dobri novinarji tudi na konkurenčnih televizijah.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Vrhunski novinarji so tudi na drugih televizijah, da ne bo pomote.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Dejstvo je, da na nacionalni televiziji imamo dobre, tudi večkrat nagrajene oddaje, novinarje, voditelje s strani ljudi in stroke. A znajo kolegi na komercialnih televizijah kaj tudi bolje od nas. To je treba priznati. Predvsem so bolj odzivni glede vizualne podobe televizijskega medija, hitreje, bolje sledijo trendom, potrebam in željam gledalcev. Tudi tam imajo odlične, angažirane novinarje, ki res odlično opravljajo svoj posel in tudi takšne, ki jih ne.«*

Novinarji Dnevnika tudi bolj konkretno navajajo, kako bi še izboljšali novinarsko delo.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Novinarji bi se morali bolj usmeriti k odpiranju relevantnih družbenih vprašanj. Ne nujno samo nepravilnosti, ampak na sploh neke okoliščine v družbi, ki jih je treba spremeniti. Predvsem na neke družbene smernice bi morali opozarjati. Na primer, čisto moj vidik, novinarji veliko poročamo o politiki, mogoče zanemarjamo vsakodnevne teme. Mogoče se v škandale bistveno bolj usmerjamo kot na primer v družbeno relevantne teme, ne vem, avtorskih pravic, recimo, ali pa prekernih pogodb.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Veliko več tehničnega znanja, več raziskovalnih metod, več kritičnosti do načrtno lansiranih zgodb in posledic, ki jih ima lahko njihova objava. Za televizijo so tu ogromne možnosti uporabe grafike, zvoka, posebne montaže in drugih efektov za lažje in bolj natančno podajanje informacij.«*

Intervjuvanci so mnenja, da se novinarstvo s časom zelo spreminja. Menijo, da je danes delo novinarja težje, kot je bilo nekoč, tudi zaradi novih tehnologij in interneta na splošno.

Novinarka A z Dnevnika: *»Vsak je lahko novinar, vsak lahko nekaj objavi. Tako mora novinar nekaj več dati, da je dodana vrednost. Novinar je sedaj nekdo, ki mora iti globlje, širše, dlje.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Cela družba se spreminja in normalno, da se tudi tukaj novinarsko delo mora. Na primer že metode gospodarskega kriminala so povsem drugačne. Tule je treba danes veliko več kot novinar delati, če hočeš do nečesa priti. Vse je bolj sofisticirano. Tukaj gre tudi za tehnologijo in vse skupaj. Se mi zdi, da enostavno stare metode, stari pristopi niso več dovolj. Zagotovo so pa koristni ne.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Televizija se je že in se bo še spremenila zaradi dostopa do informacij na svetovnem spletu. Mlade generacije nas ne rabijo več za običajen news, to izvejo čez dan, na poti, na svoji takšni ali drugačni mobilni napravi. Dodana vrednost je in bo tisto, kar jih bo še prikovalo pred male zaslone.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Vedno pomembnejšo vlogo igrajo družbena omrežja, kjer se novica pojavi takoj zatem, ko se zgodi. S tem v bistvu moramo dandanes tekmovati novinarji. Odzivnost mora zato biti izjemno hitra. Ni več dovolj, da pripravimo prispevek za televizijo, ampak jaz moram pripraviti tudi prispevek denimo za Facebook.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Seveda, znanje tehnologije za začetek. Da lahko ob manku časa, ki je vsak dan problem, čim več potegneš iz raziskovanja, medtem ko se na primer voziš. Moraš znati brati med vrsticami tudi in pridobivati bolj osebne, ena na ena stike. Nikakor ni dovolj novinarska poizvedba preko maila ali telefona na primer.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Družba se spreminja, dostop do informacij je večji, seveda so ljudje bolj zahtevni in posledično moramo mi biti boljši.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Seveda, že zaradi samih tehnologij, kot so twitter, facebook oziroma internet na splošno, je svet informacij postal hitrejši in bolj dostopen kot nekoč. Vse to moraš danes upoštevati in uporabiti pri svojem delu.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Novinar je danes več kot poročevalec. Ta poklic je izumrl. Pred leti je izumrl poklic glasbenega tehnika. No, povsod je izumrl, le na nacionalnem radiu ne. Danes*

si radio host, si speaker, si dj in speaker. Danes moraš znati več in to v eni osebi. Če vrtiš glasbo, povej kaj v mikrofon. Na radiu ne potrebujejo več ljudi, ki samo vrtijo glasbo, ki jo pripravi nekdo drug. In enaki premiki se dogajajo na televiziji. Koliko pa mislite, da pripravlja ljudi oddajo Business na CNN-u, pa je paradna oddaja? Prispevek, dolg pet minut, dve osebi. Voditelj, ki je tudi novinar in snemalec, ki je tudi montažer. Tako pač to je.»

Novinarji Dnevnika, še posebej, če imajo novinarsko izobrazbo in prej niso nikoli delali na kakšni komercialni televiziji, so veliko bolj netolerantni do tabloidnosti. Pravijo, da tabloidni elementi ne sodijo v dnevnoinformativne oddaje.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»V dnevnoinformativne oddaje tabloidno novinarstvo, po moji oceni, sploh ne sodi. V resne informativne oddaje.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Tabloidizacija je svetovni trend. Sama sem glede tega precej konzervativna, ne pa povsem imuna. Human story je denimo tabloidni pristop, ki ga sama pogosto uporabljam. Zato, ker se mi zdi, da danes ljudi nič več ne pretrese. Sploh, ko delaš zgodbe s področja sociale in zdravstva.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika opaža, da tabloidni elementi izginjajo iz dnevnoinformativnih oddaj. *»Vesela sem, da v bistvu to danes izginja. Imam občutek, da tudi ljudje tega več ne marajo. Bom rekla, da je bil mogoče to nekakšen hit pred desetimi leti. Sedaj je vedno manj tega, no, se mi zdi, da zdaj tudi ljudje že hitro prepoznajo, kdaj gre za resen pristop do neke teme, kdaj gre pa za neko napihovanje, tračarjenje, skratka neko rumeno poročanje. Je bil pa zagotovo to nekaj časa trend, verjetno tudi v smislu dvigovanja gledanosti, še posebej, ko se je pojavila komercialna televizija.«*

Urednica Dnevnika, intervjuvanka E, čeprav trenutno zaradi tabloidnosti opaža spremembe na slabše, meni, da je treba za dober prispevek vključiti tudi kakšen tabloidni element. *»To so orodja za pritegnitev in ohranitev pozornosti, vključitev primerov v zgodbo, grafični poudarki, sproščeno podajanje zahtevnih vsebin, dramaturška gradnja napetosti, vključitev manj pomembnih informacij v prispevek, da se zrahlja togost forme ali doseže dramaturški poudarek. Kakovosten novinarski izdelek ne sme biti dolgočasen, prezapleten in prekompleksen; novinarji suhoparnost svojih izdelkov pogosto opravičujejo z besedami, da niso želeli biti rumeni. /.../ So dobrodošli, če pripomorejo k razumevanju teme, če ohranjajo zanimanje za oddajo, pogovor, vsebino, če tako demistificiramo mrtvaške teme, t.i. rating killerje, če z njimi papirnatim vsebinam vdahnemo življenje, če tako lažje poudarimo kontradiktornost ali absurdnost nekega dogajanja ali procesa.«*

Ustvarjalci oddaje Svet po večini bolj sprejemajo tabloidne elemente v dnevnoinformativni oddaji.

Intervjuvanka G s Sveta: *»Mislím, da so sodobni pristopi v dnevnoinformativnih oddajah tudi tabloidni elementi.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Toliko, kolikor si uredništvo dovoli. Je pa dejstvo, da gledalci to radi gledajo. Seveda odvisno od tega, kakšno občinstvo kakšen medij ima./.../ Rekla bi, da so pogosto nepotrebni, če ljudem, ki se ne po svoji volji znajdejo v medijih, na primer sorodniki žrtev, prinesejo potem še dodatno škodo.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Če kot tabloidno smatraš zabavne, sproščene teme, ki pokrivajo tudi domačo in tujo estrado, ali pa gre za drugačen, bolj osebni pristop pri prispevku, potem so ti elementi dopustni. Če tabloidno razumeš kot nepreverjeno, izmišljeno ali napihnjeno informacijo, je nedopustna v kateri koli oddaji. Teško bi ocenila, da je to zgolj dobro ali pa slabo. Ni tako črnobelo.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Kaj bi radi slišali? Kaj je tabloidno? Nova in Lady? Kaj je tabloidno? Pop in? Svet? Tabloidno je to, čemur sami rečemo tabloidno. Je CNN tabloiden, ker je bila prva novica več tednov ločitev Tiger Woodsa? Je tabloiden, ker se postavi na stran zahoda v Siriji? Je zato Svet tabloiden, ker so v njem lahkotne zgodbe? Ker je dodan komentar? Je komentar čez mejo? Morda boste rekli, da ne poznam pravil, kaj je tabloidno. Morda res. A se s tem ne ukvarjam. Bodimo pametni, imejmo zdravo kmečko pamet, pa bo vse ok.«*

Intervjuvanka F s Sveta je celo proti tabloidnim elementom in prav: *»Nimajo mesta v dnevnem newsu.«*

Tudi dožemanje, kaj so to tabloidni elementi, je pri Dnevnikovih novinarjih veliko bolj strogo kot pri Svetovnih novinarjih. Na splošno iz odgovorov ni neke jasne slike, kaj novinarji razumejo kot tabloidno, neki tabloidni elementi so jim bolj sprejemljivi kot drugi, nekaterih sploh ne uvrščajo več v kategorijo tabloidnosti.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Tabloidno novinarstvo je novinarstvo, ki v bistvu zadostuje enim kriterijem, ki niso v bistvu prav povsem osnovna načela novinarstva. Bolj zadosti neki radovednosti. To je po moje glavni namen, kukati v dnevne sobe in podobno. /.../ Lahkotna zgodba na koncu, to se meni še ne zdi tabloidno novinarstvo. Ko se jaz po eni zgodbi vprašam: »Ok, ampak zakaj sem morala jaz to slišati?« Te zgodbe še vedno sodijo v razvedrilni program. Lahkotnejše zgodbe, ki so še vedno družbeno relevantne, to ja. Kakšna zanimivost, npr. večerja pod nebom, recimo.«*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Odvisno. To izhajam zdaj bolj iz svojega študija (smeh), gledališkega. Vsak element se da uporabiti, bodisi zasmehovalno bodisi označevalno bodisi izzoveš razmislek. Meni so, recimo, zelo simpatični elementi, ki se jih včasih poslužimo, pa so zelo tabloidni, na trojki je to v Satiričnem očesu, pa tudi v dnevno informativnih oddajah. Ne vem, kakšni zapleti, verbalne, neke te simpatične zmote, ki kažejo, da so politiki, neki oblastniki, vseeno zgolj in samo ljudje. /.../ Ti elementi so mi sprejemljivi. Na način, ker niso zasmehovalni, hkrati pa brišejo to dejansko moč politika. Kažejo njegovo integritetno spornost. To se mi ne zdi prostaško, je pa cel kup nekih elementov, ki so pač situacijska komika. To pa nima mesta v dnevnoinformativnem programu. /.../ Te tabloidnosti je v bistvu več oblik. Vsem je pa skupna površnost oziroma površinskost. V tem, da smo pač malo gostilniško-kmetavzarski, dajmo tako reči.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Kar se tiče recimo, teh 'human interest stories', jaz to osebno ne dojemam kot neko tabloidno novinarstvo. /.../ Da se bolj kot ne gradi na posnetkih, na sliki. In je slika včasih veliko bolj pomembna kot sama beseda.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Gotovo novinarstvo s senzacionalističnim stilom poročanja, moralizirajočim tonom podajanja novic, prodajanje postranskih zgodb kot izjemno pomembnih za državni nivo, personalizacija zgodb, igranje na čustva, uporaba dramatičnega sedanjika, izginjanje meje med novico in zabavo, pogosto poročanje o znanih osebnostih... Zaradi tega navadno ni ali pa je vse manj prostora, za pomembne svetovne novice, manj političnih zgodb, več je zabavnih in 'human interest' novic, ki jih narekuje povpraševanje množice.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Ključne značilnosti tabloidnega novinarstva so: izbor vsebin po kriteriju 'to ljudje radi berejo, to je zanimivo'. Čim bolj trivialno, tem bolje. Izogibanje temam, ki so t.i. rating killerji, npr. vse, kar je povezano z bruseljsko administracijo, EU zakonodajo in postopki odločanja. Pri obdelavi vsebin pa površnost, shematična delitev na dobre in slabe, črno-belo, banalizacija, trganje informacij iz konteksta in pretirano poudarjanje samo enega vidika, iskanje osebnih zgodb in krivcev za vsako ceno, tudi za ceno točnosti, senzacionalizem in poudarjanje ekskluzivno pridobljenih informacij, sklicevanje na neobstoječe vire, uporaba pogovornega, včasih kar gostilniškega jezika, kategoričnost in vsevednost, ustvarjanje vtisa dramatičnosti in usodnosti.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Vsekakor Požareport. Pa čeprav razkriva zgodbe, ozadja, je vse prevečkrat nepreverjeno in napisano brez kakršnih koli preverb, le z navajanjem enega vira. Torej tabloidno v smislu udarnega zavajanja, ko navajaš nekaj, za kar je recimo veliko*

možnosti, da v celoti ali vsaj v določenem delu ne drži ali pa je potvorjeno v napačen kontekst.«

Intervjuvanka G s Sveta: »Mislim, da sem včasih malo tabloidna. Recimo, kakšni intervjuji s slavnimi, pač narediš všečnega. Recimo z motoristko Valerie Thompson sem naredila čisto tabloidnega, pa še bi se kaj našlo. Pač, rada sem osebna. Zakaj pa ne, informacija je informacija. Mene ne moti, dokler s tem prispevek ne postane čisto rumen, je ok. V zdravi meri je vse dobro. Jaz se vedno vprašam, kaj hočem povedati in kako bom povedala, da bo informacija in da se bo videlo, da je to informacijo predal človek in ne stroj.«

Intervjuvanka H s Sveta: »Kar bi recimo navedla kot primer, je preveč natančno poročanje o umoru, recimo, ali obiskovanje sorodnikov žrtve umora ali prometnih nesreč.«

Intervjuvanka I s Sveta: »Senzacionalizem škodi verodostojnosti. Dramatizacija, če gre za dober način pripovedovanja, tekoč dramaturški lok in večino pripovedovanja zgodbe, pa lahko pri podajanju zgodbe koristi. Personalizacija, če je pravilno uporabljena, lahko tudi pomaga. Primer znotraj zdravstvene problematike so na primer prispevki o neznani težki bolezni, ki jo ljudem lažje približaš s pomočjo osebnega pripovedovalca, ki pove svojo zgodbo. Ampak tu tako ali tako ne vidim elementov prave tabloidnosti. Nameni, zakaj nekaj uporabiš, so lahko čisto različni.«

Intervjuvanec J s Sveta: »Je tabloidno novinarstvo, če voditeljica Sveta opravi osem minutni intervju z Anžetom Kopitarjem, in to na kavi? In ga o športu vpraša le tri vprašanja, govorita pa o dojenju in previjanju? Ja, to je verjetno tabloidno. A kaj je potem news? Samo pogodba in igralne minute na ledu? Kaj pa, če je to že povedal? Torej intervju odkloniti? Še enkrat bi dodal, ne gre za tabloidnost, gre za to, da ljudi zanima. In če jim to povemo in pokažemo in pri tem uporabimo zdravo kmečko pamet, nikogar ne žalimo. Nikogar ne poneumljamo. Ampak to je moje osebno mnenje. Ne rečem, da je prav. Sam pa velikokrat tako mislim.«

Intervjuvanci, ki ustvarjajo oddajo Dnevnik, so na vprašanje, katera je po njihovem mnenju tabloidna televizijska dnevnoinformativna oddaja, enotno odgovorili – Svet na Kanalu A.

Intervjuvanka A z Dnevnika: »Svet na Kanalu A. Mislim, to mi je asociacija. Meni se zdi, da se oni kakšne povsem resne zgodbe lotijo na ta način. S temi komentarji, že voditelja v studiu, ko usmerjata gledalce, točno, kako morajo gledalci razmišljati. Že tako ali tako novinarji, četudi ne želimo, to počnemo. Kar pa ne pomeni, da ne znajo enih stvari narediti zelo dobro.«

Intervjuvanec B z Dnevnika: »Tukaj mi gre najprej na misel Svet na Kanalu A. (premor) Kjer so šli res v to nabijanje. Jaz sem zelo dolgo svoje kolege s Sveta zafrkaval, na katera vrata

bodo pa trkali danes, ker se je ves čas zdelo, da dlje kot pa od trkanja in zvonjenja niti ne pridejo. Ampak tudi oni so se začeli zdaj spreminjati.»

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Ja, potem bi seveda lahko rekla Svet na Kanalu A, zagotovo. Mislim, da so oni daleč najbolj tabloidni. Že z načinom podajanja informacij, skratka škandalozno. Njihove teme napihnjene do konca, informacije nepreverjene.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *Svet, Kanal A.*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *Svet na Kanalu A.*

Ustvarjalci Sveta se tega zavedajo, a odgovarjajo, da se jih to drži zaradi tabloidnosti, ki so jo imeli na začetku. Da so od takrat veliko spremenili in da sedaj niso tabloidni, temveč ljudski.

Intervjuvanka F s Sveta: *»Prav Svet ima še vedno priokus tega pri takšnem opredeljevanju, mi pač rečemo temu 'biti ljudski'.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Mislim, da se jih je v preteklosti več uporabljalo kot sedaj pod novim urednikom.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Svet ima težavo, ker se ga drži slogan senzacionalizma. A to je staro. To je bilo. Priznam. Tako smo našli svoj prostor. In smo tudi ga. A zdaj se oddaja razvija, pogledjte Svet pred petimi leti in danes. To je popolnoma nova oddaja. In novi ljudje. Od stare ekipe je praktično en ali dva novinarja. Svet je danes informativna oddaja, ki jo ljudje radi gledajo. In novinarjem verjamejo. Tisti, ki pa niso naši gledalci, tisti pa imajo o nas morda slabše mnenje. Sam pravim, bodi z nami teden dni in povej, kaj si misliš. /.../ Zame tabloidnost ni kriterij, po katerem bi presojal dobro zgodbo v Svetu. Zame štejejo resničnost, zanimivost, jasnost, dinamika. Zato je moj odgovor, da čim širši krog dobi to, kar želi, dobro zgodbo in relevantno vsebino.«*

Nekateri Dnevnikovi ustvarjalci in nekateri Svetovni ustvarjalci tabloidne elemente zaznavajo tudi v Dnevniku.

Intervjuvanka A Dnevnika: *»Ja, absolutno. Te poroke kraljevih družin ipd. Vendar tu se ne znam povsem odločiti, vendarle gre za neke voditelje držav, sicer z nekimi zastarelimi funkcijami, a vendarle. A če mi razlagamo o dolžini vlečke in koliko diamantov ima tiara, to pa je tabloiden element.«*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Seveda, seveda. Nacionalna televizija je včasih, tako kot jaz temu pravim, ostarela prostitutka, ki vidi, da jo na trgu prehitevajo mlajše in namesto, da bi stavila na izkušnje, stavi na to, da se začne oblačiti tako kot dvajsetletnica.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Ja, se. Veliko je človeških zgodb. V napovednikih oddaj se včasih uporabljajo senzacionalistični stavki, taki, ki pritegnejo pozornost, vzbudijo zanimanje. Včasih so tudi zavajajoči, z namenom, da dosežejo učinek. Podoben stil se včasih najde v t.i. hedlajnih – stavkih ob napovedi voditelja, ki naj bi povzeli glavno novico. Redko je čutiti komentar voditeljev in novinarjev, a se tudi to zgodi. Včasih je to tudi povsem na mestu.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»V zadnjem obdobju opažam eksplozijo teh elementov. Poenostavljanje, ukvarjanje z miniaturnimi segmenti nekega dogodka ali procesa, torej brez velike slike, sklicevanje na naše vire, ki to morda sploh niso, poudarjanje ekskluzivnosti, ki to sploh ni, izrinjanje klasičnih žanrov kot so novice in poročila ter zamenjava z javljanji v živo, češ da se to bolj gleda, izrinjanje manj sočnih tem, kot so zunanja politika, mednarodna politika, kultura. (premor) Pa tudi pretirana in agresivna uporaba grafike.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Seveda, kakšni lahkotni prispevki ali pa predstavljanje tematik skozi osebne zgodbe.«*

Drugi intervjuvanci tabloidnih elementov v Dnevniku ne vidijo. To so predvsem ustvarjalci oddaje Svet in novinarka z Dnevnika, ki je prej že delala na komercialni televiziji.

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Jaz mislim, da veliko ne. Dnevnik je kar ohranil neko to svojo držo, svoj način poročanja, kar je seveda dobro. Je pa dejstvo tudi, da je Dnevnik nekako ostal zastarel, to omejeno poročanje.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Težko bi rekla, da se. Na splošno dajejo vtis, da je vse skupaj rahlo dolgočasno.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Ne spomnim se ničesar, da bi lahko izpostavila.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Po moji oceni tam takšnih tabloidnih elementov ni.«*

Intervjuvanec J s Sveta se ni mogel opredeliti. *»To vprašanje je težko zato, ker jaz težko odgovorim na to, kaj je to tabloidni element.«*

Mnenja o tabloidnosti oziroma tabloidnih elementih v televizijskih dnevnoinformativnih oddajah so med novinarji deljena.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Mislim, da tabloidnost nima bistvenih pozitivnih vidikov za družbo. Tudi novinarji se včasih ne zavedamo, kako z objavo nekega podatka, ki je nam mimogrede, uničimo življenje nekoga. Zaznamujemo ga.«*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Nekatere teme so take, da jih mogoče kakšna tabloidna drobtinica poživi, če je seveda smiselno uporabljena. Ampak so pa kakšne teme, kjer pa ta tabloidnost zasenči srž problema.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Meja med tem, kdaj je teh elementov preveč in kdaj ravno prav, je prav tanka. V želji po večji gledanosti, v boju za gledalce nas lahko hitro odnese predaleč. Eno so želje, zahteve ljudi, drugo je odgovorno novinarstvo. Javna televizija tu mora biti neka avtoriteta, nek otok, ki ne sledi slepo okusu množice, ampak ta okus narekuje. Prenos pogreba znane osebnosti, denimo, po mojem mnenju ne sodi v informativni program. Pogreb pač ni novica, smrt je. Morda to sodi v kateri drugi program, v informativnega ne. Je pa to gotovo vsečno precejšnjemu številu ljudi. Za dober, kakovosten prispevek nikakor ne potrebuješ tabloidnih elementov. To je odraz časa, nekaj, kar narekujejo množice, kar želi kapital, nekaj, kar zgodbe in novice dobro prodaja. Ni pa to osnova dobrega novinarstva. Menim, da novinar s preveč takšnimi elementi jemlje gledalcem pravico do lastnega mnenja, jim ga narekuje, tu pa so tla spolzka. Smo res tako zelo prepričani, da si lahko naložimo takšno odgovornost, kot je narekovanje javnega mnenja? Menim, da ga lahko in moramo odgovorno sooblikovati.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Zaenkrat opažam spremembe na slabše, velikokrat manjkajo elementarne informacije zaradi hlepenja po živi televiziji, ki naj bi jo ustvarili z javljanji v živo, iz oddaj izginja slika. Pozitiven trend pa opažam pri nekaterih novinarjih, ki dovajajo kisik v svoje prispevke tako, da si pomagajo s tabloidnimi prijemi: osebna izpoved, poudarki, dramaturgija.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Mislim, da tabloidni elementi prinašajo več slabih trendov. /.../ Ker lahko na njihov račun trpi informativnost.«*

Dnevnikovi intervjuvanci so odgovorili, da zelo redko ali nikoli ne spremljajo Sveta in prav tako Svetovi intervjuvanci redko ali celo ne spremljajo Dnevnika.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Jaz težko gledam njihove oddaje, priznam. Sem kritična do nekih teh elementov. Ampak jaz tako pravim, oni imajo oddajo, ki po moje ni klasično informativna oddaja, je bolj neka infotainment oddaja in ta format pač gre. Se pa potem gledalec odloči, kaj bo gledal.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Jaz to gledam kot eno komedijo, tako da se včasih mal nasmejim zraven. V bistvu ne jemljem te oddaje resno kot informativne oddaje, bolj morda kot neko razvedrilno oddajo, kot neko parodijo, če lahko tako rečem. Včasih me kar malo skrbi, glede na to, da verjetno marsikateri državljan to oddajo jemlje resno. Škoda, bom rekla, ni*

vedno vse slabo, kar naredijo. Bognedaj, da bi tu človek vse skritiziral. Pogosto tudi kakšno zgodbo, kakšne težave posameznika odprejo, kar ni zanemarljivo. S tem se odpre kakšen eksistenčni problem. Seveda, velikokrat je pa to banaliziranje, škandaloznost in tako naprej. Dejansko neko temo potem zelo neresno predstavijo. In potem se lahko malo nasmihaš tem njihovim interpretacijam.»

Intervjuvanka G s Sveta: TV Slovenijo gledam zelo malo, res ne utegnem, včasih Tednik. «

Intervjuvanka H s Sveta: »Dnevnik gledam le redkokdaj.»

Intervjuvanci so na vprašanje, kako gledajo na novinarske kolege z druge televizije, torej s Sveta oziroma z Dnevnika, odgovarjali, da kolege in njihovo delo spoštujejo. Večjih kritik ni bilo zaznati, čeprav so tekom pogovora kritizirali način poročanja. Svetovim novinarjem so pripisali senzacionalistični način poročanja, Dnevnikovim novinarjem pa monotono in dolgočasno poročanje.

Intervjuvanka A z Dnevnika: »Sej niso totalen tabloid, odkrivajo tudi družbeno relevantne teme. Najbrž zato, ker komercialne televizije stremijo h gledanosti. To se pa vendarle gleda. Ljudje imajo radi Svet na Kanalu A. /.../ Jaz večji problem vidim v napovedih prispevkov. Usmeritve, komentarji, pripombe po prispevku ipd.»

Intervjuvanec B z Dnevnika: »Vem, da so oni zelo vezani na sliko, da že iz slike izhajajo v prvem planu. Drugače pa njihov način dela ni kaj ekstra bistveno drugačen v tem terenskem delu od našega. Drugo je pa potem, ko dobiš izdelek na televiziji. Vizualno je čisto v redu, ampak ne vem, zakaj se je zmeraj treba tako dreti, zakaj je treba vse tako eksklamatično delati. Na jetra mi gre, kadar se novinarji postavljajo v vlogo nekega moralnega razsodnika, ali pa iz nekega moralističnega stola skačejo, kadar to ni potrebno.»

Intervjuvanka D z Dnevnika: »Menim, da kolegi svoj posel opravljajo izjemno dobro. Koncept oddaje pač zahteva svoje elemente in kot tabloidna informativna oddaja so vsekakor zelo uspešni. Dosegajo visoke gledanosti, imajo ogromno lastnih zgodb, inovativne pristope k pripovedovanju, uporabi grafike... Skratka, za to, kar želijo doseči, imajo odličen recept, ki nosi dobre rezultate.»

Intervjuvanka E z Dnevnika: »Zelo redko gledam to oddajo in ocena je lahko res samo pavšalna in groba, novinarjev ne poznam po imenih in tudi ne vem, ali so tematsko specializirani. Kar sem videla, večina novinarjev dobro obvlada obrt, zlasti so spretni pri vizualizaciji teme in dramaturgiji. Večkrat sem opazila nerazumevanje in nepoznavanje konteksta, vsebinska posploševanja in tendencioznost, zlasti v neposrednih javljanjih. Opazila sem prepisovanje tem iz časopisov brez navajanja virov. Menim, da opravljajo delo v skladu z

navodili in pričakovanji urednikov. Na splošno so najbrž novinarji, ki bi se lahko dobro novinarsko obnesli tudi na nacionalni televiziji.«

Intervjuvanka C z Dnevnika pa je ocenila, da novinarji Sveta nimajo dobrega ugleda. *»Bi rekla, ne preveč visok. Med novinarji so najnižji na lestvici, kar se tiče tega ugleda. Niso ravno posebej spoštovani.«*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Tako na splošno bi rekla, da se jim že na terenu ne da kaj preveč oziroma ni neke želje, da bi delali nadpovprečno ali delali presežke. Potem najbrž ne gre drugače, kot da se to pozna tudi na prispevkih. Ampak težko je vse metati v isti koš. So tudi izjeme, več njih pravzaprav.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Seveda spoštujem kolege. Vem, da se trudijo kot vsi.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Kot kolege jih spoštujem, mislim pa, da bi lahko bil način podajanja informacij sodobnejši, manj tog. Verjamem, da na ta račun ne bi izgubili informativnosti in verodostojnosti.«*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Lahko bi rekla le, da imam dobro mnenje. Konec koncev so tudi moji začetki na nacionalni televiziji.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Ni pošteno, da ocenjujemo delo tistih, ki jih ne vodim. Lahko pa rečem, da se vidi, da delajo za normo, ne pa zase. Novinar redko spremlja svojo temo do konca, če traja nekaj dni. So prepričani, da je njihova naloga drugačna, ker so v službi javnega zavoda. In to velikokrat opravičujejo z dolgočasno, slabo in nemoderno zgodbo.«*

Prav tako so vsi odgovorili, da se s sodelavci posebej ne pogovarjajo o novinarjih drugih televizij in da ne vedo, kakšno mnenje imajo o njih. Lahko le sklepajo po opažanjih, kakšen odnos imajo njihovi sodelavci do drugih novinarjev (torej do Svetovih oziroma Dnevnikovih).

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»V bistvu razen teh zafrkancij, kdo trka na vrata, nismo že dolgo kaj govorili o njih. Pa tudi če smo, sem pozabil, ker se po navadi s temi stvarmi ne ukvarjam.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Na nek način, da bi prav zasledila tule, niti ne. Ampak se mi zdi, da bolj kot ne pač to velja. Velikokrat tako pade "pač ne bomo mi Svet na Kanalu A". To je kot neka prisposodba pravzaprav tega mrhovinarstva, aferništva, rumenega.«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Manj negativen kot pred nekaj leti, a še vedno bolj negativen kot ne.«*

Intervjuvanka E z Dnevnika: *»[Č]e se že primerjajo, potem opažajo površnosti ali pa rečejo: "njim je lahko, ko pa imajo samo eno oddajo na dan ali ko jim ni treba stokrat preveriti ali ko jim tekste pišejo uredniki ali ko kar rečejo in ostanejo živi". (premor) Pohvalijo dobre*

grafične rešitve, konstatirajo, da bi tudi sami tako dobro rešili kakšno zadrego, če bi imeli na nacionalni to možnost.»

Intervjuvanka E z Dnevnika je tudi zaupala, da je tudi odnos urednikov večkrat vzvišen. *»Večinsko je odnos odklonilen, večkrat vzvišen, oddaja ne velja za referenco, z njo se ne dela primerjav, ni vir idej ali prijemov. Redki uredniki povedo, da oddajo gledajo. Pogosto se komentira gledanost.»*

Intervjuvanka F s Sveta: *»Bom tule kratka in bom samo to rekla, pokroviteljski.»*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Mislim, da jih spoštujejo.»*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Ne vem, o tem se res ne pogovarjamo. Bolj se ukvarjamo s tem, da sami ustvarimo dobro oddajo. Vsak dan. Res ne vem.»*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Korekten in profesionalen.»*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Spoštujejo dobro delo. Tako smo se naučili. Svet ima osem let, Dnevnik desetletja. Gre za institucijo, ki jo je treba spoštovati. In prav tako tiste, ki tam delajo.»*

Svetovi novinarji so v večini mnenja, da na nacionalni televiziji nimajo preveč dobrega mnenja o njih ali pa se sploh niso mogli opredeliti.

Intervjuvanka F s Sveta: *»Da smo pač manjvredni.»*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Upam, da korekten. Imamo pa resda drugačen način dela in upam, da to drugačnost sprejemajo.»*

Intervjuvanka H s Sveta: *»Joj. Tudi to težko rečem. Nikoli se nisem z njimi kaj takega še pogovarjala.»*

Intervjuvanka I s Sveta: *»Žal, tega pa res ne vem.»*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Ne bi vedel. Verjetno jim je marsikaj všeč. In marsikaj ne. Morate vedeti, da vsi nagovarjamo svoje gledalce, imamo svoje ideje, svoje poglede. In tako tudi delamo.»*

Vsi Dnevnikovi novinarji so odgovorili, da ne bi delali za oddajo Svet.

Intervjuvanka A z Dnevnika: *»Ne vem, če bi. Ne morem reči, da absolutno ne bi. Se mi zdi, da te čisto vsak medij nekako oblikuje in tudi delo na Svetu ti da neke izkušnje, ki jih mogoče tukaj ne dobiš.»*

Intervjuvanec B z Dnevnika: *»Če me sprašuješ zgolj iz stališča novinarstva in da nimam nikakršnega vpliva ... ne.»*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Mislim, da v tej fazi, kjer sem zdaj, ne (premor). Mislim, da mi ni treba. Se mi zdi, da imam nek dober položaj, zaradi katerega mi ne bi bilo treba o tem razmišljati. Bom pa tako rekla. V današnjem času, ko se mogoče nekdo znajde v neki situaciji, ko pa lahko tehta, pa morda bi se kdo odločil tudi za tako službo, ne. Zakaj pa ne?«*

Intervjuvanka D z Dnevnika: *»Ne. Ker dvomim, da bi lahko v njihovem konceptu informativne oddaje s svojimi novinarskimi načeli dobro delala. In ker tudi oni posledično zagotovo ne bi bili zadovoljni z mojim delom.«*

Urednica Dnevnika pa bi delo na oddaji Svet sprejela. *»V tem življenjskem in profesionalnem obdobju me zanimajo skoraj samo še tisti vidiki novinarsko-uredniškega dela, ki jih ne poznam, s katerimi se nisem neposredno srečala, se pravi finese v pristopu do izbire in podajanja tem, drugačni formati in postopki v produkciji novic.«*

Prav tako v večini Svetovi novinarji ne bi delali za oddajo Dnevnik na TV Slovenija.

Intervjuvanka F s Sveta: *»Nikakor ne. Monotonost pač ni zame.«*

Intervjuvanka G s Sveta: *»Zaenkrat mi je tukaj tako všeč, da nisem niti razmišljala ... /.../ Ne vem, kam me bo moja novinarska pot vodila, samo nekaj časa še naj bo kar na Svetu.«*

Intervjuvanka H s Sveta: *»V tem trenutku lahko sodobnim novinarskih trendom bolj sledim v redakciji Sveta, torej v tem trenutku ne.«*

Seveda se najdejo tudi izjeme, kot je Intervjuvanka I, ki je nekoč že delala na TV Slovenija, a vseeno raje ne bi delala na oddaji Dnevnik.

Intervjuvanka I s Sveta: *»Seveda, zakaj pa ne, vendar verjetno raje pri kateri drugi oddaji na TVS. Mislim, da je vsako delovno okolje priložnost za rast in razvoj novih veščin in nudi izzive, ki se jih je vredno lotiti.«*

Intervjuvanec J s Sveta: *»Zdaj sem urednik Sveta. In to me veseli. Zdi se mi, da moram to zaupanje vrniti, zaupanje, ki so mi ga izkazali kot zelo mlademu uredniku. Tako, da bi o tej ponudbi, če bi bila, zelo dobro razmislil in na koncu verjetno rekel 'ne hvala'. Ker so pogoji dela tu veliko boljši, kot jih lahko nudi nacionalna televizija. To pa je osnova za napredek. In ta je cilj, ki ga pri enaintridesetih imam. Razvoj.«*

11 RAZPRAVA IN SKLEP

V nalogi nas je zanimalo, kako televizijski tabloidni novinarji opredeljujejo in ocenjujejo svoj način novinarskega dela ter kako se kritike tabloidnega novinarstva odražajo v njihovi samopodobi. S pomočjo poglobljenih intervjujev s slovenskimi novinarji in uredniki, ki delajo za televizijski tabloidni medij, Svet na Kanalu A, smo ugotavljali, kako dojemajo sebe, svoj položaj in delo, nato pa te ugotovitve primerjali s percepcijami novinarjev in urednikov netabloidnega televizijskega medija, Dnevnika. Ugotavljali smo torej morebitni razkorak med samopodobo televizijskih tabloidnih novinarjev in njihovo podobo v strokovni javnosti ter skušali poiskati razloge zanj.

Kot primer tabloidne dnevnoinformativne televizijske oddaje smo postavili oddajo Svet na Kanalu A in tabloidne elemente dokazali z enomesečno analizo oddaj. Potrditev, da oddaji Svet pripisujejo tabloidnost, smo prejeli tudi v odgovorih intervjuvancev. Prav vsi intervjuvanci z oddaje Dnevnik so kot primer tabloidne dnevnoinformativne televizijske oddaje navedli oddajo Svet na Kanalu A. Tudi ustvarjalci Sveta se zavedajo, da jim pripisujejo tabloidnost in odgovarjajo, da se jih to drži še od začetka, ko so izstopali po senzacionalizmu, a da so danes popolnoma drugačna oddaja. Urednik Sveta na očitke tabloidnosti odgovarja: *»Svet ima težavo, ker se ga drži slogan senzacionalizma. A to je staro. To je bilo. Priznam. Tako smo našli svoj prostor. In smo tudi ga. A zdaj se oddaja razvija, poglejte Svet pred petimi leti in danes. To je popolnoma nova oddaja. In novi ljudje. /.../ Svet je danes informativna oddaja, ki jo ljudje radi gledajo. In novinarjem verjamejo. Tisti, ki pa niso naši gledalci, tisti pa imajo o nas morda slabše mnenje.«*

Tudi novinarji Sveta so mnenja, da »tabloiden« ni pravi opis njihovega dela, ampak svoj način poročanja opisujejo kot ljudski, razumljivejši in atraktivnejši.

Večina Dnevnikovih intervjuvancev je veliko bolj netolerantna do tabloidnih elementov v dnevnoinformativnih televizijskih oddajah kot Svetovih novinarjev. Tako Dnevnikovi ustvarjalci kot Svetovi ustvarjalci pa priznavajo, da se v njihovi oddaji pojavljajo tabloidni elementi. A tu se je iz podrobnejšega pogovora o tabloidnih elementih pokazalo, da ni poenotene predstave o tem, kaj so to tabloidni elementi oziroma so bili vsi intervjuvanci mnenja, da se je novinarski pristop z leti zelo spremenil in nekateri tabloidni elementi so celo nujni za gledljiv, zanimiv, razumljiv prispevek. Urednica z Dnevnika pravi: *»Pozitivni trend pa opažam pri nekaterih novinarjih, ki dovajajo kisik v svoje prispevke tako, da si pomagajo s tabloidnimi prijemi: osebna izpoved, poudarki, dramaturgija.«* Novinarica z Dnevnika to pojasnjuje: *»Nek dramaturški lok zgodbe mora seveda biti, smo televizija, moramo stvari*

predstaviti gledljivo. Ampak jaz mislim, da nič od tega ne sme biti na račun vsebine. Je pa televizija specifičen medij, moraš uporabiti sliko. S sliko, IT tonom se da pričarati dramtizacijo, to gledalca pritegne h gledanju, da ga še bolj vpelješ v zgodbo. Ni to senzacionalistično. To je specifična televizije, ki jo moraš kot dober televizijski novinar uporabljati.»

Na drugi strani pa Svetovi novinarji po večini ne zaznavajo tabloidnih pristopov v Dnevniku. Pravijo, da Televizijo Slovenija gledajo zelo redko, novinarjem pa očitajo monotonost, dolgočasnost in togost. Urednik Sveta meni, da *»[s]o prepričani, da je njihova naloga drugačna, ker so v službi javnega zavoda. In to velikokrat opravičujejo z dolgočasno, slabo in nemoderno zgodbo.»*

Če želimo dojemanje novinarskega dela pojasniti z normativnimi funkcijami novinarstva, Dnevnikovi intervjuvanci svoje delo opredeljujejo bolj kot mediativno novinarstvo, ki predpostavlja iskanje objektivnosti in ostro ločnico med dejstvi in mnenji. Svetovi intervjuvanci sebi pripisujejo bolj odvetniški model novinarstva, kjer je novinar kot kritik in razlagalec oziroma interpret, da so torej tudi glas najrevnejših ali zatrtih družbenih skupin.

Negativne kritike tabloidnega novinarstva domnevno vplivajo tudi na samopodobo tabloidnih novinarjev, saj *»podobe, ki jih drugi ustvarjajo o nas /.../ vplivajo tudi na našo lastno podobo o sebi«*. (Musek 1997, 362) Bistven del samopodobe so naše predstave in pojmovanja, ki jih imamo o sebi, a ne samo to, pomemben del naše samopodobe so pojmovanja in predstave, ki jih imamo o tem, kaj drugi mislijo o nas, in o tem, kako naj samega sebe predstavimo in prikažemo pred drugimi. (Musek 1997, 358) Zato smo si postavili prvo raziskovalno vprašanje: **Kakšna je samopodoba televizijskih tabloidnih novinarjev?**

Intervjuji s Svetovimi novinarji so pokazali, da imajo posamezniki o sebi dobro samopodobo in svoje delo opredeljujejo kot dobro. Novinarka s Sveta: *»Tipično narcisoidno, ja, pomemben del vsakega novinarja je ta lastnost. Ti povem po pravici, da mislim, da sem dobra novinarka.»* Za primerjavo smo o samopodobi spraševali tudi novinarje netabloidnega medija, oddaje Dnevnik, in morda je s samozavestnimi odgovori posebej izstopala le ena novinarka Dnevnika, vendar pa na nacionalni televiziji ni dolgo, njena zgodovina je predvsem vezana na komercialno televizijo. Novinarka C z Dnevnika: *»Jaz sem na splošno zelo samosvoj tip človeka. Imam včasih tudi težave s tem, ker si mi zdi, da ponavadi hočem vedno uveljaviti svojo voljo. Sem dominantna, karizmatičen tip človeka, tako da mislim, da ljudi hitro spravim pod svoj vpliv. Nikdar si ne bi želela prodajati nekaj kar ni moje. Tukaj se zagotovo ločim od*

nekaterih drugih posameznikov, ki se mogoče raje pustijo voditi drugim. Imam pa že toliko izkušenj v različnih oddajah na televiziji, da dobro poznam uredniško delo in vem, kaj gledalcu ponuditi in kaj ne. Skratka, da na nek način sama vem, kako stvari narediti. /.../ Mogoče je, da zdaj sebe idealiziram kot dobrega novinarja, ne, ampak to se mi zdi pomembne stvari.»

Vendar so bili to odgovori na neposredno vprašanje, kaj mislijo, kakšni novinarji so. Zato smo tekom intervjuja zastavili več različnih vprašanj, ki nakazujejo, koliko se posameznik ukvarja s svojo novinarsko podobo in kakšno samopodobo ima. Z ugledom, ki ga imajo v družbi, se bolj ukvarjajo novinarji Dnevnika kot novinarji Sveta. Svetovi novinarji se tudi zelo hitro zadovoljijo. Novinarica F s Sveta: *»Zadostuje pohvala sogovornikov, da je bilo korektno narejeno.»* Vendar kot pravijo, se nihče od intervjuvancev z ugledom ne obremenjuje. Morda je razlog iskati tudi v tem, da je večina intervjuvancev prepričana, da imajo slovenski novinarji v družbi zelo slab ugled, opisali so ga kot najslabši do sedaj, katastrofalen, odklonilen, podcenjujoč ipd. Intervjuvanka E z Dnevnika: *»Najslabši, odkar me zanima medijska scena, najslabši v zadnjih 30 letih. Deloma je to posledica globalnih trendov, deloma družbene krize in krize vrednot, predvsem pa tabloidizacije in razpršenosti medijev ter deprofesionalizacije novinarskega poklica, ko se vsak, ki napiše tri vrstice za časopis ali prebere tri stavke za televizijo, že lahko predstavlja kot novinar.»* To problematiko pa bi lahko pripisali tudi ekonomskim razmeram, tržnim pritiskom, ki spreminjajo novinarski poklic. Televizijski novinarji se ne borijo le za gledanost, ampak predvsem za gledljivost, saj ljudje sedaj hitreje in kjer koli dostopajo do informacij preko različnih medijev. Intervjuvanci so priznali, da se zaradi časovne stiske težko poglobijo v določeno temo, prav tako so pogosto prisiljeni, da dnevno spreminjajo področje, ki ga pokrivajo. Le redki pa so priznali, da čutijo tudi zunanje vplive in pritiske, četudi so ti zelo majhni. Intervjuvanec B z Dnevnika: *»To so tiste sugestije, ki naj bi nekako odkrivale ozadja, pa marsikdaj razkrivajo željo urednika ali pa kogarkoli drugega, da se počuti pomembnega. Ali pa da se zadosti kakšnim obljubam, ki jih je dal mogoče komu po telefonu, ali pa da mu kdo ne bi težil ali pa da bi se izognil telefonskim klicem. To ni urednikovanje, to je ponavadi kupovanje miru.»*

Novinarji se drugače počutijo zelo samostojne pri svojem delu, ne zaznavajo niti uredniških posegov, ki so bili prisotni bolj za začetku njihove novinarske poti.

Novinarica D z Dnevnika: *»Pri svojem delu sem povsem samostojna, z leti se razvije zaupanje, uredniki ne posegajo več v tvoje delo. Vejo, kaj bodo dobili od tebe, zato ti lahko nekaj odobrijo za projekt ali pa tudi ne. Selekcija se tako začne že prej, za razliko od novinarskih začetkov, ko ti navadno posežejo v izdelek, ko je že gotov.»*

Novinarka G s Sveta: »[M]islím, da mi urednik res zaupa, tako, da sem kar samostojna in samosvoja. Zdaj pa sploh, na začetku je bilo pa seveda več nasvetov.«

Svetov urednik to potrjuje. »Imajo vso svobodo. So novinarji, vejo, kaj delajo. Se pogovarjamo, damo usmeritve, a delati morajo oni.« Dnevnikova urednica pa pravi, da je vpletena v celoten postopek nastajanja prispevka. »Z vsemi novinarji se podrobno in na široko pogovarjam v procesu definiranja teme in nastajanja prispevka, kako prijeti zgodbo, kaj želimo povedati, kaj je pomembno, kaj je fokus, kakšen žanr uporabiti, katerega sogovornika poiskati, kako poenostaviti itd. Pri tem vztrajam.«

Kot rečeno na samopodobo vpliva tudi, kakšno mnenje imajo drugi o nas, zato smo postavili še eno raziskovalno vprašanje: **Kakšno mnenje o televizijskih tabloidnih novinarjih imajo njihovi uredniki ter novinarji in uredniki netabloidnega televizijskega medija?**

Urednik tabloidnega medija ima o svojih novinarjih kar najboljše mnenje, meni tudi, da imajo dober ugled tudi v družbi.

Urednik Sveta: »Se trudimo. Vsak dan znova. /.../ In verjamem, da je v Sloveniji ogromno mladih, izobraženih, pametnih in pridnih novinarjev, ki vejo, kaj hočejo in kako bi to dosegli. In imam čast delati s takimi. /.../ In ljudje naše novinarje spoštujejo in jih imajo radi. In to šteje.««

Urednica Dnevnika je nekoliko bolj stroga do svojih novinarjev: »Nekaj posameznikov je odličnih in so lahko za zgled in vzor v novinarski profesiji. Generalno pa niti niso posebej uspešni. /.../ Če bi njihovo delo primerjala z novinarskimi ekipami drugih televizij, bi v grobem lahko rekla, da so bolj okorni in konservativni, večinoma tudi bolj natančni pri obdelavi in podajanju informacij. /.../ Mislim, da v družbi nima več kakšne posebne teže, če je nekdo novinar nacionalne televizije.«

O Svetovih novinarjih pravi: »Kar sem videla, večina novinarjev dobro obvlada obrt, zlasti so spretni pri vizualizaciji teme in dramaturgiji. Večkrat sem opazila nerazumevanje in nepoznavanje konteksta, vsebinska posploševanja in tendencioznost, zlasti v neposrednih javljanjih. Opazila sem prepisovanje tem iz časopisov, brez navajanja virov. Menim, da opravljajo delo v skladu z navodili in pričakovanji urednikov. Na splošno so najbrž novinarji, ki bi se lahko dobro novinarsko obnesli tudi na nacionalni televiziji.«

Tu se verjetno tudi skriva del odgovora o dobri samopodobi Svetovih novinarjev. Zelo pomembno je namreč, kakšno mnenje ima o svojih novinarjih urednik, še posebej, če to vedo in čutijo tudi novinarji. Vsi Svetovi novinarji imajo namreč o svojem uredniku zelo dobro mnenje in prav tako menijo, da ima urednik do njih spoštljiv, prijazen in korekten odnos.

Novinarka s Sveta: *»Meni je urednik res top, svetuje, potem pa pusti, da greš svojo pot, potrpežljiv, kar je občudovanja vredno.«*

Odnos novinar-urednik je glede na odgovore v intervjujih boljši v uredništvu oddaje Svet kot v uredništvu oddaje Dnevnik.

Urednica Dnevnika: *»Menim, da so odnosi prej slabi kot dobri, predvsem zato, ker ne temeljijo na medsebojnem poznavanju in zaupanju, ampak gre za dano oz. nujno sodelovanje v izrazito stresnem okolju, predvsem zaradi časovnega pritiska, medsebojna pričakovanja pa so velikokrat prevelika. Novinarji očitajo urednikom, da se ne znajo odločiti, da se narobe odločijo, da ne vejo, kaj hočejo, predvsem pa, da niso usklajeni med seboj, po drugi strani pa uredniki Dnevnika pogosto ne upoštevajo, da novinarji delajo tudi za druge oddaje, da neke teme morda niso delali v kontinuiteti, da morajo delati v žanru, ki jim ni blizu, na primer javljanje v živo ali reportaža, ker so bili pač dodeljeni na nalogo. Mislim, da takšni odnosi vplivajo na nižjo kakovost.«*

Novinarji z Dnevnika so na vprašanje, kako gledajo na novinarske kolege, ki ustvarjajo oddajo Svet na Kanalu A, odgovarjali, da kolege in njihovo delo spoštujejo. Večjih kritik ni bilo zaznati, čeprav so tekom pogovora kritizirali njihov način dela, poročanja.

Novinar z Dnevnika: *»Vizualno je čisto v redu, ampak ne vem, zakaj se je zmeraj treba tako dreti, zakaj je treba vse tako eksklamatično delati. Na jetra mi gre, kadar se novinarji postavljajo v vlogo nekega moralnega razsodnika, ali pa iz nekega moralističnega stola skačejo, kadar to ni potrebno.«*

Intervjuvanka C z Dnevnika: *»Jaz to gledam kot eno komedijo, tako da se včasih mal nasmejim zraven. V bistvu ne jemljem te oddaje resno kot informativne oddaje, bolj morda kot neko razvedrilno oddajo, kot neko parodijo, če lahko tako rečem.«*

Tudi na vprašanje, kako po njihovem mnenju sodelavci gledajo na Svetove novinarje, so odgovarjali »politično korektno«. Po večini so trdili, da ne vedo, kakšno mnenje imajo sodelavci o Svetovih novinarjih, a sklepajo, da dober in spoštljiv. A v nadaljnjih pogovorih se je izkazalo, da je nekaj podcenjevanja vseeno še prisotnega.

Novinar z Dnevnika: *»V bistvu razen teh zafrkancij, kdo trka na vrata, nismo že dolgo kaj govorili o njih.«*

Novinarka z Dnevnika: *»Velikokrat tako pade "pač ne bomo mi Svet na Kanalu A". To je kot neka prispodoba, pravzaprav tega mrhovinarstva, aferaštva, rumenega.«*

Urednica z Dnevnika: *»Večinsko je odnos odklonilen, večkrat vzvišen, oddaja ne velja za referenco, z njo se ne dela primerjav, ni vir idej ali prijemov. Redki uredniki povedo, da oddajo gledajo. Pogosto se komentira gledanost.«*

Za razliko Dnevnikove urednice, ki bi delala na oddaji Svet na Kanalu A, saj jo zanimajo novi pristopi, so vsi Dnevnikovi novinarji odgovorili, da na oddaji Svet na Kanalu A ne bi delali. Iz teh posrednih odgovorov Dnevnikovih ustvarjalcev, o tem, kaj si mislijo o oddaji Svet in novinarskih kolegih, ki ustvarjajo to oddajo, smo dobili sliko, da jih še vedno nimajo za enakovredne novinarske kolege. In tu je prišlo do manjšega razkoraka o podobi Svetovega novinarja, ki jo imajo Dnevnikovi ustvarjalci in o dejanski samopodobi, ki jo ima Svetov novinar.

Svetovi novinarji imajo na podlagi prejetih odgovorov dobro samopodobo, najverjetneje tudi zato, ker ima dobro podobo o njih tudi njihov urednik, ki je njihov merodajni. Tudi novinarski kolegi iz uredništva imajo o svojih kolegih le dobro mnenje. S tem, kakšno mnenje imajo o njih novinarski kolegi s Televizije Slovenija, se ne ukvarjajo. Prav tako se ne obremenjujejo s tem, kakšen ugled imajo v družbi.

Dnevnikovi intervjuvanci so odgovorili, da zelo redko ali nikoli ne spremljajo Sveta in prav tako Svetovi intervjuvanci redko ali celo ne spremljajo Dnevnika. Po našem mnenju bi morali novinarji in uredniki spremljati novinarje na drugih televizijah, saj le primerjava z novinarji znotraj ene medijske hiše ne more prinesiti razvoja v oblikovanju podobe in posledično tudi realne samopodobe. Gre za kompleksen proces, na katerega nenehno vplivajo zunanji dejavniki. Opazovanje in proučevanja okolja je nujno za osebno rast. Novinarji premalo razmišljajo o sebi, o svojem delu, o ugledu, ki ga imajo. Premalo se primerjajo z drugimi in posledično so premalo samokritični, čeprav znajo biti po drugi strani zelo kritični do novinarskega dela na splošno.

Ključne ugotovitve:

- Intervjuvanci so enotnega mnenja, da se z vzponom novih tehnologij, digitalizacije in zaradi boja na medijskem trgu televizijsko novinarstvo zelo spreminja. V boju s hitrejšim in dostopnejšim internetom novinarji pogosteje posegajo po novih pristopih, tudi tabloidnih.
- Mnenja o uporabi tabloidnih elementov v televizijskih dnevnoinformativnih oddajah so različna tudi znotraj novinarskih uredništev. Vseeno so ustvarjalci Dnevnika bolj zadržani do njihove uporabe kot ustvarjalci Sveta. Oboji pa opažajo, da se procesi tabloidizacije odvijajo tudi na Dnevniku na TV Slovenija, med tem ko se na Svetu na Kanalu A trudijo, da jih ne bi več opredeljevali kot tabloidno televizijsko

dnevnoinformativno oddajo, saj so po njihovem mnenju to opazke, ki opisujejo njihove začetke in ne trenutno delo. Vsekakor je pristop odvisen od uredniške politike oziroma urednika. Z zamenjavo urednika se tako lahko vse spremeni.

- Tudi dojemanje, kaj so to tabloidni elementi, je nejasno med intervjuvanci. Tako nekaterih elementov sploh ne opredeljujejo kot tabloidnih, ampak kot nekakšno »nujno zlo televizije«. Svetovi ustvarjalci tako svoje oddaje ne opredeljujejo kot tabloidne. Pravijo, da so le ljudski, razumljivejši in atraktivnejši.
- Intervjuvanci so med pogovorom pokazali veliko kritičnosti do novinarstva na splošno, medtem ko je bilo zaznati nekoliko manj samokritike.
- Za svoj ugled, ki ga imajo kot novinarji, bolj skrbijo novinarji Dnevnika kot Svetovi novinarji, a nihče se z ugledom ne obremenjuje. Večina intervjuvancev je mnenja, da slovenski novinarji nimajo dobrega ugleda v družbi.
- Kljub razširjenemu mnenju, da imajo slovenski novinarji slab ugled v družbi, pa imajo novinarji dobro samopodobo, predvsem Svetovi novinarji. To se je pokazalo tako z neposrednim vprašanjem, kakšen novinar misli, da je, kot tudi s posrednimi vprašanji.
- Na dobro samopodobo vpliva tudi mnenje drugih, predvsem merodajnih. Urednik Sveta je zelo zadovoljen s svojimi novinarji, kar jim tudi pove in pokaže. Ugotovili smo, da je dober odnos med urednikom in novinarjem zelo pomemben pri grajenju dobre samopodobe novinarja. Na eni strani smo imeli tako Svetovega urednika, ki je s svojimi novinarji zelo zadovoljen, na drugi strani pa Dnevnikovo urednico, ki s svojimi novinarji ni preveč zadovoljna oziroma je več pozitivnih besed namenila Svetovim novinarjem.
- Na neposredna vprašanja o tem, kaj si Dnevnikovi novinarji mislijo o Svetovih novinarjih, smo dobili politično korektne odgovore, a iz neposrednih vprašanj smo ugotovili, da jih nimajo za enakovredne. In tu je prišlo do manjšega razkoraka med podobo Svetovega novinarja, ki jo imajo Dnevnikovi ustvarjalci in med dejansko samopodobo, ki jo ima Svetov novinar.

Ker gre pri samopodobi tabloidnih televizijskih novinarjev za kompleksno raziskavo, bi morali v podrobnejši raziskavi, kjer bi obravnavali še več televizijskih dnevnoinformativnih oddaj in intervjuvancev, še konkretnije vključiti psihološki in sociološki pristop analize. Pričujoča naloga je tako le dober začetek za nadaljnjo poglobljeno raziskavo in le kapljica v morju razumevanja poti razvoja novinarstva.

12 LITERATURA

Anderson, Bonnie M. 2004. *News Flash, Journalism, Infotainment and the Bottom-Line Business of Broadcast News*. San Francisco: Jossey-Bass.

Anderson, David in Peter Benjaminson. 1976. *Investigative Reporting*. Bloomington, London: Indiana University Press.

Anderson, Rob, Robert Dardenne in George M. Killenberg. 1994. *The Conversation of Journalism: Communication, Community and News*. Westport, London: Praeger.

Bell, Christopher. 2009. Hard Versus Soft News. V *Encyclopedia of Journalism*, ur. C. H. Sterling, 687–690. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage.

Bem, Daryl. J. 1972. *Self-perception Theory*. New York, London: Academic Press, Inc.

Bennett, Lance W. 1993. *News: The Politics of Illusion*. White Plains: Longman Publishers.

Bernstein, Carl. 1997. Talk show nation. V *Talking Sides: Clashing Views on Controversial Issues in Media and Society*, ur. Alison Alexander in Jarice Hanson, 58–63. Guilford: Dushkin Publishing Group /Brown and Benchmark Publishers.

Bilandzic, Helena, Matthias Hastall, Susanne Kinnebrock in Rick Busselle. 2010. *Personalization in News: How Format and Narrative Engagement Influence News Selection, Learning, and Attitude Change*. Conference Papers – International Communication Association. Dostopno prek: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/4/0/4/4/1/p404418_index.html?phpsessid=12d22940cd339e76de451a885cad921e (9. januar 2012).

Bird, Elizabeth S. 1998. News We Can Use: An Audience Perspective on the Tabloidisation of News in the United States. *The Public* 5 (3): 33–49.

Black, Jay in Frederick C. Whitney. 1983. *Introduction to Mass Communication*. Dubuque, Iowa: Wm. C. Brown Company Publishers.

Blumer Jay G. in Michael Gurevitch. 1995. *The Crisis of Public Communication*. London, New York: Routledge.

Bourdieu, Pierre. 2001. *Na televiziji*. Ljubljana, Krtina.

Boyd, Andrew, Peter Stewart in Ray Alexander. 2008. *Broadcast Journalism: Techniques Of Radio and TV News*. Oxford: Focal.

Bradford, Mary Beth. 2007. *Narrative Story Structures and Personalization: Approaches to Television News Storytelling*. Conference Papers – International Communication Association. Dostopno prek: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/7/0/2/9/p170295_index.html (29. avgust 2012).

Burns, Robert B. 1979. *The Self Concept in Theory, Measurement, Development and Behavior*. London, New York: Longman.

Connell, Ian. 1998. Mistaken Identities: Tabloid and BroadSheet Nwes Discourse. *The public* 5 (3): 11–31.

Corner, John. 1999. *Critical Ideas in Television Studies*. Oxford: Clarendon Press.

Craig, David A. 1996. Comunitarian Journalism(s): Clearing Conceptual Landscapes. *Journal of Mass Media Ethics* 11 (2): 107–118.

Čepič, Mitja. 2005. Uvod. V *Resno in Rumeno: Tabloidizacija tiskanih medijev v Sloveniji*, ur. Gita Zadnikar, 7–21. Ljubljana: Inštitut za civilizacijo in kulturo – ICK.

Dahlgren, Peter. 1993. Introduction. V *Journalism and Popular Culture*, ur. Peter Dahlgren, Colin Sparks, 1–23. London, Newbury Park, New Delhi: Sage Publications.

--- 1995. *Television and the public sphere: citizenship, democracy and the media*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.

--- 1996. Media Logic in Cyberspace: Repositioning of Journalism and its Public. *The Public* 3 (3): 59–72.

Deacon, David, Michael Pickering, Peter Golding in Graham Murdock. 2007. *Researching Communications: A practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis*. London: Hodder Arnold.

Delo.si. 2011. Dostopno prek: <http://www.delo.si/novice/politika/gregor-trebusak-krsil-novinarski-kodeks.html> (16. september 2012).

Erikson, Erik. 1959. Identity and Life Cycle. *Psychological Issues*. New York: International University Press.

Erjavec, Karmen in Melita Poler Kovačič. 2007. *Kritična diskurzivna analiza novinarskih prispevkov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fowler, Roger. 1991. *Language in the news: discourse and ideology in the press*. London in New York: Routledge.

Fuller, Jack. 2008. News Values – Ideas for an Information Age. V *Journalism – Critical Concepts in Media and Cultural Studies*, ur. Howard Tumber, 38–59. London in New York: Routledge.

Glasser, Theodore L. 1992. Objectivity and News Bias. V *Philosophical Issues in Journalism*, ur. E. D. Cohen, 176–85. New York, Oxford: Oxford University Press.

Hachten, William A. 1998. *The Troubles of Journalism. A Critical Look at What's Right and Wrong With the Press*. Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Hachten, William A. 2001. *The Troubles of Journalism. A Critical Look at What's Right and Wrong With the Press*. Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Hardt, Hanno. 1996. The end of Journalism. Media and Newswork in the United States. *The Public* 3 (3): 21–41.

Iggers, Jeremy. 1999. Good News, Bad News. *Journalism Ethics and Public Interest*. Boulder: Westview Press.

Ivelja, Ranka. 2006. *Razširiti Novinarsko častno razsodišče*. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/26/manjsine/> (15. marec 2012).

Janowitz, Moriss. 1975/2008. Professional Models of Journalism: The Gatekeeper and the Advocat. V *Journalism: Critical Concepts in Media and Cultural Studies*, ur. H. Tumber, 45–56. Oxon, New York: Routledge.

Jontes, Dejan. 2010. *Od psov čuvajev do čuvajev psov: Novinarstvo, tabloidizacija in moralna panika*. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/37/prakse/#1> (9. julij 2014).

Kalin Golob, Monika in Melita Poler Kovačič. 2005. Med novinarskim stilom in etiko: senzacionalizem brez meja. *Družboslovne razprave* 49/50 (21): 289–303.

Kamin, Tanja. 2004. *Promocija zdravja kot mit opolnomočenega državljana*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, doktorska disertacija.

Knowlton, Steven R. 1995. Ethics of Reporting. V *The Responsible Reporter*, ur. Bruce J. Evensen, 65–78. Northport: Vision Press.

Kobal, Darja. 2001. *Temeljni vidiki samopodobe*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Kompare, Alenka, Mihaela Stražišar, Tomaž Vec, Irena Dogša, Norbert Jaušovec in Janina Curk. 2002. *Psihologija: Spoznanja in dileme*. Ljubljana: Gepard 1 d. o. o.

Korošec, Tomo. 1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana, Kmečki glas.

Košir, Manca. 1988. *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: DZS.

--- 1993. Slovenski dnevnik v luči Kodeksa novinarjev RS. *Teorija in praksa* 30 (11–12): 1233–1241.

--- in Rajko Ranfl. 1996. *Vzgoja za medije*. Ljubljana: DZS.

Kovačev, Asja Nina. 1994. Simbolične implikacije barv in njihov položaj na dimenziji ugajanja. *Anthropos* (4/6): 105–127.

Laban, Vesna 2007a. *Televizijsko novinarstvo: hibridizacija žanrov in stilov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2007b. *Osnove televizijskega novinarstva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Lahva, Hagar. 2009. »Hard« News, »Soft« News, and the Gendered Discourse of »Important« and »Interesting«. Conference Papers – International Communication Association. Dostopno prek: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/2/9/9/4/9/p299494_index.html?phpsessid=ce7e406296f715e6a871ef45c9c84e6e (7. julij 2014).

Langer, John. 1998. *Tabloid Television. Popular Journalism and the »Other News«*. London, New York: Routledge.

Lambeth, Edmund B. 1997. *Časnikarstvo kot zaveza: poklicna etika*. Ljubljana: FDV.

Lehman-Wilzig, Sam, Michal Seletzky. 2008. *Hard News, Soft News, General News: The Necessity and Utility of an Intermediate Classification*. Conference Papers – International Communication Association. Dostopno prek: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/2/3/0/1/9/p230194_index.html (7. julij 2014).

Luthar, Breda. 1998a. *Poetika in politika tabloidne kulture*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

--- 1998b. *Politika teletabloidov*. Ljubljana: Open Society Institute.

Macdonald, Myra. 1998. Personalization in Current Affairs Journalism. *The Public* 5 (3): 109–126.

Macdonald, Myra. 2003. *Exploring media discourse*. London: Arnold.

Matthews, G. P. 2009. Infotainment. V *Encyclopedia of Journalism*, ur. Christopher H. Sterling, 754–756. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage.

McNair, Brian. 1998. *The Sociology of Journalism*. London: Arnold.

Milosavljevič, Marko. 2003. *Novinarska zgodba*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2005. Intervju: Metoda dela in novinarski žanr. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Melita Poler Kovačič in Karmen Erjavec, 135–188. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Mitu, Bianca Marina. 2011. Television News and Conflicts. *Journalism studies* (12): 119–122.

Mladina.si. 2011. Dostopno prek: <http://www.mladina.si/42662/na-svetu-vse-po-starem/> (16. september 2012).

Moran, Albert. 2009. *TV Formats Worldwide: Localizing Global Programs*. Chicago: Intellect.

Musek, Janek. 1997. *Znanstvena podoba osebnosti*. Ljubljana: Educy d. o. o.

--- 2010. *Psihologija življenja*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.

Örnebring, H. in A. M. Jönsson. 2004. Tabloid Journalism and the Public Sphere: A Historical Perspective on Tabloid Journalism. *Journalism Studies* 5 (3): 283–295.

Park, Robert E. 2008. News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge. V *Journalism – Critical Concepts in Media and Cultural Studies*, ur. Howard Tumber, 9–16. New York: Routledge.

Perovič, Tomaž in Špela Šipek. 1998. *TV novice*. Ljubljana: ŠOU, Študentska založba.

Pilot. 2012. Svet nazaj v polni format (22. avgust).

Poler Kovačič, Melita. 2003. Preiskovalno novinarstvo, ustvarjanje škandalov in novinarska etika. *Teorija in praksa* 40 (2): 207–228.

--- 2004. Podobe (slovenskega) novinarstva: o krizi novinarske identitete. V *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri*, ur. Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob, 85–112. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2005. *Kriza novinarske odgovornosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2009. Semi-investigative Journalism in Slovenia: Research of Scandals Coverage in the Daily Newspaper Dnevnik. *Medijska istraživanja/Media Research* 15 (1): 95–119.

--- in Karmen Erjavec. 2008. Mubi Journalism in Slovenia: Is This Really Citizen Journalism? *Journalism Studies* 9 (6): 874–90.

--- 2011. *Uvod v novinarstvo: učbenik za študente prvega letnika študijskega programa Novinarstvo na FDV*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Postman, Neil. 1985. *Amusing Ourselves To Death: Public Discourse in the Age of Show Business*. New York, London: Penguin Books.

Punch, Keith F. 2005. *Introduction to Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches*. Dostopno prek: Google Books.

Richardson, John E. 2007. *Analysing newspapers: an approach from critical discourse analysis*. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan.

Rooney, Dick. 2000. Thirty Years of Competition in the British Tabloid Press. V *Tabloid Tales: global debates over media standards*, ur. Sparks, Collin in John Tulloch, 91–110,

Boston Way. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers Inc. Dostopno prek: Google Books.

Rosen, J. 1999. *What are Journalist for?* New Haven, London: Yale University Press.

Saari, Timo in Marko Turpeinen. 2004. *Psychological Customisation of Information. Applications for Personalizing the Form of News*. Conference Papers – International Communication Association. Dostopno prek: http://research.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/1/2/5/6/p112569_index.html (29. avgust 2012).

Scheuer, Jeffrey 2008. *The Big Picture: Why Democracies Need Journalistic Excellence*. New York, London: Routledge.

Siol.net. 2010. Dostopno prek:

http://www.siol.net/novice/slovenija/2010/03/trebusak_novi_urednik_sveta_na_kanal_u_a.aspx (16. september 2012).

Sparks, Colin. 2000. Popular Journalism: Theories and Practice. V *Journalism and Popular Culture*, ur. Sparks, Colin in Peter Dahlgren, 24–44. London: SAGE Publications.

Splichal, Slavko. 1997. *Javno mnenje: teoretski razvoj in spori v 20. stoletju*. Ljubljana: Založba FDV.

--- 2000. Novinarji in novinarstvo. V *Vregov zbornik*, ur. S. Splichal, 47–56. Ljubljana: Evropski inštitut za komuniciranje in kulturo, FDV.

--- in Colin Sparks. 1994. *Journalists for the 21st Century: Tendencies of Professionalizationamon First- Year Students in 22 Countries*. Norwood: Ablex publishing Corporation.

Tapsall, Suellen in Carolyn Varley. 2001. ur. *Journalism: theory in practice*. Oxford: Oxford University Press.

Thomson, Elizabeth A., White Peter R. R. White in Philip Kitley. 2008. »Objectivity« and »Hard News« Reporting Across Cultures. *Journalism Studies* 9 (2): 212–228.

Trstenjak, Anton. 1996. *Psihologija barv*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno.

Tuchman, Gaye. 1978. *Making News: A Study in the Construction of Reality*. New York: Free Press.

Tunstall, Jeremy. 1996. *Newspaper Power - The New National Press in Britain*. Oxford: Oxford University Press.

Ule, Mirjana. 2004. *Socialna psihologija*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ule Nastran, Mirjana. 1992. *Socialna psihologija*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

--- 2000a. *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

--- 2000b. *Sodobne identitete: v vrtincu diskurzov*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Van Dijk, Teun A. 1995: The Mass Media Today: Discourses of Domintation of Diversity? *The Public* 2 (2): 27–45.

--- 2001. Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. V *Methods of Critical Discourse Analysis*, ur. R. Wodak in M. Meyer, 95–120. London: Sage.

Vikend. 2012. Nuša Lesar ob 5. obletnici Sveta (17. februar).

Vobič, Igor. 2009. Normativne vrste novinarstva in poročanje o politiki skozi optiko slovenskih novinarjev, politikov in državljanov. *Javnost/The public* 16: 21–40.

Voinché, Thomas C., Davie William R. in Dinu, Lucian F. 2010. Considering the Sources in Local Television News: Diversity in Coverage of Hard and Soft News. *Southwestern Mass Communication Journal* 26 (1): 99–109.

Westin, David. 2005. The Truth about TV News. When Opinion Dominates, Everything Becomes Opinion. *Columbia Journalism Review* 43 (6): 8–10.

Zelizer, Barbie. 2009. *The Changing Faces of Journalism: Tabloidization, Technology and Truthiness*. London, New York: Routledge.

Zupančič, Maja 1993. Razvojne naloge mladostnika in institucionalno izobraževanje. *Psihološka obzorja* 2 (3–4): 207–213.

PRILOGA: INTERVJUJI NOVINARJEV IN UREDNIKOV ODDAJ DNEVNIK IN SVET NA KANALU A

INTERVJUVANKA A Z DNEVNIKA

(OPIS: Najprej je študirala pravo, nato se je prepisala novinarstvo. Prakso je opravila na TV Slovenija, nato je postala mlajša dežurna novinarka v zunanji politični redakciji. Napredovala je v novinarko na terenu in sedaj vodi tudi jutranja poročila.)

V: Ali ti je delo, ki ga opravljaš vseč ali ne?

O: Delo mi je vseč.

V: Kako se predstave, ki si jih imela o tem delu skladajo sedaj z realnostjo?

O: Prej sem rekla samo delo mi je pač vseč, ja. Nekak delo samo sem si tudi predstavljala, tudi kot študentka in še prej kot srednješolka, no, tako kot v resnici tudi izgleda. Neka priprava, potem na teren, pisanje prispevkov. Mogoče tudi zato, ker sem enkrat kot otrok za 24 UR, ob dnevu otroka, pripravljala cel prispevek, šla čez proces in nekak videla, kako to funkcionira. Saj od enkrat ne moreš dobiti realne slike, samo predstava o delu samem je tam tam, o razmerah, ki vladajo v novinarstvu in na sploh v medijih, no, to je pa pač druga zgodba. Tu sem si pa vendarle predstavljala, da bom, ne vem, nekdo, ki konča študij in je star trideset let, da bo zaposlen, v nekem rednem delovnem razmerju, da ti je omogočena neka varnost. V novinarstvu žal tega ni.

V: Ali te moti samo to neurejeno delovno razmerje, ali še kaj drugega?

O: No, načeloma ne. Druge stvari me ne motijo toliko. Moti me neurejenost na stanju trga dela kar se tiče novinarstva. Da pa so urniki nemogoči, to pa sem itak že prej vedla.

V: Koliko si ti pri svojem delu, pri svojih prispevkih samosvoja oz. koliko se ti zdi, da si to ti in ne pod vplivom drugih?

O: Ah... (premor) vpliv je v tej meri, a ne, agenda setting, da si na uredniškem sestanku razdelimo zgodbe. Ko dobim neko tematiko, od tiste točke sem načeloma samostojna.

V: Torej temo ti postavijo?

O: V 80% nekako izbiram iz nabora, ki je tisti dan oz. si med sabo na uredniškem sestanku razdelimo, kdo bo kaj pokrival. Jaz delam predvsem zdravstvo, šolstvo in potem dobivam take teme. Ampak načeloma je treba potem tudi druge stvari. So pa tudi zgodbe, ki jih sam najdeš in sam predlagaš. Ampak tudi, ko mi dodelijo neko stvar, pri izbiri sogovornikov sama zgodba že kliče sogovornike, načeloma ti jih okoliščine pišejo.

V: Ti potem uredniki ne narekujejo, kako moraš narediti zgodbo?

O: V glavnem. Se mi še ni zgodilo, da bi mi urednik obrnil vse na glavo, rekel ta sogovornik ni kul. Preberejo, včasih malo pokomentirajo, rečejo tudi, predolga si, daj to ven. Na ta način. Da bi mi pa povsem sugerirali ti in ti sogovorniki, tako in tako, moramo to predstaviti, tega jaz še nisem doživela.

V: Ali kdaj razmišljaš o svojem delu, ki ga opravljaš in o ugledu, ki ga imaš kot novinarka?

O: Ja, o svojem delu razmišljam vsakodnevno. Razmišljam o tem, kako delam. To absolutno. In poskušam delat dobro, poskušam se v vsako zgodbo, ki jo delam, poglobiti in če se da, naredit malo drugače. Sploh, če delaš socialne zgodbe, da ubereš malo drugače pristop. Da bi se pa prav obremenjevala s tem, kakšen ugled imam jaz kot novinarka, to pa ne.

V: Glede na to, da se želiš poglobiti v zgodbe in jih narediti malo drugače, misliš, da imaš vse pogoje za to, dovolj časa ipd.

O: Ne, to pa ne. Novinarji smo absolutno prisiljeni delati v kratkih časovnih obdobjih, stvari, ki so relativno tudi zelo zahtevne in sploh to menjavanje, novinarja začetnika, ki ne pokriva samo enega svojega področja, da bi spremljal, ne vem, v mojem primeru samo zdravstvo, samo šolstvo. Pa že zdravstvo je zelo obširna tema, šolstvo tudi. Pa te dajejo vmes še malo v gospodarstvo, pa malo še v čisto druge socialne teme, pa malo v politiko. Jaz ne poznam človeka, ki bi bil sposoben se poglobiti v vse te stvari, tako kot je treba.

V: Kakšen status se ti zdi, da imajo slovenski novinarji v družbi?

O: Jaz mislim, da ljudje novinarjev nimajo pretirano, ammm, ne morem reč radi, ampak bom rekla v čislih. Večkrat naletimo na to, da rečejo: »ah, to ste vi, mrhovinarji, kopljete tam, tudi kamor ni treba«. Tudi pri sogovornikih. Men sogovornik nešteto krat reče: »joj, a veste, kaj, samo eno rečem vsakemu, ki gre iz te pisarne ven, da naj ne proba manipulirat, naj objektivno predstavi zgodbo.« Zdaj, kaj je to objektivnost? Ljudje imajo občutek, vsaj določen odstotek,

morda zaradi slabih izkušenj, da smo novinarji v določeni meri tudi tisti, ki manipuliramo. Nimam občutka, da bi veliko ljudi mislijo kaj zelo dobrega.

V: Kaj misliš to s slabimi izkušnjami?

O: Ja, meni sogovorniki konkretno pravijo ... (premor) Sogovornika seveda posnameš, 10 minut materiala, ti pa potem uporabiš 20 sekund. Zdaj, ali ti uporabiš nekaj, kar je v kontekstu. Včasih se je verjetno tem sogovornikom že zgodilo, da novinarji tega niso tako naredili, ne vem, da so iztrgali iz konteksta. Recimo, delala sem prispevek o nekih tabletah za hujšanje, ki so zelo nevarne in lahko povzročijo celo smrt. To smo razširili na različne tablete, ne vem, in steroidov in prehranskih dopolnil ipd. In mi je rekel en sogovornik: »Jaz sem povedal tako in tako, izpadlo pa je, kot da jaz sedaj priporočam, da se to je na veliko«. Saj si sami jamo kopljemo, če res delamo na ta način.

V: Misliš, da imajo sogovorniki slabe izkušnje zaradi tvojih sodelavcev, novinarjev iz RTV-ja ali zaradi drugih novinarjev iz komercialnih televizij?

O: Ja, izpostavijo. Ko ti pove, ti pove zaradi koga ima slabo izkušnjo. Amm... (premor) Jaz se ne spomnim, da bi koga iz RTV-ja omenjali. No, mogoče so mi večkrat omenili neke komercialne televizije. Ne vem, če je to pravilo. Mogoče je samo naključje.

V: Lahko zaupaš konkretno, katero televizijo so omenili?

O: Hmm... Enkrat mislim, ta omenjen primer je bil na Planetu.

V: Kaj misliš, da je poslanstvo novinarstva, k čemu bi morali težiti novinarji?

O: K odpiranju relevantnih družbenih vprašanj. Ne nujno samo nepravilnosti, ampak na sploh neke okoliščine v družbi, ki jih je treba spremeniti. Predvsem na neke družbene smernice bi morali opozarjati. Na primer, čisto moj vidik, novinarji veliko poročamo o politiki, mogoče zanemarjamo vsakodnevne teme. Mogoče se v škandale bistveno bolj usmerjamo, kot na primer v družbeno relevantne teme, ne vem, avtorskih pravic recimo ali pa prekernih pogodb.

V: Kakšen bi moral biti novinar?

O: Ammm. (premor) Ne bom rekla ravno zvedav, ampak mora po svetu hoditi z odprtimi očmi. Morajo ga vznemirjati tudi povsem vsakodnevne zgodbe. Na primer grem in moram plačati e davke, a ne morem, ker se sistem posodablja. Če ne moram tega narediti jaz in se s

tem ukvarjam tri dni, ki imam nekaj računalniških veščin, kako bo to naredil nekdo s triletno srednjo šolo, ki računalnika še ni videl. Recimo čisto take drobne stvari te morajo vznemirjati.

V: Kaj še?

O: Da skuša priti stvarjem do dna. Mora pa znati ločiti zrno od plev. Strukturiranje pomembnih in manj pomembnih stvari se mi zdi zelo pomembno, sploh v televizijskem novinarstvu, ko je omejeno na zelo kratek čas.

V: Kako ti vse to izpolnjuješ?

O: No, ja. (smeh) Bom tako rekla. Nekako poskušam, ne morem pa reči, da jih povsem. Včasih me kaj vznemiri tako osebno, pa potem novinarsko ne grem dalje. Ne vem točno zakaj. Včasih predlagam, ne pa vedno. V bistvu tudi zaradi tega, ker imam ponavadi že neke druge stvari, ki se mi nalagajo in si rečem, bom pa čez 14 dni, potem pa stvar mine.

V: A bi potem na tej točki želela, da si potem bolj samosvoja?

O: Zgodbe pišejo novinarje, pravijo, in ne novinarji zgodbe. To je najbrž žal res.

V: V kateri dnevnoinformativni televizijski oddaji so novinarji najbolj približani temu, kar bi morali biti, kar si prej opisala?

O: Ammm (premor) jaz bo tu kar zvesta naši hiši. Bom rekla da smo vsebinsko mogoče, ne vem, najboljši.

V: Kaj pa glede kakovosti novinarjev?

O: jaz bi rekla, da imajo vsi zelo v redu novinarje, pa tudi novinarje, ki niso tako zelo za to. Povsod se to najde. Vrhunski novinarji so tudi na drugih televizijah, da ne bo pomote (smeh).

V: Misliš, da sodobni novinar ubere povsem drugačne pristope, veščine, kot jih je novinar nekoč?

O: Osnova v načinu dela je pomoje enaka, samo kako priti do informacij je bistveno drugače z razvojem tehnologije. Tudi s tem družbenim novinarstvom, vsak je lahko novinar, vsak lahko nekaj objavi. Tako mora novinar nekaj več dati, da je dodana vrednost. Novinar je sedaj nekdo, ki mora iti globlje, širše, dlje.

V: Kaj bi rekla, kaj je tabloidno novinarstvo?

O: Ja, tabloidno novinarstvo je novinarstvo, ki v bistvu zadostuje enim kriterijem, ki niso v bistvu prav povsem osnovna načela novinarstva. Bolj zadosti neki radovednosti. To je pomoje glavni namen, kukati v dnevne sobe in podobno. Ljudje smo kot kaže nagnjeni k temu, da nas to zanima, zato tudi naklade in branosti tabloidov tudi v svetu niso slabe. Ljudi to zanima, ni pa to vedno družbeno pomembno, sploh ne, redkokdaj je v bistvu.

V: kako pa se tabloidno novinarstvo vidi v dnevnoinformativnih televizijskih oddajah?

O: V dnevnoinformativne oddaje tabloidno novinarstvo, po moji oceni, sploh ne sodi. V resne informativne oddaje. Zdaj infotainment se seveda pojavlja. Lahkotna zgodba na koncu, to se meni še ne zdi tabloidno novinarstvo. Ko se jaz po eni zgodbi vprašam: »ok, ampak zakaj sem morala jaz to slišati« Te zgodbe še vedno sodijo v razvedrilni program. Lahkotnejše zgodbe, ki so še vedno družbeno relevantne, to ja. Kakšna zanimivost, npr. večerja pod nebom recimo.

V: Kaj bi rekla, če ti rečem tabloidna televizijska dnevnoinformativna oddaja v Sloveniji. Tvoja asociacija?

O: (smeh) Svet na kanalu A. Mislim, to mi je asociacija. Meni se zdi, da se oni kakšne povsem resne zgodbe lotijo na ta način. (premor) S temi komentarji, že voditelja v studiu, ko usmerjata gledalce, točno, kako morajo gledalci razmišljati. Že tako ali tako novinarji, četudi ne želimo, to počnemo. Kar pa ne pomeni, da ne znajo enih stvari narediti zelo dobro.

V: Ali se v Dnevniku tudi kdaj pojavijo kakšni tabloidni elementi?

O: Ja, absolutno. Te poroke kraljevih družin ipd. Vendar tu se ne znam povsem odločiti, vendarle gre za neke voditelje držav, sicer z nekimi zastarelimi funkcijami, a vendarle. A če mi razlagamo o dolžni vlečke in koliko diamantov ima tiara, to pa je tabloiden element. Ampak to se gleda.

V: Je to potem zaradi gledanosti?

O: Informativne televizijske oddaje tabloidnim elementom absolutno podležejo, ampak sedaj se je treba vprašat za primer nacionalne televizije, kaj je njena funkcija in če je nacionalna televizija medij, ki bi moral imeti kriterij gledanost. Seveda eden od elementov je gotovo gledanost, ampak ne da se odločaš izključno na podlagi gledanosti. Če se odločiš, da boš le zaradi gledanosti objavil neko tabloidno zgodbo, mislim, da si falil uredništvo, če delaš na nacionalni televiziji.

V: Vidiš v tabloidnosti le negativne, ali tudi pozitivne vidike?

O: Mislim, da tabloidnost nima bistvenih pozitivnih vidikov za družbo. Tudi novinarji se včasih ne zavedamo, kako z objavo nekega podatka, ki je nam mimogrede, uničimo življenje nekoga. Zaznamujemo ga. Na primer objaviš nek sočen detajl, posnetek, ki si ga naredil s telefonom. Lahko se spomnimo na primer ravnatelja. Novinarstvo je vendarle poklic, ki ima velik domet.

V: Se ti zdi, da na račun tabloidnih elementov kot je na primer senzacionalizem, tabloidizacija, trpi kakšen drug vidik, ali lahko vse skupaj kombiniraš in nič ne trpi zaradi tega?

O: Nek dramaturški lok zgodbe mora seveda biti, smo televizija, moramo stvari predstaviti gledljivo. Ampak jaz mislim, da nič od tega ne sme biti na račun vsebine. Je pa televizija specifičen medij, moraš uporabiti sliko. S sliko, IT tonom se da pričarati dramatzacijo, to gledalca pritegne h gledanju, da ga še bolj vpelješ v zgodbo. Ni to senzacionalistično. To je specifična televizije, ki jo moraš kot dober televizijski novinar uporabljati.

V: Kje pa vidiš to ločnico?

O: Jaz mislim, da se senzacionalizem kaže z vsebino, z izbiro stilnih sredstev jezika, ne toliko s sliko, čeprav tudi s sliko, če objaviš na primer prizor spolnega odnosa, kar smo mi tudi že objavili in to je povsem neprimerno. Z nekimi normalnimi slikami se tega ne ustvarja.

V: Zakaj misliš se novinar odloči za tabloidne elemente?

O: jaz mislim, da se odloči na podlagi uredniške politike. Pač, če delaš v mediju, ki na ta način deluje, potem se na ta način odločaš.

V: Kako gledaš na novinarje, ki ustvarjajo oddajo Svet na kanalu A?

O: V bistvu povsem enako, kot na naše novinarje. Mi se srečujemo na tiskovkah, na različnih dogodkih. So pač povsem običajni novinarji, mnogi med njimi tudi zelo dobri. Način, kako zapakirajo stvari, je najbrž način uredniške politike. Mislim si tako. Ne poznam dela na drugih medijskih hišah. Včasih pa znajo tudi kaj zelo človeško predstaviti. Smo pa mi bolj togi v tem.

V: Kakšna se ti zdi oddaja Svet na kanalu A?

O: jaz težko gledam njihove oddaje, priznam. Sem kritična do nekih teh elementov. Ampak jaz tako pravim oni imajo oddajo, ki pomoje ni klasično informativna oddaja, je bolj neka infotainment oddaja in ta format pač gre. Se pa potem gledalec odloči, kaj bo gledal.

V: Ustvarjalci Sveta na kanalu A pravijo, da oni niso tabloidni. Kako ti vidiš razliko med Dnevnikom in Svetom?

O: ja, meni se zdi kar razlika. Sej niso totalen tabloid, odkrivajo tudi družbeno relevantne teme. Najbrž zato, ker komercialne televizije stremijo h gledanosti. To se pa vendarle gleda. Ljudje imajo radi Svet na kanalu A.

V: Kaj ti opažaš, kako gledajo novinarji Dnevnika na novinarje Sveta?

O: Mislim, da povsem enakovredno. Delamo iste zgodbe. Jaz večji problem vidim v napovedih prispevkov. Usmeritve, komentarji, pripombe po prispevku ipd.

V: Če bi imela priložnost, ali bi delala za Svet na kanalu A?

O: (premor) Ne vem, če bi. Ne morem reči, da absolutno ne bi. Se mi zdi, da te čisto vsak medij nekako oblikuje in tudi delo na Svetu ti da neke izkušnje, ki jih mogoče tukaj ne dobiš.

Hvala.

INTERVJUVANEC B Z DNEVNIKA

(OPIS: Novinar je postal po naključju, kot dijak in študent je delal na radijih, bolj iz radovednosti pa se je preizkusil še na televiziji. Novinarstvo na Nacionalni televiziji opravlja od leta 2007. Poleg novinarstva na nacionalni televiziji opravlja tudi delo voditelja.)

V: Kako se spominjaš svojih začetkov kot novinar na Nacionalni televiziji?

O: Na začetku smo imeli seveda cel kup nekih pogajanj, spoznavanj z novo tehnologijo. Ker tukaj ni šlo toliko za osvajanje nekega novinarskega znanja, kakor je šlo za nek čisto drugačen način dela, na primer, da lahko marsikaj poveš s sliko. (premor) Potem pa seveda vaje pred kamero, tukaj me je mogoče reševalo to, da sm pred tem delal v gledališču in da sem vaje nastopanja.

V: Kaj ti je pri tem delu, v novinarstvu, všeč in kaj ne?

O: Da lahko zelo sugestivno, nočem reči manipulativno, zelo sugestivno lahko vplivaš na neke družbene dogodke, ali pa dojetanja družbenih dogodkov. (premor) Dejansko se mi zdi, da se novinarji premalo zavedamo, kakšen vpliv imamo na javno mnenje, na ustvarjanje nekega, »boljšega sveta«. Po drugi strani pa tisto kar me moti, je površnost v novinarskem svetu, instantnost, nedoslednost, neprofesionalnost, pomanjkanje bontona. Veš, ne moreš imeti kirurga, ki se boji krvi, hkrati pa imaš lahko pol pismenega novinarja. (premor) Obvladanje jezika, obvladanje slovnice (premor), da o sami vsebini ne govorimo. To se mi zdi, da je tisto kar ubija, ubija novinarstvo. Ker v enem trenutku je postalo, čeprav sem mogoče tudi sam predstavnik tega, da je lahko vsak novinar. Vsak lahko zabije žebelj, ampak zaradi tega še ni obrtnik, vsak zna verjetno odrezat kos lesa, pa zaradi tega še ni mizar. Ta površnost, izpadanje standardov v novinarskem poklicu, to je nekaj kar na dolgi rok neverjetno škodi.

V: To kar si naštel opažaš tako na javni kot na komercialnih televizijah?

O: Ne vem, rekel bi, da je verjetno enako, čeprav podrobno dela na komercialnih televizijah niti ne poznam, zato ne bi rad sodil. (premor) Ampak glede na to, kako se je standard razvil in kako se standard razvija, sami mladi, lepi in televizični, hkrati pa površno načitani, nenačitani, nerazgledani. Seveda so redke izjeme, ampak govorim v generalu. Ta neprestana želja po tem, da bomo veliki novinarji, ki rušijo vlade, ki se jih bojijo (premor). Včasih postane novinarstvo tako samo sebi namen in pozabljamo, da smo tukaj zaradi ljudi, da smo glas ljudi. Večji kot politiki, recimo.

V: Kakšen občutek imaš, koliko si ti pri svojem delu oziroma pri svojih prispevkih samosvoje? Nisi pod vplivom uredniških navodil, ali kakšnih zunanjih pritiskov?

O: Devetdeset procentov (smeh) Ravno tukaj se mi zdi, da je tista možnost, neprijetna, če obvladaš jezik, če obvladaš montažo. In seveda lahko svojo zgodbo zmeraj poveš na način, da je volk sit in koza cela. Recimo pod prispevke, ki mi jih recimo preveč sugerirajo, čeprav se po glasu prepoznam, se enostavno ne podpišem. Pač ne naredim prispevka, naredimo pa vest z izjavo. Nočem reči, da hočem biti sredinski ali pa stoprocentno objektivni, ali pa neopredeljen. Ampak, držim se načela - zmeraj isto. Zmeraj na vse strani gledam isto, čeprav imam svoje, mogoče zelo jasno mnenje, ampak nobeni strani ne popuščam in nobeno stran v naprej ne obsojam. Kadar smo v mejah zakonitega, to je treba poudariti.

V: Ampak, saj veš, da te bom vprašala, kaj pa tistih deset odstotkov?

O: Tistih deset odstotkov je pa, bodisi želja, kaj je treba v prispevku izpostaviti, koga je treba še vprašati, kdo naj še pove mnenje, treba je še to vključiti. To so tiste sugestije, ki bi naj bi nekako odkrivale ozadja, pa marsikdaj razkrivajo željo urednika ali pa kogarkoli drugega, da se počuti pomembnega. Ali pa da se zadosti kakšnim obljubam, ki jih je dal mogoče komu po telefonu, ali pa da mu kdo ne bi težil, ali pa da bi se izognil telefonskim klicem. To ni urednikovanje, to je ponavadi kupovanje miru.

V: Si kdaj tako malo bolj zares razmišljal o ugledu, ki ga imaš kot novinar?

O: Aja, včasih sem. Včasih sem se ukvarjal s tem. Jaz nisem človek, ki redno bere vse kar piše v komentarjih spodaj pod članki. Človek marsikaj izve o sebi, od tega, da sem nadut, vzvišen, da se nosim, da nimam pojma ... (premor) Ampak se ne ukvarjam s tem, sem kakršen sem. Povem tisto, kar mislim, včasih me to drago stane, včasih premislim (smeh) mogoče bolj, preden kej rečem. Ampak, na moje veliko presenečenje, pa se mi zdi, da imam kar precej ugleda. (premor) Še posebej pri mladih, kar mi je všeč. Všeč mi je, če me mlajša generacija, za katero ne bi nikoli rekel, da gleda Dnevnik ali Poročila na Televiziji Slovenija, prepozna in ve, da me je treba dati na RTV in ne recimo na POP TV. To mi je res všeč.

V: Kako pa bi sebe opisal kot novinarja, kakšen novinar si?

O: Niti ne vem, če bi sam sebe na tak način opisoval, ampak en meni zelo dober novinarski kolega, pa zasebno tudi prijatelj, pravi, da sem se zelo intuitiven in srčni novinar. Mene se ene stvari kar dotaknejo. (premor) In vse jemljem morda celo blazno preveč resno. Hočem vedeti res vse o ozadjih, hkrati pa poskušam te stvari na zelo človeški način predstaviti. (premor) Nisem tehnicističen pri tem, zelo emotivno delam. Če se mi zdi, da je nekdo prestopil mejo dobrega okusa, ali pa da je vulgaren, ga ne bom objavil, ali pa ga bom prisilil v to, da bo drugače povedal stavek. Ker si mi zdi, da je to pomembno.

V: Prej si govoril o padanju novinarskega standarda, kakšen ugled pa imajo slovenski novinarji v družbi?

O: Katastrofalen. (smeh) Kje začeti? Zaradi tega, ker se mogoče marsikdaj niti ne zavedajo, da jih ljudje gledajo z očmi, ti si naš, ti si za nas. Čeprav govorim v generalu. Je ogromno izjem, ki so sila ugledni, pa pustimo zdaj to, nekateri niso tej opciji, nekateri niso oni opciji všeč. Ampak v generalu se mi zdi, da je novinarstvo padlo na nivo podajanja novic, ali pa informacij. Podajanje informacij namesto na interpretacijo in umestitev informacij. Mi o vsem poročamo z istim žarom. O političnem preigravanju, o ceni paradižnika, o kvotah... Govorim

za javno televizijo, na drugi strani, pa recimo kakšna komercialna televizija poroča z blaznim senzacionalizmom, brez vsebinske poglobljenosti. Ljudje pa imajo sedaj že prav tak dostop do informacij, kot jih imamo mi. Naša naloga je potem, da jih umestimo. To ni stvar komentiranja, to je včasih stvar intonacije. Narediš pavzo in daš s tem vedeti, da si lahko vsak misli, kar si hoče. Tega je premalo. Človek je lahko še zmeraj odločen, pa je hkrati po bontonu. Mislim, da v novinarstvu marsikdaj poskušajo vulgarnost predstaviti kot neko odločnost. To nima nikakršne veze.

V: Zakaj misliš, da Nacionalna televizija o vsem poroča z istim žarom, ki si ga prej omenil?

O: Zaradi kupovanja miru. (premor) Zato, da po Dnevniku ne zazvoni telefon, bodisi pri programskem svetniku, bodisi pri uredniku, bodisi pri odgovornemu uredniku, bodisi pri direktorju, direktorici televizije, pri generalnemu direktorju, pri kakšnem producentu, komurkoli. Skratka, da ni pritožb.

V: Zakaj pa misliš potem, da se komercialne televizije osredotočajo na senzacionalizem?

O: Ker se to gleda. (premor) Komercialne televizije so že po naravi zavezane k temu, da so odvisne od tega, koliko jih ljudje gledajo. Čeprav tudi komercialne televizije zdaj ugotavljajo, in tudi trendi so taki, da prepričujejo bolj zgodbe, ne več senzacije. Začeli so se usmerjati v iskanje zgodb, v človeške zgodbe. To je zdaj smer komercialnih televizij. In tudi pri nas se to že začenja.

V: In katera od komercialnih televizij in dnevnoinformativnih oddaj izstopa pri uporabi senzacionalizma, dramatizacije, personalizacije ipd.?

O: Tukaj mi gre najprej na misel Svet na Kanalu A. (premor) Kjer so šli res v to nabijanje. Jaz sem zelo dolgo svoje kolege s Sveta zafrkaval, na katera vrata bodo pa trkali danes, ker se je ves čas zdelo, da dlje kot pa od trkanja in zvonjenja niti ne pridejo. Ampak tudi oni so se začeli zdaj spreminjati. (premor) Senzacionalnost včasih mešamo tukaj z optično vpadljivostjo. Tukaj zdaj prednjačita POP TV in Planet. In ta optična pompoznost oziroma slabo izrabljena scena, čeprav 24 UR se mi zdi, da še nekako dobro koristijo to sceno, medtem ko na Planetu ne. Da o naši sceni, ki je popolnoma neizkoriščena, sploh ne izgubljam besed.

V: Tu se bova sedaj še malo ustavila. Na kaj pomisliš, ko slišiš tabloidno novinarstvo?

O: (premor) Tabloidno novinarstvo, da me bolj zanima, kaj ima oblečeno predsednica vlade, kot pa kaj dejansko govori. Da so časopisi polni tega, da je nek poslanec izrekel nekaj

popolnoma seksistično, šovinistično vulgarnega (premor), da se večini zdi to celo še rahlo zabavno in da se tega v bistvu niti ne obsodi, tako kot bi se družbeno moralo obsoditi. Znamo se razpisati o raznoraznih aferah in afericah, ki to v bistvu sploh niso. Jih nabijajmo ure in ure in ure in ure... In potem se, da smo cel čas poročali narobe, zaradi tega ker si nihče na začetku ni vzel časa, da bi preveril vsa dejstva (premor). Te tabloidnosti je v bistvu več oblik. Vsem je pa skupna površnost oziroma površinskost. V tem, da smo pač malo gostilniško kmetavzarski, dajmo tako reči.

V: Kako gledaš na tabloidne elemente v dnevnoinformativnih televizijskih oddajah?

O: (vzdih) Vidiš, tukaj marsikdaj spodbujamo že z samo sliko. Jih niti ne tolikokrat omenimo, jih pa nakažemo. Jih nakažemo s sliko, ali z močjo montaže. Recimo, lep primer tega, kako smo zašli z neko tabloidnostjo, je bilo takrat, ko je Bratuškova bila še premierka in je skakala okrog po svetu in je bila pri papežu. Smo gledali njene čevlje, pa smo gledali njene obleke, pa smo gledali cel ta živalski vzorec pa to. Kdaj smo videli mi pri politiku kaj takega? Nismo, ne?

V: No, in kaj potem praviš o tabloidnih elementih v dnevnoinformativnih tv oddajah?

O: (vzdih) Odvisno. To izhajam zdaj bolj iz svojega študija (smeh), gledališkega. Vsak element se da uporabiti, bodisi zasmehovalno, bodisi označevalno, bodisi izzoveš razmislek. Meni so recimo zelo simpatični elementi, ki se jih včasih poslužimo, pa so zelo tabloidni, na trojki je to v Satiričnem očesu, pa tudi v dnevno informativnih oddajah. Ne vem, kakšni zapleti, verbalne, neke te simpatične zmote, ki kažejo, da so politiki, neki oblastniki, vseeno zgolj in samo ljudje. Ali pa zapleti, ko rečejo enkrat tako, drugič pa drugače in hkrati pozabijo vmes, da so kakšen mesec dni prej govorili povsem drugače. Ti elementi so mi sprejemljivi. Na način, ker niso zasmehovalni, hkrati pa brišejo to dejansko moč politika. Kažejo njegovo integritetno spornost. To se mi ne zdi prostaško, je pa cel kup nekih elementov, ki so pač situacijska komika. To pa nima mesta v dnevno informativnem programu.

V: Potem tudi Nacionalna televizija uporablja tabloidne elemente?

O: Seveda, seveda. Nacionalna televizija je včasih, tako kot jaz temu pravim, ostarela prostitutka, ki vidi, da jo na trgu prehitevajo mlajše in namesto, da bi stavila na izkušnje, stavi na to, da se začne oblačiti tako kot dvajsetletnica.

V: Zakaj pa? Misliš, da je to samo zato, ker pač tekmuje, je potem to spet faktor gledanosti, ali kaj drugega?

O: Jaz ne vem, zakaj bi nacionalna televizija morala tekmoval (premor). Takoj, ko se je Nacionalna televizija spustila v to bitko, je bitko pravzaprav že izgubila (premor). Ampak ja, mislim, da takrat, ko se ja pojavila prva komercialna televizija, da smo nekako izgubili kompas. Mi se začnemo z njim primerjati. Hec je v tem, da se nimamo s čim primerjat, koncepta sta popolnoma različna. Tukaj je zgolj vprašanje samozavesti, zdaj pa če je bila ta majhna oziroma napihnjena, zaradi tega ker ni bilo konkurence, je pač to drug problem, ki ga je treba iskati, mogoče tudi v nesposobnosti nastavljalnosti kimajočih, ne pa talentiranih in nadarjenih. Seveda, bitka za gledanost se je pa začela zadnjih pet, deset let. Pa še trend gledanosti je vztrajno padal, ker nismo znali iz leta v leto ponuditi gledljivega programa, gledljive vsebine. Ker se nismo znali prilagoditi na to kaj trg potrebuje. Na eni strani ljudje ne marajo senzacionalizma, bleščavosti, ki jo ponuja komercialna televizija, na drugi strani pa pogrešajo vsebino, držo in dostojanstvo. To pa bi morala dati nacionalka (premor). Zdaj smo se nekje izgubili v tem polju vmes ne.

V: Prej si izpostavil tudi te osebne zgodbe, human interest stories, govorimo o personalizaciji. To ti je sprejemljivo?

O: ja, če se lotevaš teh human stories, v smislu tega, kar ljudi res zanima. Ne pa, če se lotimo teh zgodb tipa, to so Kremenčkovi, to je njihova dnevna soba in jih tam kot neke živali predstaviš, uboge reveže. Odkrito bom povedal, zgodbe o težavah posameznikov so mi všeč, so gledljive, znam sočustvovati z njimi, pogrešam pa vprašanja, ki bi jih novinarji morali pri tem zastavljati. Recimo, to je zdaj zadnja zgodba s temi krediti v frankih, kjer so novinarji zelo hitro poročali, da je to katastrofa. Po drugi strani pa ni nihče vprašal, zakaj si se ti takrat odločil za kredit, ali so se kaj pozanimali? En del odgovornosti mora pa tudi vsak posameznik prevzeti. In tako je to tudi pri vseh ostalih zgodbah. (premor) Zdaj pa, recimo nova tema, resolucija o zdravstvenem varstvu, do leta 2025. In zdaj bomo verjetno videli kakšno zgodbo o nekom, ki je dolgo čakal na operacijo. Ok, to je nekaj, s čimer se lahko gledalec poistoveti, ker gledalec se ne more poistovetiti z resolucijo, ki je napisna na 130, 140, 500tih straneh. In nima pojma kaj bo zdaj to za njega dejansko v praksi pomenilo. To je smiselno.

V: Se ti zdi, da na račun določenih tabloidnih elementov trpi kakšen drug vidik, npr. vsebina?

O: odvisno. To je zelo, zelo širok. Mislim, to je treba pa potem res gledati od primera do primera. Nekatero teme so take, da jih mogoče kakšna tabloidna drobtinica poživi, če je seveda smiselno uporabljena. Ampak, so pa kakšne teme, kjer pa ta tabloidnost zasenči srž problema. Na primer tema beguncev. Zgodbe teh beguncev se ne začnejo v sredozemskem morju, začnejo se že kilometre stran. Nismo videli ravno veliko teh povezovalnih prispevkov, povezovalnih momentov med tem, kaj se dogaja tam in zakaj zdaj ljudje prihajajo sem. Videli smo vojne in vse to, ampak ljudje tega niti ne povezujejo več. V bistvu smo tudi mediji razčlovečili te ljudi. Po eni strani hočemo human stories, po drugi strani pa human je za human.

V: Za konec se bova ustavila še malo pri oddaji Svet na Kanalu A. Prej si omenil, da si jih včasih celo malo zafrkaval glede trkanja in zvonjenja. Kako gledaš na novinarje, ki delajo za to oddajo?

O: Ja ne vem. Mislim, delajo kot običajni novinarji. Imajo seveda svoj pristop, ki so ga vmes seveda že zbrusili. Na začetku mogoče še, da smo bili na kakšni tiskovni konferenci, dogodku ali na terenu skupaj in sem si potem na koncu pogledal tudi njihov prispevek, da sem videl, kako so se ga lotili. Ampak se mi zdi, da to niti ni več potrebno, da je bila to izguba časa, pravzaprav. Vem, da so oni zelo vezani na sliko, da že iz slike izhajajo v prvem planu. Drugače pa njihov način dela ni kaj ekstra bistveno drugačen, v tem terenskem delu, od našega. Drugo je pa potem, ko dobiš izdelek na televiziji.

V: No, pa malo pokomentiraj še končne prispevke. Kakšni se ti zdijo?

V: (premor) vizualno je čisto v redu, ampak ne vem, zakaj se je zmeraj treba tako dreti, zakaj je treba vse tako eksklamatično delati. Na jetra mi gre, kadar se novinarji postavljajo v vlogo nekega moralnega razsodnika, ali pa iz nekega moralističnega stola skačejo, kadar to ni potrebno. Neke splošne civilizacijske norme je že treba braniti, kadar je kaznivo ali pa protipravno. Ampak to neprestano moraliziranje. Vemo, da so novinarji daleč od tega, da bi morali biti kakšni razsodniki. To mi je hecno, ta histerija, ki se v bistvu širi v vse televizijske hiše.

V: kako pa tvoji kolegi, sodelavci gledajo na ustvarjalce oddaje Svet?

O: V bistvu razen teh zafrkancij, kdo trka na vrata, nismo že dolgo kaj govorili o njih. Pa tudi če smo, sem pozabil, ker se po navadi s temi stvarmi ne ukvarjam.

V: Za konec me še zanima, če bi imel priložnost, ali bi delal oddajo Svet na Kanalu A? Samo z vidika novinarstva, pustimo pogoje, plačila in ostalo?

O: Niti nisem začel zdaj razmišljati o plačilu, zaradi tega, ker bi morali kar globoko seči v denarnico. Če me sprašuješ zgolj iz stališča novinarstva in da nimam nikakršnega vpliva ... ne.

V: Ker?

O: Ker mi tak način ni blizu. Ne, zaradi tega, ker se ne sklada z mojimi kariernimi načrti za naprej, to dvoje.

V: Te smem vprašati po načrtih, kariernih?

O: Aja, meni so sila blizu dokumentarci, in bi rad zdaj tudi več delal, te možnosti na komercialnih televizijah ravno veliko ni oziroma sploh ni. In rad bi delal več na zunanje političnih dogodkih. In tudi te možnosti ni, razen če bi zdaj to spremenili (premor). Poleg tega si mi zdi, da je treba počasi začeti neke vrste revolucijo novinarstva. V večjo specializacijo je treba iti. Kaj nam pomaga tehnologija, če način dela ne gre s tem in če ne gre s tem tudi samo vedenje. Redki so novinarski kolegi, s katerimi se lahko pogovarjam o knjigah, ki so jih prebrali.

V: kakšno prihodnost bi napovedal oddaji Svet na kanalu A?

O: (smeh) Glede na to, da se ukvarjam z mediji kot novinar in da spremljam medijska dogajanja, bi rekel, da bo njihova prihodnost sila pestra. Glede na to, da imajo velik upad novinarskih kadrov (premor). Ne vem, po mojem bodo preživeli, v takšni ali drugačni obliki. Se bodo predrugačili, prilagodili, tako da tako hitro še ne bodo zmanjkali. Je pa odvisno seveda, kaj se bo zgodilo z njihovo matično hišo oziroma z lastniki. Glede na to, da se tukaj dogajajo večji premiki. Ne bodo pa tako hitro ugasnili, kot kakšna druga televizija, ki je napovedovala večni uspeh, potem pa nekajkrat spremenila ime in račune (smeh) ...

Hvala.

INTERVJUVANKA C Z DNEVNIKA

(OPIS: Na novinarski študij se je vpisala bolj po naključju. Med študijem je prakso opravljala na POP TV, kjer je kasneje tudi delala. Zadnja leta dela kot novinarka na TV Slovenija.)

V: Kako je bilo presedlati iz ustvarjanja tedenske oddaje na komercialni televiziji na dnevnoinformativni program na Nacionalni televiziji?

O: Razlike so. Tam mogoče ta bolj kapitalistični sistem, veliko bolj je naravnano na storilnost (premor). Ne bi rekla, da je manj teh medsebojnih odnosov, ampak ni niti toliko časa, da bi s kom lahko sploh kakšen poseben odnos razvijal. Tko da bolj kot ne smo tam delali, si prišel zjutraj, naredil svoje, skratka, bil si ves čas tok natempiran, da si si težko vzel čas za kavo ali kosilo. In si šel potem domov, na nek način je bila to zgolj tista služba. Tukaj morem reči, da je malo več tega druženja, takšnega in drugačnega. V bistvu jaz niti nisem tok navajena tega druženja, sestankovanja, kofetkanja ...

V: Kako pa si si med študijem predstavljala ta poklic?

O: V bistvu nisem imela nobenih posebnih pričakovanj, ko sem se odločila za ta poklic, mogoče je bilo to na nek način celo boljše, da nisem imela neke idealistične predstave o tem, kako je fino biti novinar, pa si na televiziji in tako naprej. Jaz sem se prepustila temu toku. Prišla sem v to in potem sem spoznala, kaj to v resnici je. To je bila mogoče na nek način prednost, da me ni že mogoče od začetka to odbilo, če bi si predstavljala to seveda drugače, bolj fino, verjetno bi bila šokirana. Vprašanje, če se potem ne bi obrnila nazaj in odšla. Tako sem pa postopoma spoznavala čare in pasti ter skratka težave in vse skupaj tega poklica.

V: In kaj te je prepričalo v tem poklicu?

O: Podobno, kot verjetno v vsakem poklicu, so seveda neke lepe stvari, so tudi stvari, ki niso najbolj fajn. Bom rekla da, kaj je tisto, kar me vedno znova na nek način prepriča da vztrajam v tem in si pravzaprav ne želim kakšnega drugačnega poklica, je verjetno ta svoboda. Pri tem poklicu mogoče imaš na nek način občutek, da sploh ne opravljaš poklica. Da ne gre za nek resen poklic, službo v tem klasičnem pomenu. (premor) To bolj dojemaš kot nek stil življenja, kot nek način življenja. To se mi zdi fajn, da ko prideš v službo, nimaš občutka, da si pršel v službo. Druga stvar je mogoče ta kreativnost. Dobro, pri dnevnoinformativnih oddajah mogoče malo manj, pri drugih stvareh pa se mi zdi da, da ti dopušča kar veliko kreativnosti. Potem pa seveda tudi ta adrenalin, ne. Tu se mi zdi, da smo pač na nek način adrenalinski odvisneži in to je nek poseben čar, kar bi v kaki drugi službi zelo pogrešala.

V: Kaj pa kakšni minusi poklica?

O: Minusi so tudi, absolutno. Stresen način življenja, veliko je tega nerviranja, skratka, časovne stiske in tako naprej. Pogosto je zaradi tega tudi način življenja zelo okrnjen, nimaš časa v miru pojesti kosilo. Domov prihajaš ob osmih zvečer ali pozneje in tko naprej. Tukaj so vikendi in vse te stvari ne. To pa zagotovo so minusi. Ampak, ko to sešteješ skupaj, si še vedno na pozitivnem po mojem.

V: Omenjala si svobodo v smislu, da ni to klasična služba. Koliko pa si svoboda pri ustvarjanju prispevkov? Koliko se ti zdi, da si res ti?

O: Jaz sem na splošno zelo samosvoj tip človeka. Imam včasih tudi težave s tem, ker si mi zdi da ponavadi hočem vedno uveljaviti svojo voljo. Sem dominantna, karizmatičen tip človeka, tako da mislim, da ljudi hitro spravim po svoj vpliv. Nikdar si ne bi želela prodajat nekaj kar ni moje. Tukaj se zagotovo ločim od nekaterih drugih posameznikov, ki se mogoče raje pustijo voditi drugim. Imam pa že toliko izkušenj, v različnih oddajah na televiziji, da dobro poznam uredniško delo in vem, kaj gledalcu ponuditi in kaj ne. Skratka, da na nek način sama vem, kako stvari narediti.

V: Kaj pa kolegi znotraj kolegi znotraj redakcije, koliko so oni samosvoji oziroma pod kakšnim vplivom?

O: Novinarji imamo pogosto malo tega samosvojega karakterja. Zdaj, kar se drugih tiče, se mi zdi, da bi težko ocenjevala vsakega posameznika. Pač neka hierarhija obstaja, tako kot na vsakem delovnem mestu. Pač ve se, kdo je tisti, ki odloča, kdo mora poslušati in tako naprej. Ampak na splošno se mi zdi, da z razliko od komercialne televizije, obstaja nekaj demokracije in včasih pove tudi kdo svoje mnenje, ki morda niti ne bi smel imeti besede. Vsak ima kar veliko besede.

V: Ali kdaj razmišljaš o svojem ugledu, ki ga imaš kot novinarka?

O: Sigurno ena stvar, ki si jo kot človek oziroma novinar želiš je, da bi veljal za uglednega novinarja. In se mi zdi, da z leti, ko dozorevaš, vedno bolj razmišljaš v tej smeri, da bi ta poklic, tvoje mesto v družbi veljalo za ugledno. Da te ne dojemajo kot mogoče nekega mrhovinarja. Ampak v času svoje službe naletiš na vse. Naletiš tudi na tiste negativne odzive, da te nekdo popljuje in tako naprej, ampak enostavno, to je pač del tega.

V: Kaj bi potem rekla o sebi in svojem ugledu?

O: Glede na odzive ljudi, se mi zdi, da me pravzaprav kar spoštujejo. Vsaj tako, kot imam stik z resničnim življenjem, ko te nekdo ustavi, ko ti kakšno besedo reče. Imam občutek, da

me ljudje kar cenijo kot novinarko. Da cenijo, da spoštujejo, da vejo, da imaš pravzaprav veliko moč, da ima beseda veliko moč, in da nas kar visoko uvrščajo na tej družbeni lestvici.

V: Potem ljudje spoštujejo novinarje in njihov poklic?

O: Bom podobno odgovorila kot prej, mogoče naj tukaj omenim primer televizijskega novinarja. Tu gre tudi za fenomen slike in mogoče za vidik zvezdnitva, v narekovajih. Nekdo, ki je pač znan obraz, ima s tem že sam po sebi večji ugled. To je fenomen televizije, ta prepoznavnost. Mogoče bi celo bolj ta ugled temu pripisala, kot pa samemu poklicu novinarja. Pa tudi vidim, ko me ljudje ustavljajo in mi rečejo, lejte, to pa je bilo res, smo pogledali in tako naprej. Tako da vidim, da pač na nek način to delo spoštujejo.

V: Kaj bi moralo zaznamovati dobrega novinarja? Kakšne lastnosti, kakšna načela?

O: Zagotovo malo drznosti, resnicoljubnost, socialna empatija, odgovornost, pravzaprav, da se zavedaš kakšno moč ima tvoja beseda in tako naprej. (premor) Svobodomiselnost, vztrajnost, kreativnost, kot sem jo že prej omenila. To je pomembna stvar, ker moraš tudi sam teme iskati in tako naprej in če nisi ti toliko sposoben, da razmišljat široko, boš pač vedno delal zgolj samo neke stvari po nareku.

V: Kako uspešno si se ti temu približala?

O: Kaj jaz vem, mislim, da imam delno te lastnosti. Vedno se da še kaj izboljšati, to zagotovo, ampak mislim, da sledim tem napotkom. Mogoče je, da zdaj sebe idealiziram kot dobrega novinarja ne, ampak to se mi zdi pomembne stvari.

V: Katera od slovenskih dnevnoinformativnih televizijskih oddaj se ti zdi, da se najbolj približuje temu naštetemu?

O: Težko vprašanje. (premor) kaj naj ti odgovorim? (premor). Jaz bi rekla, da nobena. Po mojem mnenju se posamezni sklopi pokažejo pri posameznih oddajah, ampak mi trenutno pravzaprav nimamo ene take informativne oddaje, ki bi bila zmožna delati hkrati zanimivo in kreativno ter verodostojno in tako naprej.

V: Misliš, da tisti novinarji, ki so bili nekoč dobri novinarji, da so lahko tudi v današnjem času ali morajo sedaj ubrati tudi kakšne druge pristope?

O: Mislim, da ni nobene stvari, ki se ne bi prilagajala mi, tako se pa tudi novinarski poklic prilagaja. V končni fazi se življenje spreminja, ljudje se spreminjamo. Cela družba se spreminja in normalno, da se tudi tukaj novinarsko delo mora. Na primer že metode

gospodarskega kriminala so povsem drugačne. Tule je treba danes veliko več kot novinar delati, če hočeš do nečesa priti. Vse je bolj sofisticirano. Tukaj gre tudi za tehnologijo in vse skupaj. Se mi zdi, da enostavno stare metode, stari pristopi niso več dovolj. Zagotovo so pa koristni ne. Se mi zdi, da ti starejši novinarji so vendarle imeli neke osnove, ki pa mogoče danes manjkajo mladim novinarjem.

V: S tem vprašanjem sem te želela napeljati tudi na nove pristope, v smislu tabloidnih elementov v dnevnoinformativnih oddajah. Kako gledaš na to?

O: Vesela sem, da v bistvu to danes izginja. Imam občutek, da tudi ljudje tega več ne marajo. Bom rekla, da je bilo mogoče to nekakšen hit pred desetimi leti. Sedaj je vedno manj tega, no, se mi zdi, da zdaj tudi ljudje že hitro prepoznajo, kdaj gre za resen pristop do neke teme, kdaj gre pa za neko napihovanje, tračarjenje, skratka neko rumeno poročanje. Je bil pa zagotovo to nekaj časa trend, verjetno tudi v smislu dvigovanja gledanosti, še posebej, ko se je pojavila komercialna televizija.

V: Se ti zdi, da je to prišlo tudi na nacionalno televizijo, so kakšni tabloidni elementi tudi na Dnevniku?

O: Jaz mislim, da veliko ne. Dnevnik je kar ohranil neko to svojo držo, svoj način poročanja, kar je seveda dobro. Je pa dejstvo tudi, da je Dnevnik nekako ostal zastarel, to omejeno poročanje. Druga stvar je pa seveda sodobno poročanje. Če ti znaš dobro uporabiti sliko, narediti neko informacijo zanimivo, še ne pomeni, da je omejeno poročanje. Treba je narediti verodostojno, a hkrati zanimivo.

V: Če te vprašam po asociaciji, ko ti rečem tabloidna dnevnoinformativna televizijska oddaja. Kaj bi rekla?

O: Ja, potem bi seveda lahko rekla Svet na Kanalu A, zagotovo. Mislim, da so oni daleč najbolj tabloidni. Že z načinom podajanja informacij, skratka škandalozno. Njihove teme napihnjene do konca, informacije nepreverjene.

V: Kljub temu, da si rekla, da tabloidni elementi izginjajo, pa jih je nekaj še vedno prisotnih. Kako gledaš nanje?

O: Kar se tiče recimo teh human interest stories, jaz to osebno ne dojemam kot neko tabloidno novinarstvo. Če delaš na primer prispevek o plačilu položnic, ali pa v končni fazi o davčnih blagajnah in takšen prispevek začneš z nekim poročilom iz tiskovne konference, ali pa po drugi strani začneš z enim konkretnim gostincem in s tem, kaj to pravzaprav zanj pomeni. Po

mojem mnenju je tak prispevek daleč boljši. Ker je, prvič narejen tako, da se človek lahko z njim poistoveti, in po drugi strani, je strokovno zanimiv. Za razliko od tistega prvega, kjer dobiš en posnetek s tiskovne konference, vse tiste ljudi, ki sedijo za mizo, neke bele dvorane, dolgočasne, ki te pravzaprav že v štartu odbijejo. Če to smatramo kot rumeno, potem je zagotovo to pozitivno. Na primer tudi uporaba slike. Da se bolj kot ne gradi na posnetkih, na sliki. In je slika včasih veliko bolj pomembna kot sama beseda. Nenazadnje gre za televizijo in to je pač v medijih disciplina. Tu se vidi veliko razliko med novinarji Pop teveja in novinarji Dnevnika. Na POP TV smo bili naučeni tako, da si vedno pisal tako, da si razmišljal o tem, kaj boš kazal. Tukaj se mi zdi, da se večkrat zgodi, da novinar napiše nek tekst in potem ugotovi, da pravzaprav nima s čim pokrivat. In potem pokrije z neko dolgočasno sliko. Saj pravim, to je televizija in slika je vsaj toliko pomembna kot beseda, če ne celo bolj.

V: Ustavili se bova še malo pri tvoji asociaciji na tabloidno dnevnoinformativno televizijsko oddajo. Kako gledaš na novinarje, ki ustvarjajo oddajo Svet na Kanalu A?

O: Jaz to gledam kot eno komedijo, tako da se včasih mal nasmejim zraven. V bistvu ne jemljem te oddaje resno, kot informativne oddaje, bolj morda kot neko razvedrilno oddajo, kot neko parodijo, če lahko tako rečem. Včasih me kar malo skrbi, glede na to, da verjetno marsikateri državljani to oddajo jemlje resno. Škoda, bom rekla, ni vedno vse slabo kar naredijo. Bognedaj, da bi tu človek vse skritiziral. Pogosto tudi kakšno zgodbo, kakšne težave posameznika odprejo, kar ni zanemarljivo. S tem se odpre kakšen eksistenčni problem. Seveda, velikokrat je pa to banaliziranje, škandaloznost in tako naprej. Dejansko neko temo potem zelo neresno predstavijo. In potem se lahko malo nasmihaš tem njihovim interpretacijam. (smeh)

V: Kako ocenjuješ, kakšen ugled imajo Svetovi novinarji med tvojimi novinarskimi kolegi in v družbi?

O: Bi rekla ne preveč visok. Med novinarji so najnižji na lestvici, kar se tiče tega ugleda. Niso ravno posebej spoštovani.

V: Si morda kdaj zasledila na Nacionalni televiziji pogovor o Svetovih novinarjih, kaj si mislijo o njih?

O: Na nek način, da bi prav zasledila tule, niti ne. Ampak se mi zdi, da bolj kot ne, pač to velja. Velikokrat tako pade »pač ne bomo mi Svet na Kanalu A«. To je kot neka prispodoba,

pravzaprav tega mrhovinarstva, aferastva, rumenega. Čeprav jaz mislim, da neka križanica med novinarjem Sveta na Kanalu A in na Nacionalki, bi bila dobrodošla.

V: Če bi imela možnost, da ti ponujajo zelo dobro mesto na Svetu na Kanalu A. Ali bi sprejela?

O: Mislim, da v tej fazi, kjer sem zdaj, ne (premor). Mislim, da mi ni treba. Se mi zdi, da imam nek dober položaj, zaradi katerega mi ne bi bilo treba o tem razmišljati. Bom pa tako rekla. V današnjem času, ko se mogoče nekdo znajde v neki situaciji, ko pa lahko tehta, pa morda bi se kdo odločil tudi za tako službo, ne. Zakaj pa ne?

V: Kakšno prihodnost napoveduješ oddaji Svet na Kanalu A?

O: Ja, oni so našli svoj krog gledalcev in jaz mislim, da jih bodo kar obdržal, večji del verjetno. Očitno tisti trendi so se nekako usidrali. so se, ne. Neko ime so si pridobili, del ljudi jih vedno gleda. Mislim, da bodo enostavno ostali.

Hvala.

INTERVJUVANKA D Z DNEVNIKA

(OPIS: V novinarskih vodah od leta 2001. Od leta 2003 v Informativnem programu na TV Slovenija, ves čas novinarka, od 2009 tudi voditeljica)

V: Kaj te je pritegnilo v novinarskem poklicu? Kako ti je všeč trenutno delo?

O: Vse do zdaj mi ni zmanjkalo novih izzivov. Tudi sicer je največja prednost tega poklica, da vsak dan prinese nekaj novega, da si se prisiljen vsak dan nekaj novega naučiti, spoznati nove ljudi. Je pa zato pogosto tudi stresa precej. Rada soustvarjam ta program, ker ga cenim, ker mislim, da ima največ možnosti za dobro novinarstvo. Žal pogoji dela niso vedno najboljši. Želela bi si več časa za poglobljeno delo, za vire, raziskovanje. A se zahteva predvsem vse več, vse hitreje. Denarja je v tem poslu vse manj, zato ga moraš res imeti rad, da vztrajaš v njem. Se bojim, da si ga vse manj mladih ljudi, tudi zaradi izkoriščevalskih pogodb, ki jim ne zagotavljajo socialne varnosti, ne more privoščiti. In pogosto izgubljam res velike potenciale. Želim si, da bi znali bolj ceniti starejše novinarje, da bi jim znali dati težo. Njihovi obrazi so v TV svetu pri nas vse redkejši. Tudi to priča o pogojih dela in o odnosu do teh ljudi... (premor) Seznam plusov in minusov je dolg. A je prvih več, zato sem še tu.

V: Koliko ta slika, ki jo vidiš sedaj, ustreza predstavam iz preteklosti, predno si začela delati v novinarstvu?

O: Vse skupaj je precej manj svetleče. Res rad moraš imeti ta posel, da vztrajaš v njem desetletje in več. Veliko je garanja, veliko odrekanja, veliko nedorečenih urnikov, dolgih delavnikov, ogromna odgovornost do sebe, javnosti, vpletenih... (premor) In veliko premalo je spoštovan ta poklic. Tudi finančno. Gotovo je tudi zato pri nas v tem poslu tako malo starejših, zrelih, izdelanih novinarjev. In, vrtimo se v krogu, tudi zato je ta poklic manj cenjen. Instant novinarstvo pač dobi instant spoštovanje. Instant po kakovosti in trajanju. Nekaj mojih skromnih izkušenj iz tujine kaže drugačno sliko, se pa tudi tam stvari spreminjajo. Žal ne na bolje. Tudi pod pretvezo varčevanja. Kriza lastnikom pride prav, nekaterim upravičeno, drugim ne. Posledice za kakovost novinarstva pa so enake.

V: Čutiš tudi pri svojem delu kakšne pritiske, zunanja navodila, posredovanja urednikov? Koliko si pri svojih prispevkih samostojna in samosvoja?

O: Ko začneš novinarsko pot, ji seveda velik pečat dajo tisti, ki te vanj spustijo. Uredniki. Zato je zelo pomembno, kdo te dobi v roke, ker je to tvoj temelj za naprej. Hitro postaneš nato odvisen sam od sebe. Pri svojem delu sem povsem samostojna, z leti se razvije zaupanje, uredniki ne posegajo več v tvoje delo. Vedo, kaj bodo dobili od tebe, zato ti lahko nekaj odobrijo za projekt, ali pa tudi ne... (premor) Selekcija se tako začne že prej, za razliko od novinarskih začetkov, ko ti navadno posežejo v izdelek, ko je že gotov. Verjetno bi temu lahko rekli tudi neke vrste cenzura. Bolj nevarna je zame samocenzura. Pred to sem ves čas na preži. Ostati zvest samemu sebi je težko, hitro te zamika ubrati lažjo pot. Tega je, tudi zaradi socialne varnosti oz. nevarnosti novinarjev vse več. Stopite na rep takšnemu ali drugačnemu vplivnežu, če imate družino, posojilo in trimesečno pogodbo z 15 dnevним odpovednim rokom... Tudi zato mnogi zapuščajo ta poklic in zato ta poklic izgublja.

V: Ali kdaj razmišljaš o svojem delu in ugledu, ki ga imate kot novinarka?

O: Seveda. Veliko. Ljudje nas še vedno spoštujejo. To kažejo tudi raziskave zaupanja slovenskega prebivalstva v družbene institucije. In to veš zaradi številnih odzivov, zaradi pohval in kritik. Ko si nekdo vzame čas, da ti sporoči, da je razočaran nad tvojim delom, ti sporoča tudi, da mu to veliko pomeni, sicer ne bi pisal in, da od tebe veliko pričakuje, zato ga marsikaj zmoti. Odgovornost je velika.

V: Potem bi rekla, da imajo novinarji dober ugled v družbi?

O: Po mojih izkušnjah, ja.

V: Kakšni pa so dobri novinarji?

O: Tukaj ni tople vode. Sploh v informativnem novinarstvu, v newsu, ne. Zavezuje nas kodeks. Sami pri sebi pa moramo po moje imeti še višje etične vrednote. Predvsem pa je pomembno, da se vedno vprašamo, kaj je v interesu javnosti, kaj mora javnost vedeti, da je dobro informirana, da lahko ljudje, ko je treba, sprejemajo dobre, pametne odločitve, da razumejo, kaj se dogaja, kaj določene stvari res pomenijo, ne le kako izgledajo navzven. (premor) Da smo nepristranski, strokovni, da so informacije temeljito preverjene, da vsi vpleteni dobijo besedo in predvsem zavezanost resnici. Ta nikoli ni vsem po godu.

V: Meniš, da si ti dobra v tem, si dobra novinarka?

O: Vem, da se trudim. Skušam biti samokritična in velikokrat grem zato po kritiko tudi k izkušenejšim kolegom. Popolnosti ni in tudi jaz kdaj grešim, brez dvoma.

V: Katera od dnevnoinformativnih televizijskih oddaj po tvojem mnenju dobro opravlja svoje delo? Katera dnevnoinformativna tv oddaja ima pa najboljši kader novinarjev?

O: Ni ene dobre oddaje, ni enega najboljšega tima novinarjev. Dejstvo je, da na nacionalni televiziji imamo dobre, tudi večkrat nagrajene oddaje, novinarje, voditelje s strani ljudi in stroke. A znajo kolegi na komercialnih televizijah kaj tudi bolje od nas. To je treba priznati. Predvsem so bolj odzivni glede vizualne podobe televizijskega medija, hitreje, bolje sledijo trendom, potrebam in željam gledalcev. Tudi tam imajo odlične, angažirane novinarje, ki res odlično opravljajo svoj posel in tudi takšne, ki jih ne. Na nacionalni televiziji cenim predvsem to, da nismo pretenciozni, senzacionalistični, da ima prvo besedo informacija, da kdaj vdihnemo, preden skočimo na zgodbo, ki se zdi sočna, pa se kasneje izkaže, da ni bila, da pustimo, da sodijo drugi.

V: Se mora novinar tudi spreminjati, prilagajati skozi leta?

O: Vsekakor. Sama delam televizijo cca. 15 let, pa se je že v tem času veliko spremenilo. V tehničnem smislu je seveda napredek televizijskega novinarstva izjemen, pa tudi sicer se stvari v novinarstvu hitro spreminjajo. Virov je neprimerljivo več, tudi več informacij, ki jih je treba preveriti, časa vse manj, saj lastniki in ljudje želijo več in hitreje. Televizija se je že in se bo še spremenila zaradi dostopa do informacij na svetovnem spletu. Mlade generacije nas

ne rabijo več za običajen news, to izvejo čez dan, na poti, na svoji takšni ali drugačni mobilni napravi. Dodana vrednost je in bo tisto, kar jih bo še prikovalo pred male zaslone.

V: Katere dodane vrednosti?

O: Veliko več tehničnega znanja, več raziskovalnih metod, več kritičnosti do načrtno lansiranih zgodb in posledic, ki jih ima lahko njihova objava. Za televizijo so tu ogromne možnosti uporabe grafike, zvoka, posebne montaže in drugih efektov za lažje in bolj natančno podajanje informacij.

V: Tu pa je verjetno tanka meja s tabloidnostjo. Kaj je zate tabloidno televizijsko novinarstvo?

O: Gotovo novinarstvo s senzacionalističnim stilom poročanja, moralizirajočim tonom podajanja novic, prodajanje postranskih zgodb kot izjemno pomembnih za državni nivo, personalizacija zgodb, igranje na čustva, uporaba dramatičnega sedanjika, izginjanje meje med novico in zabavo, pogosto poročanje o znanih osebnostih... Zaradi tega navadno ni, ali pa je vse manj prostora, za pomembne svetovne novice, manj političnih zgodb, več je zabavnih in human interest novic, ki jih narekuje povpraševanje množice.

V: Prva asociacija na tabloidno dnevnoformativno televizijsko oddajo v Sloveniji?

O: Svet, Kanal A.

V: Kaj meniš o tabloidnih elementih v dnevnoformativnih televizijskih oddajah?

O: Tabloidizacija je svetovni trend. Sama sem glede tega precej konzervativna, ne pa povsem imuna. Human story je denimo tabloidni pristop, ki ga sama pogosto uporabljam. Zato, ker se mi zdi, da danes ljudi nič več ne pretrese. Sploh, ko o delaš zgodbe s področja sociale in zdravstva.

V: Potem se tudi v Dnevniku uporabljajo tabloidni elementi?

O: Ja, se. Veliko je človeških zgodb. V napovednikih oddaj se včasih uporabljajo senzacionalistični stavki, taki, ki pritegnejo pozornost, vzbudijo zanimanje. Včasih so tudi zavajajoči, z namenom, da dosežejo učinek. Podoben stil se včasih najde v ti. Headlinih – stavkih ob napovedi voditelja, ki naj bi povzeli glavno novico. Redko je čutiti komentar voditeljev in novinarjev, a se tudi to zgodi. Včasih je to tudi povsem na mestu.

V: Verjetno pa je težje določiti, kaj je dovoljeno oz. da ni teh tabloidnih elementov preveč?

O: Meja med tem, kdaj je teh elementov preveč in kdaj ravno, je prav tanka. V želji po večji gledanosti, v boju za gledalce nas lahko hitro odnese predaleč. Eno so želje, zahteve ljudi, drugo je odgovorno novinarstvo. Javna televizija tu mora biti neka avtoriteta, nek otok, ki ne sledi slepo okusu množice, ampak ta okus narekuje. Prenos pogreba znane osebnosti, denimo, po mojem mnenju ne sodi v informativni program. Pogreb pač ni novica, smrt je. Morda to sodi v kateri drugi program, v informativnega ne. Je pa to gotovo vsečno precejšnjemu številu ljudi. Za dober, kakovosten prispevek nikakor ne potrebuješ tabloidnih elementov. To je odraz časa, nekaj kar narekujejo množice, kar želi kapital, nekaj kar zgodbe in novice dobro prodaja. Ni pa to osnova dobrega novinarstva. Menim, da novinar s preveč takšnimi elementi jemlje gledalcem pravico do lastnega mnenja, jim ga narekuje, tu pa so tla spolzka. Smo res tako zelo prepričani, da si lahko naložimo takšno odgovornost, kot je narekovanje javnega mnenja? Menim, da ga lahko in moramo odgovorno sooblikovati.

V: Kako gledaš na novinarje, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Svet na Kanalu A? Kako bi ocenila njihovo delo in njihove prispevke?

O: Menim, da kolegi svoj posel opravljajo izjemno dobro. Koncept oddaje pač zahteva svoje elemente in kot tabloidna informativna oddaja so vsekakor zelo uspešni. Dosegajo visoke gledanosti, imajo ogromno lastnih zgodb, inovativne pristope k pripovedovanju, uporabi grafike... Skratka, za to kar želijo doseči imajo odličen recept, ki nosi dobre rezultate.

V: Kakšen odnos imajo tvoji sodelavci, ustvarjalci Dnevnika, do novinarjev, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Svet na Kanalu A?

O: Manj negativen, kot pred nekaj leti, a še vedno bolj negativen, kot ne.

V: Ali obstaja razlika med poročanjem novinarjev s Sveta in novinarjev Dnevnika?

O: Dnevnik ima gotovo manj lastnih zgodb, ima pa Svet veliko lastnih zgodb, ki so res lokalnega pomena, pa jim dajo v oddaji težo državno pomembnih stvari. Kolegi na komercialni televiziji veliko več zgodb personalizirajo. Novinarji Dnevnika praviloma ne komentirajo, razen če ni komentar jasno nakazan in to navadno počno le res izkušeni novinarji, v oddaji Svet se novinarji pogosto postavijo na eno stran, jasno zavzamejo stališče do nekega problema. V Dnevniku praktično ne boste našli, dopuščam sicer možnost redkih izjem, uporabe dramatičnega sedanjika, senzacionalističnih stavkov v prispevkih, igranja na

čustva, poročanja o nečem, s čimer je presenetil nek estradnik, znana osebnost. Meja med zabavo in novico je v informativnem programu nacionalnega medija zelo jasna.

V: Če bi imela možnost in če izvzameš pogoje dela, plačo ipd. ali bi delala kot novinarka na Svetu?

O: Ne.

V: Zakaj ne?

O: Ker dvomim, da bi lahko v njihovem konceptu informativne oddaje s svojimi novinarskimi načeli dobro delala. In ker tudi oni posledično zagotovo ne bi bili zadovoljni z mojim delom.

Hvala.

INTERVJUVANKA E Z DNEVNIKA

(OPIS: Že v otroštvu je kazala zanimanje za tovrstni poklic, zato je študirala novinarstvo. Med študijem je tudi že delala v medijih. Na TV SLO je prehodila celotno pot od mlajše do starejše dežurne, novinarka zunanjepolitične redakcije, bralke poročil v takratni opoldanski informativni oddaji, dopisnice RTV SLO iz Zagreba, avtorice Mednarodnih obzorij, urednice Dnevnika, občasne voditeljice pogovornih in volilnih oddaj, urednice Uredništva DIO Informativnega programa TV SLO, vodja velikih projektov (npr. vstop SLO v EU), vodja velikih projektov v Informativnem programu TV SLO.)

V: Kako ocenjujete delo novinarjev v dnevnoinformativni oddaji Dnevnik?

O: Novinarska ekipa DIO je velika in raznolika, v njej je nekaj izjemno angažiranih, odlično podkovanih in nadarjenih posameznikov, a tudi takšnih, ki komaj dosegajo povprečnost pri obdelavi tem in pripravi TV-prispevkov. Vmes pa je veliko sivega povprečja. Če bi ocenjevala novinarsko delo v časovnem nizu, bi lahko rekla, da so novinarji danes veliko bolj spretni v vizualizaciji in hitrem odzivanju, veliko manj pa je poglobljenega poznavanja tem in sposobnosti analize. Če bi njihovo delo primerjala z novinarskimi ekipami drugih televizij, bi v grobem lahko rekla, da so bolj okorni in konservativni, večinoma tudi bolj natančni pri obdelavi in podajanju informacij.

Za produkcijo novic v Informativnem programu TV SLO je pomembno poudariti, da isti novinarji servisirajo vse DIO in ne samo Dnevnik. Se pravi od Jutranjih poročil prek Prvega

dnevnika in popoldanskih oddaj, prek enournega bloka ob 19h (vključno z Dnevnikom, SK, Utripom in Zrcalom tedna) do Odmevov. Ob tem vsebine za DIO (in torej tudi za Dnevnik) poleg novinarjev v LJ, ki delujejo v okviru uredništva notranjepolitičnih in gospodarskih oddaj ter zunanjepolitičnega uredništva, prispevajo tudi dopisniki iz različnih slovenskih krajev in dopisniki na tujem (ki so del skupne radijsko-televizijske dopisniške mreže).

V: Se je od vaših začetkov pa do sedaj veliko spremenilo v novinarstvu?

O: Ko sem začela novinarsko pot na televiziji, smo imeli eno samo TV-postajo, kadrovska selekcija je bila zelo močna in stroga, vodilne TV-osebnosti, komentatorji, so bile vplivne tudi na širši družbeni ravni, kar je bilo objavljeno, je veljalo za preverjeno in je tudi spreminjalo družbeno dogajanje.

V času mojih začetkov smo si predstavljali, da se bo v naši generaciji zgodil premik v modernem podajanju novic, kvantiteti novičarskih oddaj in tehnologiji. Novinarski cilj je bil specializacija za čisto konkretno področje in potem vertikalno napredovanje do komentatorja, dopisnika ali avtorja dolgosteznih oddaj, ki veliko potuje.

Ni bilo mogoče predvideti takšne medijske revolucije, ki je v zadnjih 20 letih privedla do totalne razpršenosti in konkurenčno naravnane televizijske produkcije, s prevladujočim instant novinarstvom. Koncept gledanosti je bil čista neznanka.

V: Koliko so novinarji Dnevnika samosvoji in samostojni pri svojih prispevkih in koliko pod vplivom in navodili urednika oz. pod kakšnimi drugimi vplivi?

O: Posplošeno lahko rečem, da so včasih na izbor tem in njihovo uvrščanje v DIO, večinsko vplivali uredniki, tudi zato, ker je bilo zelo malo novinarske samoiniciativnosti, prinašanje zgodb, ekskluziv, predlaganje tem, pristopov itd. Okostje oddaj se je postavilo na podlagi napovedi dogodkov, nato pa so se med novinarje delile naloge. Kot novinarki se mi je zdelo, da takšen pristop duši samosvojost in samostojnost in sem bila do tega zelo kritična. Kot urednici se mi je zdelo, da večini novinarjev ustrezajo takšna inertnost, formalistična popredalčkanost in deljenje nalog, saj zahtevajo manjši napor in osebni vložek v novinarsko delo, v smislu iskanje zgodb, dodane vrednosti, gradnja mreže virov itd. Z razvojem piarovstva so pomembni kreatorji vsebin iz ozadja postali prav piarovci vplivnih inštitucij in gospodarskih družb.

V: Ali vi novinarjem puščate prosto pot, ali jih vodite do končnega izdelka? Koliko prosto pot puščate mlajšim novinarjem, ki so ravno stopili na pot novinarstva, in koliko starejšim novinarjem, ki imajo za seboj že veliko novinarskih izkušenj?

O: Z vsemi novinarji se podrobno in na široko pogovarjam v procesu definiranja teme in nastajanja prispevka, kako prijeti zgodbo, kaj želimo povedati, kaj je pomembno, kaj je fokus, kakšen žanr uporabiti, katerega sogovornika poiskati, kako poenostaviti itd. Pri tem vztrajam. Pri izkušenih novinarjih potem vztrajam le še pri branju teksta pred odhodom v montažo – na tej točki v prispevek posežem s sugestijo, predlogom, mnenjem (vrstni red, poudarek, logičnost, jezikovna izboljšava). Pri mlajših kolegih je »kontrolnih točk« več – tudi med postavljanjem in pisanjem teksta ter med montažo in po njej. Začetnike in zrele novinarje spodbujam k samostojnemu razmišljanju, poglobljanju v temo, iskanju svežih pristopov, zahtevam, da so informacije točne in preverjene, jezik lep, tekoč in sočen, prispevki pa zanimivi in atraktivni.

V: V kakšnem odnosu so po vašem mnenju novinarji in uredniki Dnevnika?

O: Menim, da so odnosi prej slabi kot dobri, predvsem zato, ker ne temeljijo na medsebojnem poznavanju in zaupanju, ampak gre za dano oz. nujno sodelovanje v izrazito stresnem okolju, predvsem zaradi časovnega pritiska, medsebojna pričakovanja pa so velikokrat prevelika. Novinarji očitajo urednikom, da se ne znajo odločiti, da se narobe odločijo, da ne vejo, kaj hočejo, predvsem pa, da niso usklajeni med seboj, po drugi strani pa uredniki Dnevnika pogosto ne upoštevajo, da novinarji delajo tudi za druge oddaje, da neke teme morda niso delali v kontinuiteti, da morajo delati v žanru, ki jim ni blizu, na primer javljanje v živo ali reportaža, ker so bili pač dodeljeni na nalogo. Mislim, da takšni odnosi vplivajo na nižjo kakovost.

V: Ali kdaj razmišljate o delu in ugledu, ki ga imajo novinarji Dnevnika?

O: Delo v dnevnoinformativnem pogonu je izrazito težko, saj poteka v petek in svetek, pod stalnim časovnim pritiskom, z visokimi zahtevami, ker ne omogoča stabilnega in urejenega zasebnega življenja, plačna politika, sploh kar se tiče javnega sektorja, pa ni stimulatívna, tudi razmere v uredništvu in zavodu ter dokaj neuspešna bitka za ratinge znižuje motivacijo. Vsak novinar nacionalke je še pod dodatnim pritiskom, ker se mu v javnosti velikokrat servira »tudi mi vas plačujemo« in se potem od njega pričakuje, da ugaja vsem gledalcem, kar seveda ni mogoče in konec koncev tudi ni potrebno.

Mislím, da v družbi nima več kakšne posebne teže, če je nekdo novinar nacionalne televizije, ugled imajo posamezni novinarji in voditelji, zgradili pa so si ga s profesionalnim delom na dolgi rok. Pri mnenjskih voditeljih so pričakovanja od novinarjev nacionalke večja kot od drugih novinarjev drugih televizij.

V: Kakšen status pa imajo po vašem mnenju slovenski novinarji v družbi?

O: Najslabši, odkar me zanima medijska scena, najslabši v zadnjih 30 letih. Deloma je to posledica globalnih trendov, deloma družbene krize in krize vrednot, predvsem pa tabloidizacije in razpršenosti medijev ter deprofesionalizacije novinarskega poklica, ko se vsak, ki napiše tri vrstice za časopis ali prebere tri stavke za televizijo, že lahko predstavlja kot novinar.

V: Kaj je za vas dobro novinarstvo, katera so tista načela, ki se jih mora držati novinar, da je dober novinar?

O: Novinar ima dolžnost, da svobodno pridobiva družbeno relevantne informacije, te pa naslovnikom, bralcem, poslušalcem, gledalcem, posreduje točno, resnično, kritično in analitično.

Dober novinar je odprt, razmišljujoč, natančen, etičen, izobražen, poznavalski, tudi drzen, z dovršenim obrtnim znanjem in nadpovprečnimi jezikovnimi kompetencami.

V: Kako so uspešni pri tem novinarji Dnevnika?

O: Nekaj posameznikov je odličnih in so lahko za zgled in vzor v novinarski profesiji. Generalno pa niti niso posebej uspešni.

V: Katera od dnevnoinformativnih televizijskih oddaj v Sloveniji po vašem mnenju najboljše opravlja svoje delo?

O: Odmevi. Ohranjena informativnost z dodano vrednostjo analize, komentarja, zgodovinske ali časovne primerjave.

V: Katera dnevnoinformativna televizijska oddaja v Sloveniji ima po vašem mnenju najboljši kader novinarjev?

O: V bistvu imajo vse DIO isti kader, v glavnem lahko govorimo le o razlikah med voditeljskim kadrom. Večja distinkcija je pri Slovenski kroniki, za katero večinsko poročajo

dopisniki po Sloveniji, in Odmevih, za katere večinsko poročajo najbolj izkušeni novinarji. V tem smislu so Odmevi v prednosti.

V: Mislite, da sodobni novinar potrebuje drugačne veščine in pristope, kot jih je novinar nekoč?

O: Včasih je bilo pomembno, da je bil novinar izobražen, načitan, razgledan, da je odlično obvladal materni jezik, da je bil razmišljujoč in vedoželjen, da je bil sposoben kritičnega, analitičnega razmišljanja in analiziranja, da je poznal in obvladal zakonitosti svojega medija. Danes mora biti predvsem iznajdljiv, ko je treba priti do informacije, spreten v uporabi novih tehnologij in družabnih omrežij. (premor) Koristita tekmovalnost in samozavest.

V: Kaj je po vašem mnenju tabloidno novinarstvo?

O: Je nasprotje klasičnega, kakovostnega novinarstva, ko izbor vsebin izhaja iz družbene relevantnosti, možnih širših posledic, vsebina pa je resnična, verodostojna, točna, preverjena pri več virih. Netabloidni novinar z lastnim poznavanjem teme vsebino oplemeniti z dodano vrednostjo, to je kontekstom, ki bralcu omogoča razumevanje vseh vidikov in razsežnosti.

Ključne značilnosti tabloidnega novinarstva so: izbor vsebin po kriteriju »to ljudje radi berejo«, to je zanimivo. Čim bolj trivialno, tem bolje. Izogibanje temam, ki so t.i. rating killerji, npr. vse, kar je povezano z bruseljsko administracijo, EU zakonodajo in postopki odločanja. Pri obdelavi vsebin pa površnost, shematična delitev na dobre in slabe, črno-belo, banalizacija, trganje informacij iz konteksta in pretirano poudarjanje samo enega vidika, iskanje osebnih zgodb in krivcev za vsako ceno, tudi za ceno točnosti, senzacionalizem in poudarjanje ekskluzivno pridobljenih informacij, sklicevanje na neobstoječe vire, uporaba pogovornega, včasih kar gostilniškega jezika, kategoričnost in vsevednost, ustvarjanje vtisa dramatičnosti in usodnosti.

V: Ali mislite, da mora sodobni novinar za dober prispevek vključiti tudi kakšen tabloidni element?

O: Da. To so orodja za pritegnitev in ohranitev pozornosti, vključitev primerov v zgodbo, grafični poudarki, sproščeno podajanje zahtevnih vsebin, dramaturška gradnja napetosti, vključitev manj pomembnih informacij v prispevek, da se zrahlja togost forme ali doseže dramaturški poudarek. Kakovosten novinarski izdelek ne sme biti dolgočasen, prezapleten in

prekompleksen; novinarji suhoparnost svojih izdelkov pogosto opravičujejo z besedami, da niso želeli biti rumeni.

V: Vaša prva asociacija, ko slišite tabloidna dnevnoinformativna televizijska oddaja v Sloveniji?

O: Svet na Kanalu A.

V: Kaj menite o tabloidnih elementih v dnevnoinformativnih tv oddajah?

O: So dobrodošli, če pripomorejo k razumevanju teme, če ohranjajo zanimanje za oddajo, pogovor, vsebino, če tako demistificiramo mrtvaške teme, t.i. rating killerje, če z njimi papirnatim vsebinam vdahnemo življenje, če tako lažje poudarimo kontradiktornost ali absurdnost nekega dogajanja ali procesa.

V: Zakaj mislite, da se novinar odloči, da bo vključil kakšen tabloidni element?

O: Včasih zato, da zapleteno temo naredijo bolj prebavljivo, da bolj plastično predstavijo kompleksno zadevo. Včasih zato, ker se jim zdi, da so bolj pogumni ali drzni, če izrekajo pavšalne sodbe, povejo tisto, kar tudi ljudje govorijo, ko s prstom pokažejo krivca itd. Včasih dobijo takšna navodila urednikov, včasih drugače niti ne znajo, na primer nizek pogovorni jezik in podobno.

V: Ali se v Dnevniku tudi pojavljajo tabloidni elementi?

O: V zadnjem obdobju opažam eksplozijo teh elementov. Poenostavljanje, ukvarjanje z miniaturnimi segmenti nekega dogodka ali procesa, torej brez velike slike, sklicevanje na naše vire, ki to morda sploh niso, poudarjanje ekskluzivnosti, ki to sploh ni, izrinjanje klasičnih žanrov kot so novice in poročila ter zamenjava z javljanji v živo, češ da se to bolj gleda, izrinjanje manj sočnih tem, kot so zunanja politika, mednarodna politika, kultura. (premor) Pa tudi pretirana in agresivna uporaba grafike.

V: Se vam zdi, da tabloidni elementi v dnevnoinformativnih tv oddajah prinašajo več dobrih ali slabih trendov?

O: Zaenkrat opažam spremembe na slabše, velikokrat manjkajo elementarne informacije, zaradi hlepenja po živi televiziji, ki naj bi jo ustvarili z javljanji v živi, iz oddaj izginja slika. Pozitiven trend pa opažam pri nekaterih novinarjih, ki dovajajo kisik v svoje prispevke tako, da si pomagajo s tabloidnimi prijemi: osebna izpoved, poudarki, dramaturgija.

V: Kako gledate na novinarje, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Svet na Kanalu A? Kako bi ocenili njihovo delo in njihove prispevke?

O: Zelo redko gledam to oddajo in ocena je lahko res samo pavšalna in groba, novinarjev ne poznam po imenih in tudi ne vem, ali so tematsko specializirani. Kar sem videla, večina novinarjev dobro obvlada obrt, zlasti so spretni pri vizualizaciji teme in dramaturgiji. Večkrat sem opazila nerazumevanje in nepoznavanje konteksta, vsebinska posploševanja in tendencioznost, zlasti v neposrednih javljanjih. Opazila sem prepisovanje tem iz časopisov, brez navajanja virov. Menim, da opravljajo delo v skladu z navodili in pričakovanji urednikov. Na splošno so najbrž novinarji, ki bi se lahko dobro novinarsko obnesli tudi na nacionalni televiziji. Plusi so torej: obrtna spretnost, hitrost, sposobnost fokusiranja na temo, izluščenje najbolj sočnih, če ne že najbolj tehtnih, pomembnih, ključnih, izjav, samozavest v nastopih pred kamero.

Minusi pa so: samovšečna vsevednost v javljanjih v živo, kategoričnost, površnost, poročanje s tezo, ko se vnaprej odločijo, kdo v zgodbi je negativec ali pozitivec. Pa slab jezik.

V: Kakšno mnenje imajo po vašem opažanju novinarji Dnevnika, do novinarjev, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Svet na Kanalu A?

O: Večinoma kot do novinarjev, s katerimi se jim ni treba primerjati ali z njimi tekmovati; če se že primerjajo, potem opažajo površnosti, ali pa rečejo: njim je lahko, ko pa imajo samo 1 oddajo na dan ali ko jim ni treba 100x preveriti ali ko jim tekste pišejo uredniki ali ko kar rečejo in ostanejo živi ... (premor) Pohvalijo dobre grafične rešitve, konstatirajo, da bi tudi sami tako dobro rešili kakšno zadrego, če bi imeli na nacionalki to možnost.

V: Kakšen odnos imate uredniki Dnevnika do urednika/ov Sveta na kanalu A?

O: Večinsko je odnos odklonilen (večkrat vzvišen), oddaja ne velja za referenco, z njo se ne dela primerjav, ni vir idej ali prijemov. Redki uredniki povedo, da oddajo gledajo. Pogosto se komentira gledanost.

V: Bi vi delali na oddaji Svet na kanalu A?

Da.

V: Zakaj?

O: V tem življenjskem in profesionalnem obdobju me zanimajo skoraj samo še tisti vidiki novinarsko-uredniškega dela, ki jih ne poznam, s katerimi se nisem neposredno srečala, se pravi finese v pristopu do izbire in podajanja tem, drugačni formati in postopki v produkciji novic.

Hvala.

INTERVJUVANKA F S SVETA

(OPIS: Na oddaji Svet na Kanalu A dela pet let. Na Svetu je začela delati po naključju, najprej je bila tajnica oz. deklica za vse, postopoma so ji dali priložnost tudi za novinarska dela. Nima novinarske izobrazbe.)

V: Zakaj si se odločila za novinarsko delo?

O: Uf, pri tem odgovoru pa ne bo komplikacij. Biti novinar je tisto, kar mi je všeč, kar pomeni, da sem na terenu med ljudmi. Pa tudi, če te niso vedno ti ljudje veseli, če kdaj kaj prileti v tvojo smer, na primer vile ali izvijač (smeh) Tudi to se je že zgodilo. Torej, zjutraj po sestanku se usedeš z ekipo v avto, v tebi klikne gumb in se stoddstotno posvetiš temi, ki jo delaš tisti dan. Adrenalin, vsak dan znova vidiš, kako je Slovenija pravzaprav majhna, poslušanje zgodb. Ko nekomu pomeni veliko že to, da ga nekdo dejansko posluša.

V: Ti kaj pri tem delu ni všeč?

O: To je še bolj enostavno za odgovoriti. Vse ostalo namreč. Tehnika nam velikokrat zataji, celo na terenu, če ne tam, pa v redakciji ali montaži, vsak dan se mudi, mudi, mudi, zgodi se največkrat, da ne ješ sploh ali pa zelo slabo. In potem seveda sledijo migrene, pa boleče hrbtenice, neprespanost, izgorevaš, lahko bi naštevala v nedogled ... (smeh) Jaz jemljem to kot ceno, ki jo treba plačati za delo, ki ga rada opravljam.

V: Si si takšno delo tudi predstavljala predno si začela delati kot novinarka, ko si kot tajnica spremljala delo od daleč?

O: Dobro vprašanje. Hmmm ... nisem imela predstave prej, pač pred tem, ko še nisem bila novinar.

Niti nisem prepričana, da sem si želela postati novinar. Še zdaj recimo se bolj domače počutim pri bolj kreativnem ustavljanju prispevkov, včasih celo za kamero.

V: Ali si sama izbereš kaj boš delala, kakšen prispevek boš naredila in kako?

O: Ne glede na temo, dan ali leto, ki mi teče v tem uredništvu, jaz osebno vedno, ampak res vedno, stojim za svojim prispevkom. Tudi, če bi uredniki kdaj želeli preveč posegati v vsebino, znam hitro zarohnet. (smeh) Takrat je pač moja naloga, da jim razložim, kako dejansko je na terenu, kakšne informacije sem dobila in da ni čisto tako, kot so si morda oni sprva predstavljali. Zato smo pač mi zunaj, uredniki pa v pisarni. Zelo samosvoja oziroma samostojna torej.

V: Koliko je uredniška politika pod vplivom kakšnih zunanjih navodil, pritiskov?

O: Še eno dobro vprašanje, ja, tako je. Drži kot sem prej povedala, zato je včasih pač lahko težje, ko delaš nekaj, kar ti naročijo za pripraviti, ker naš marketing oglašuje tega in tega, pa si je nekdo nekje v nekem oddelku pač zamislil, da bomo pri nas naredili prispevek. Reklam, da bo reklama, pač ne delaš. Pa tudi obratno. Pripravljáš prispevek, pa ravno v teh oddelkih zarohnijo, da gre za naše oglaševalce in da ne bi bilo pametno, da smo mi preveč pametni. (premor) Čeprav si za politične pritiske ne upam trditi enako, mislim, da se jim ognemo. Novinar pa mora vztrajati pri objektivnosti in jaz to počnem.

V: K čemu težiš, ko pripravljáš prispevek?

O: Pravzaprav po domače gledalcem razložiti, zakaj pri tem in tem gre in da ni vedno vse tako črno-belo. Osveščati, da se mogoče nekaj čez leto, dve, tri, dejansko pozna. Odvisno od teme sicer, ampak včasih recimo samo želiš povedati dobro zgodbo, torej pohvaliti. Ali pa dati nekemu besedo, nekemu, ki ga sicer družina, prijatelji ali država ne slišijo.

V: Ali kdaj razmišljaš o svojem delu in ugledu, ki ga imaš kot novinarka? Kakšen ugled misliš, da imaš?

O: Niti ne razmišljam. Zadostuje pohvala sogovornikov, da je bilo korektno narejeno, pa tudi kdo tretji me je že pocukal za rokav in rekel: »a veste, pri vas se pa prav vidi, da poslušate«. Če dobro delaš, se pozna in s tem gre z roko v roki tudi ugled, vsaj tako jaz mislim.

V: Kaj je po tvojem mnenju poslanstvo novinarja? Kakšen je dober novinar?

O: Poslanstvo je vsekakor mnenjski voditelj. Odpreti platformo za dialog, kjer držiš objektivnost, se vzdržiš sodb. Preveriti vsako informacijo dvakrat in predstaviti vse plati zgodbe. Pa četudi imaš le dan, da to storiš. Pa seveda znati se moraš obrnit, skočiti, ko je treba, reagirati hitro. Za nas, torej novinarje, ki ustvarjamo dnevni news, je to izrednega pomena.

V: Kako uspešno ti izpolnjuješ to poslanstvo? Kakšna novinarka misliš, da si?

O: Tipično narcisoidno, ja, pomemben del vsakega novinarja je ta lastnost (smeh). Ti povem po pravici, da mislim, da sem dobra novinarka. Probam se držati vsega tega, kar sem že omenila. Daš pač od sebe vse. In potem zjutraj vstaneš in začneš znova, nova zgodba čaka. Vztrajnost torej, bi lahko rekla.

V: Katera od slovenskih dnevnoinformativnih televizijskih oddaj po tvojem mnenju dobro opravlja svoje delo?

O: Hmmm (premor) Tako bom rekla. Prav vse bi lahko bile boljše.

V: So se morali v današnjem času novinarji kaj prilagoditi razmeram, da so lahko uspešnejši pri svojem delu?

O: Seveda, znanje tehnologije za začetek. Da lahko ob manku časa, ki je vsak dan problem, čim več potegneš iz raziskovanja medtem, ko se na primer voziš. Moraš znati brati med vrsticami tudi in pridobivati bolj osebne, ena na ena stike. Nikakor ni dovolj novinarska poizvedba preko maila ali telefona na primer.

V: Meniš, da sodobni pristopi v dnevnoinformativnih tv oddajah dovoljujejo tudi tabloidne elemente?

O: Odvisno kaj definiraš pod tabloidnost. Prav Svet ima še vedno priokus tega pri takšnem opredeljevanju, mi pač rečemo temu biti ljudski.

V: In kaj ti definiraš pod tabloidnost?

O: Vsekakor Požareport. Pa čeprav razkriva zgodbe, ozadja, je vse prevečkrat nepreverjeno in napisano brez kakršnih koli preverb, le z navajanjem enega vira. Torej tabloidno v smislu udarnega zavajanja, ko navajaš nekaj, za kar je recimo veliko možnosti, da v celoti ali vsaj v določenem delu ne drži ali pa je potrjeno v napačen kontekst.

V: Kaj meniš o tabloidnih elementih v dnevnoinformativnih tv oddajah?

O: A nisem bila že dovolj jasna. (smeh) Nimajo mesta v dnevnem newsu oziroma nimajo tam kaj iskati na takšen način.

V: Ali se v oddaji Svet pojavljajo tabloidni elementi?

O: Dobro vprašanje. Upam, da ne. Tako. Bom politično korektna pri tem odgovoru.

V: Ali se v Dnevniku na TV Slovenija pojavljajo tabloidni elementi?

O: Težko bi rekla, da se. Na splošno dajejo vtis, da je vse skupaj rahlo dolgočasno.

V: Misliš, da so potem tabloidni elementi uporabljeni zato, da oddaja ni dolgočasna, da pritegnejo pozornost?

O: Odvisno najbrž od tega, v kakšnem kontekstu so. Če sklepaš po Slovenskih novicah na primer, poglej, še vedno so med najbolj brani dnevnimi časniki, če ne celo najbolj brane. To je Slovencem blizu. Radi preberejo naslov, ki jih pritegne, nato pokritizirajo prenapihnenost, ampak berejo in govorijo o tem naprej pa še vedno tudi. Če torej uporabljaš takšne elemente v medijskem svetu, je vsekakor dobra tehnika za privabljanje, ampak potem je na tebi tudi, da poveš zgodbo korektno.

V: Meniš, da na račun tabloidnih elementov, kot so npr. senzacionalizem, dramtizacija, personalizacija ipd. trpi, kakšen drug vidik v novinarskem prispevku?

O: Morda v zasebnih medijih je tako, ja. Kjer je večji pritisk, da imaš čim večjo gledanost. Na drugi strani pa na primer državna televizija nima tega pritiska, novinar naredi lahko popolnoma nepersonaliziran prispevek, korekten, objektivni, ampak, ker ne uporablja teh elementov, ne privabi gledalca in posledično zato manj ljudi odnese nekaj dobrega ali informacijo več, ker enostavno preklopi kanal.

V: Kako gledaš na novinarje, ki ustvarjajo oddajo Dnevnik na TV Slovenija?

O: Ker se srečujemo na terenu, torej za kamerami, velja bolj neobjektiven vtis tukaj. (smeh) Tako na splošno bi rekla, da se jim že na terenu ne da kaj preveč oziroma ni neke želje, da bi delali nadpovprečno ali delali presežke. Potem najbrž ne gre drugače, kot da se to pozna tudi na prispevkih. Ampak težko je vse metati v isti koš. So tudi izjeme, več njih pravzaprav.

V: Kaj o njih menijo pa tvoji sodelavci, novinarski kolegi?

O: Bom tule kratka in bom samo to rekla, pokroviteljski.

V: Kakšen odnos imaš s sodelavci, novinarji, ki ustvarjajo oddajo Svet na kanalu A?

O: Odvisno o kom seveda. Sploh z njimi preživim približno 12 ur vsak dan med tednom, celo leto, zadnji dve leti celo med prazniki, ker so za nas postali delovni. Nekateri dajo vsak dan vse od sebe, spet drugi po najmanjši liniji odpora...ampak to pri nas sistem dela pač dovoljuje. Kreativni kaos mu pravimo. Velja pa seveda to, da bolje kot delaš, bolj si zanesljiv, dober itd., več delaš.

V: Kaj misliš, kakšno mnenje imajo novinarji in uredniki Dnevnika o vas, novinarjih s Sveta?

O: No, tudi tukaj bom očitno kratka: pokroviteljski. Da smo pač manjvredni.

V: Kakšen odnos imajo tvoji sodelavci do tebe in tvojega novinarskega dela?

O: Haha, se tudi sama to velikokrat sprašujem. Velikokrat samoumeven in kot rečeno: bolj delaš, več delaš.

V: Kaj meniš, kakšno mnenje ima o tebi in tvojem delu tvoj urednik?

O: Dobro vprašanje, ampak zanj, ne zame. Težko bi drugače odgovorila.

V: Kakšno mnenje imaš ti o uredniški politiki oddaje Svet?

O: Zadnja leta boljše. Stojimo za določenimi stališči in se tega držimo. Torej je vedno manj tega, da en dan en novinar zagovarja nekaj, nato čez dva tedna zgodbo dela drug novinar, ki naredi popolnoma obratno. „Shizofrenije“ je torej manj, bi rekla, še vedno pa imamo probleme z organizacijo, namernim ustvarjanjem kaosa v uredništvu, samovšečnostjo, tudi lenostjo in največkrat zmedo.

V: Ali obstaja razlika med poročanjem novinarjev s Sveta in novinarjev Dnevnika?

O: Se razlikujejo, seveda. Osebnostno bi rekla, da smo mi bolj zanimivi. Bolj ljudski, manj sterilni in veliko manj monotoni.

V: Če bi imela možnost, bi delala kot novinarka na Dnevniku?

O: Nikakor ne. Monotonost pač ni zame.

Hvala.

INTERVJUVANKA G S SVETA

(OPIS: Novinarka postala po naključju, nima novinarske izobrazbe. Prijavila se je na POP Akademijo in prakso opravljala na oddaji Svet na kanalu A. Po praksi je nadaljevala z delom na oddaji Svet na kanalu A. Novinarsko delo na Svetu opravlja leto dni.)

V: Kaj te v novinarskem delu navdušuje?

O: Všeč mi je, ker vsak dan delam nekaj drugega, ker ne vem, kaj mi bo dan prinesel, hkrati mi pa to tudi včasih ni všeč. (smeh) V tej negotovosti hkrati uživam in jo ne maram. Drugače pa je nekaj najlepšega, ko zvečer vidiš svoje delo in moram priznat, da če sem kakšen dan doma, mi kar manjka to vznemirjenje. Uživam. (smeh)

V: Si si takšno delo tudi predstavljala, oziroma ali te je kaj v novinarskem delu presenetilo?

O: Tudi približno ne, gledalec se ne zaveda, koliko dela je za dvema minutama prispevka, jaz se pa tudi nisem (smeh)

V: Ali si sama izbereš teme oziroma, kakšen prispevek boš naredila? Koliko ti pomaga urednik?

O: Moje teme so lahkotnejše, simpatične, ljudske in mislim, da mi urednik res zaupa, tako, da sem kar samostojna in samosvoja. Zdaj pa sploh, na začetku je bilo pa seveda več nasvetov. Mislim, da smo na Svetu kar samostojni, vsaj jaz ne čutim kakšnih vplivov.

V: Kaj želiš s svojimi prispevki doseči?

O: Da bo všečen, gledljiv, pa da bo v vsakem vsaj kaj novega, da bo gledalec rekel: "to pa nisem vedel".

V: Ti je pomembno, kaj si o tebi kot novinarki mislijo drugi, ali ti je pomembno kakšen ugled imaš kot novinarka?

O: Joj, včasih se vprašam, če me kdo recimo pogleda, a me pozna iz tv-ja. (smeh) Meni je vse še tako novo, da mi je kar smešno, če mi kdo kaj reče. V bistvu se trudim, delam, opravljam

poklic korektno, kot bi vsakega, je pa res, da čutim odgovornost, ker le dnevno nagovarjamo kar nekaj ljudi.

V: Katerih načel se pri svojem delu držiš. Misliš, da si dobra novinarka?

O: Ljudem stvar, ki je zapletena predstaviti na čim bolj ljudski način, osveščati tako, da se stvar razume, da se ve kaj se dogaja. Da bo babica vedela, kaj se dogaja z arbitražo in da bo gospod z dvojnimi doktoratom izvedel v mojem prispevku, recimo o hlajenju živali v Zoo-ju kaj zanimivega, ali pa se vsaj nasmejal. Trudim se biti dobra novinarka. Če bi bilo več časa, bi postregla seveda še z več informacijami. Držim se korektnih odnosov v timu, z urednikom, snemalci, montažerji, ker ne želim delati v nepotrebnem stresu. Pomembno mi je, da sem sproščena na terenu, da se povežem s sogovorniki in ne silim v njih če vidim, da ni feedbacka.

V: Kako pa misliš, da družba gleda na novinarje. So cenjeni?

O: Mislim, da ja, da so cenjeni. Še posebej televizijski. Pustimo finančno plat.

V: Katera od slovenskih dnevnoinformativnih televizijskih oddaj po tvojem mnenju dobro opravlja svoje delo?

O: Jaz moram pohvaliti svoje Svetovce, res. (smeh)

V: Zakaj?

O: (smeh) Ker vem, kako se trudimo in smo drugačni, ljudski.

V: Misliš, da je sodobnim novinarjem težje kot je bilo novinarjem nekoč?

O: Absolutno, družba se spreminja, dostop do informacij je večji, seveda so ljudje bolj zahtevni in posledično moramo mi biti boljši.

V: Meniš, da sodobni pristopi v dnevnoinformativnih tv oddajah dovoljujejo tudi tabloidne elemente?

O: Hmm... (premor) Mislim, da bo moj odgovor kar ja. Mislim, da so sodobni pristopi v dnevnoinformativnih oddajah tudi tabloidni elementi.

V: Kaj je po tvojem mnenju tabloidno televizijsko novinarstvo?

O: Novinarstvo, ki pač za vsako ceno želi pritegniti pozornost gledalca. Hmmm... (premor)
Mislim, da vsak včasih kaj sočnega doda. Gledalci pa mislim, da kar posrkajo, dvojna morala pa take zadeve.

V: So v oddaji Svet na Kanalu A tudi tabloidni prispevki?

O: Joj, zdaj si me pa našla, hmm. Bom kar svoje prispevke secirala. Mislim, da sem včasih malo tabloidna. Recimo, kakšni intervjuji s slavnimi, pač narediš všečnega. Recimo z motoristko Valerie Thompson sem naredila čisto tabloidnega, pa še bi se kaj našlo. Pač rada sem osebna.

V: Meniš, da je to dobro ali slabo?

O: Zakaj pa ne, informacija je informacija. Mene ne moti, dokler s tem prispevek ne postane čisto rumen je ok.

V: Kaj to misliš popolnoma rumen?

O: V zdravi meri je vse dobro. Jaz se vedno vprašam, kaj hočem povedati in kako bom povedala, da bo informacija in da se bo videlo, da je to informacijo predal človek in ne stroj.

V: Zakaj misliš, da novinarji posegajo po tabloidnih elementih?

O: Ker to ljudi privlači in potem se to pozna na gledanosti.

V: Ali se v Dnevniku na TV Slovenija pojavljajo tabloidni elementi?

O: Ne spomnim se ničesar, da bi lahko izpostavila.

V: Pa spremljaš kaj Dnevnik na nacionalni televiziji? Kakšno mnenje imaš o tamkajšnjih novinarjih?

O: TV Slovenijo gledam zelo malo, res ne utegnem, včasih Tednik. Seveda spoštujem kolege. Vem da se trudijo, kot vsi.

V: Kako pa tvoji sodelavci gledajo na novinarje Dnevnika?

O: Mislim, da jih spoštujejo.

V: Kakšno mnenje imaš o novinarjih, ki ustvarjajo oddajo Svet na kanalu A?

O: Da smo top. (smeh) Res jih imam rada in vem, kako se trudimo in delamo.

V: Kaj misliš, kakšno mnenje imajo novinarji in uredniki Dnevnika o novinarjih s Sveta?

O: Upam, da korekten. Imamo pa res da drugačen način dela in upam, da to drugačnost sprejemajo. Mi smo bolj osebni, bolj gremo med ljudi, včasih v kakšno stvar, za katero bi človek rekel, da ni ravno novica, pa se potem izkaže za dobro. Drugače pa seveda občudujem tudi kolege, včasih sem jih bolj spremljala, zdaj ne utegnem toliko.

V: Kakšen odnos imajo novinarji Sveta, torej tvoji sodelavci, do tebe in tvojega novinarskega dela?

O: Zelo dobro so me sprejeli, me pohvalijo, pokličejo po prispevku, ki je malce drugačen, svetujejo, spodbujajo, meni je res dobro. Pa ne govorim zdaj to kar za brez veze (smeh)

V: Kaj meniš, kakšno mnenje ima o tebi in tvojem delu tvoj urednik?

O: Presenečena sem, da mi tako zaupa in da sem že zdaj lahko tako samostojna, me kar pohvali (smeh)

V: Kako si zadovoljna z uredniško politiko? Kakšno mnenje imaš ti o uredniški politiki oddaje Svet?

O: Meni je urednik res top, svetuje potem pa pusti da greš svojo pot, potrpežljiv, kar je občudovanja vredno, jaz verjetno nikoli ne bi bila taka, bi kar znorela (smeh)

V: Imaš željo delati tudi v kakšnem drugem uredništvu, na drugi televiziji recimo? Bi delala na primer na Dnevniku?

O: Zaenkrat mi je tukaj tako všeč, da nisem niti razmišljala in je to najtežje vprašanje izmed vseh.

V: Zakaj?

O: Ne vem kam me bo moja novinarska pot vodila, samo nekaj časa še naj bo kar na Svetu (smeh)

Hvala.

INTERVJUVANKA H S SVETA

(OPIS: Po izobrazbi novinarka, leta 2006 je začela delati kot mlajša dežurna novinarka v uredništvu oddaje 24UR in napredovala. V uredništvu oddaje Svet na Kanalu A je začela delati leta 2013.)

V: Si se našla v novinarskem delu? Kako se počutiš tukaj, kjer delaš, v uredništvu oddaje Svet?

O: Svoje delo imam izjemno rada, saj sem si to vedno želela delati. Že kot otrok. Največ mi pomeni, ko lahko komu z objavo prispevka pomagamo do rešitve problema, ko opozorimo na kakšno problematiko, o kateri se premalo govori, ali preprosto, ko s kakšnim zabavnim prispevkom komu pričaramo nasmeh na obraz po napornem dnevu. Najtežje je pripravljati prispevke ob tragedijah, naravnih nesrečah, o ljudeh, ki so na robu obupa. Takšnih zgodb ne moreš pozabiti, ko zapustiš redakcijo. Kar mi ni všeč, je tudi včasih podcenjujoč odnos do novinarjev in metanje vseh v isti koš.

V: Kaj bi potem rekla, kakšen status imajo televizijski novinarji?

O: Kot sem že rekla. Mislim, da je veliko mnenj ustvarjenih na podlagi pomanjkljivih informacij o tem, kako novinarsko delo sploh poteka. Kako malo časa imamo za kaj na voljo, denimo.

V: Kako ocenjuješ delo v vašem uredništvu?

O: Trudimo se gledalcem posredovati čim več informacij na način, da jih lahko razume vsak. Ker se mi zdi to ključno, je moje mnenje o uredniški politiki dobro.

V: kako pa ocenjuješ delo svojih novinarskih kolegov, sodelavcev na oddaji Svet?

O: Glede na to, da skupaj preživimo večji del dneva, vem, da se trudijo po najboljših močeh, da bi gledalcem ponudili čim več informacij na takšen način, da jih bodo razumeli. Kot sem že rekla. To je naše ključno vodilo – povedati najbolj zapletene stvari na način, da ga lahko razume vsak.

V: Ali obstaja razlika med poročanjem novinarjev s Sveta in novinarjev Dnevnika?

O: Razlika seveda obstaja.

V: V čem pa se razlikujejo?

O: Naš način podajanja informacij je sodobnejši in bolj sproščen.

V: Kakšno mnenje pa imaš o podajanju informacij v oddaji Dnevnik na TV Slovenija, kako svoje delo opravljajo novinarji Dnevnika?

O: Kot kolege jih spoštujem, mislim pa, da bi lahko bil način podajanja informacij sodobnejši, manj tog. Verjamem, da na ta račun ne bi izgubili informativnosti in verodostojnosti.

V: Si morda kdaj zasledila, kakšen odnos imajo tvoji sodelavci do novinarjev, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Dnevnik?

O: Hmm... (premor) Ne vem, o tem se res ne pogovarjamo. Bolj se ukvarjamo s tem, da sami ustvarimo dobro oddajo. Vsak dan. Res ne vem.

V: Kako pa misliš, da je obratno? Kaj si novinarji in uredniki Dnevnika mislijo o vas, novinarjih Sveta in vašem delu.

O: Joj. Tudi to težko rečem. (premor) Nikoli se nisem z njimi kaj takega še pogovarjala.

V: Kakšen odnos imajo novinarji Sveta do tebe in tvojega novinarskega dela?

O: Glede na informacije, ki jih imam (premor) sklepam, da dober in da me spoštujejo.

V: Kaj meniš, kakšno mnenje ima o tebi in tvojem delu tvoj urednik?

O: Kolikor vem, dobro (smeh)

V: Koliko te urednik usmerja pri ustvarjanju prispevkov?

O: Ja, urednik da določene smernice, na koncu pa je prispevek rezultat mojega dela.

V: Si pri teh smernicah zaznala tudi kakšen zunanji vpliv, pritisk?

O: hmmm (premor) Ne, sama jih ne zaznam.

V: Kaj te vodi pri tvojih prispevkih? Kaj želiš z njimi sporočiti?

O: Kot sem že rekla, mi je pomembno, da pomagam komu rešiti težavo, opozorim na kaj, o čemer se ne govori ... (premor) Da gledalcem predstavim ozadje kakšnega dogajanja, skratka, ljudem posredovati informacije, ki jih potrebujejo. To je moje ključno vodilo pri delu.

V: Ali kdaj razmišljaš o svojem delu in ugledu, ki ga imaš kot novinarka?

O: O tem kar pogosto razmišljam. Odnos ljudi do novinarjev je trenutno precej odklonilen, podcenjujoč. Zaradi kakšnih spornih praks katerega od medijev dandanes ali v preteklosti javnost velikokrat vse meče v isti koš. Jaz to pogosto vidim na primer pri iskanju sogovornikov, ko kdo sodelovanje odkloni prav zaradi kakšne slabe izkušnje v preteklosti.

V: Kakšen ugled misliš, da imaš?

O: Kakšen ugled imam sama, težko rečem, večinoma sicer do mene pridejo le pozitivni odzivi, bi si pa želela, da bi me gledalci kot novinarko, prvič, spoštovali in drugič, mi verjeli. To je najpomembneje. Ne izgubiti svoje verodostojnosti.

V: Kaj je po tvojem mnenju poslanstvo novinarja? Kaj je zate dobro novinarstvo?

O: (premor) Poslanstvo novinarja je predstaviti javnosti dogajanje, problematiko, ljudi tako, kot je. Torej vse strani, dobro in slabo. Skratka uravnoteženo, konstruktivno. (Premor) Objektivnost je v vsakem primeru težko doseči, največ lahko narediš, če k temu težiš. Torej narediš vse, da bi jo dosegel.

V: Kako gre tebi pri tem?

O: Trudim se po najboljših močeh. (smeh) Držim se tega, da skušam dobiti informacije vseh deležnikov, vseh mogočih sogovornikov. (premor) In da so moji prispevki verodostojni.

V: Misliš, da novinar danes potrebuje drugačne veščine in pristope, kot jih je novinar nekoč?

O: Absolutno. Vedno pomembnejšo vlogo igrajo družbena omrežja, kjer se novica pojavi takoj zatem, ko se zgodi. S tem v bistvu moramo dandanes tekmovati novinarji. Odzivnost mora zato biti izjemno hitra. Ni več dovolj, da pripravimo prispevek za televizijo, ampak jaz moram pripraviti tudi prispevek denimo za Facebook. Moramo pa biti prisotni tudi na Twitterju, Instagramu ... (premor) Dostopnost do informacij je seveda zaradi interneta zdaj veliko lažja, kot je bila za naše kolege v preteklosti, po drugi strani pa to prinese tudi dodatno delo. (smeh)

V: Katera od slovenskih dnevnoinformativnih televizijskih oddaj po tvojem mnenju dobro opravlja svoje delo?

O: V zadnjem obdobju oddaja 24ur zvečer, ki jo vodi Uroš Slak. S prispevki, gosti, skuša potegniti črto pod aktualno dogajanje tistega dneva, osvetliti ozadje, dobiti še tiste informacije, ki jih čez dan drugi mediji niso dobili. Biti zadnji v vrsti vseh dnevnoinformativnih oddaj in seveda novic, ki jih je mogoče že od zgodnjega jutra prebrati na spletu, je zahtevna naloga in po mojem mnenju jo on opravlja z odliko. Pri tem ključno vlogo odigrajo njegove izkušnje in lahko bi rekla skorajda neomejeno število virov.

V: Meniš, da sodobni pristopi v dnevnoinformativnih televizijskih oddajah dovoljujejo tudi tabloidne elemente?

O: Toliko, kolikor si uredništvo dovoli. Je pa dejstvo, da gledalci to radi gledajo. Seveda odvisno od tega, kakšno občinstvo kakšen medij ima.

V: Kaj pa je po tvojem mnenju tabloidno televizijsko novinarstvo?

O: Hmm. Kar bi recimo navedla kot primer, je preveč natančno poročanje o umoru, recimo, ali obiskovanje sorodnikov žrtve umora ali prometnih nesreč.

V: In kako gledaš na tabloidne elemente v dnevnoinformativnih tv oddajah?

O: Rekla bi, da so pogosto nepotrebni, če ljudem, ki se ne po svoji volji znajdejo v medijih, na primer sorodniki žrtev, prinesejo potem še dodatno škodo.

V: Se ti zdi, da tabloidni elementi prinašajo več dobrih ali slabih trendov?

O: Mislim, da tabloidni elementi prinašajo več slabih trendov.

V: Zakaj?

O: Ker lahko na njihov račun trpi informativnost.

V: Zakaj pa misliš, da novinarji potem vseeno uporabljajo tabloidni pristop?

O: Po moje, da prispevki dosežejo višjo gledanost.

V: Ali se v oddaji Svet pojavljajo tabloidni elementi?

O: Mislim, da se jih je v preteklosti več uporabljalo kot sedaj pod novim urednikom.

V: Ali se v Dnevniku na TV Slovenija pojavljajo tabloidni elementi?

O: Dnevnik gledam le redkokdaj. Po moji oceni tam takšnih tabloidnih elementov ni.

Če bi imela možnost, bi delala kot novinarka na Dnevniku?

O: V tem trenutku lahko sodobnim novinarskim trendom bolj sledim v redakciji Sveta, torej v tem trenutku ne.

Hvala.

INTERVJUVANKA I S SVETA

(OPIS: Po izobrazbi novinarka, začela je na lokalni televiziji, nadaljevala na nacionalni televiziji, od leta 2009 dela v uredništvu oddaje Svet na Kanalu A)

V: Kako bi opisala vzdušje in delo v uredništvu Svet na Kanalu A?

O: Seveda mi je delo v redakciji Svet všeč, sicer bi težko ostala v tej ekipi. Delo namreč zahteva predanost in veselje do tega, kar počneš, sicer lahko ob vsakodnevnih izzivih pregoriš. (premor) Rada tudi delam z ljudmi, ki imajo svoje delo radi in se vsak dan tako trudijo, kot se moji kolegi v redakciji Svet.

V: Kaj pa glede uredniške politike oddaje Svet. Kako si s tem zadovoljna?

O: Menim, da dobro razporeja težo med t.i hard newsom, torej politiko in gospodarstvom in drugimi zgodbami, ki krojijo življenje v Sloveniji in so našim gledalcem pomembne.

V: Si si tako tudi predstavljala poklic novinarja?

O: No, tu pa moram priznati, da v resnici prav dosti predstave o delu novinarja nisem imela in sem si izkušnje in vtise nabirala kar sproti.

V: Koliko sebe lahko uresničiš preko prispevkov, koliko so to tvoje ideje, tvoje zgodbe, tvoje pripovedi?

O: Mislim, da sem praktično v celoti jaz. To velja tako za izbiro tem in vsebin, ki jih pokrivam, kot za način priprave prispevka. Pokrivam namreč zdravstvene tematike in ker mi pri tem zaupajo, navodil in vplivov ni dosti.

V: Kaj pa kakšni zunanji pritiski na uredništvo?

O: Po mojem mnenju nimamo v uredništvu takšnih zunanjih pritiskov.

V: Ko raziskuješ neko zdravstveno temo, kaj je tvoj namen, kaj si želiš doseči?

O: Večinoma večjo osveščenost ljudi, da je potrebno skrbeti zase in za svoje zdravje in da je vsak zase tudi odgovoren. Pri prispevkih, kjer opozarjamo na sistemske težave v našem zdravstvu, pa seveda vedno upam na premike na bolje. (smeh)

V: Kaj pa dela novinarja dobrega? K čemu mora stremeti?

O: Mislim, da v prvi vrsti poročanje, osveščanje ljudi in pa nadzor nad oblastjo. Mislim, da mora dober novinar ostati zvest sebi in ves čas vedeti za koga dela. Dela namreč za svoje gledalce, poslušalce ali bralce. Odgovoren je samo njim.

V: Tebi to uspeva?

O: Trudim se, še posebej imam ves čas v mislih, da delam za ljudi, ki me gledajo. Vedno si pa lahko boljši. (smeh)

V: Misliš, da si kot novinarka spoštovana? Kdaj razmišljaš o svojem ugledu?

O: Hmm. (premor) Večinoma za tako razmišljanje niti ni časa. (premor) Upam pa, da veljam za kredibilno novinarko, ko poročam o zdravstvenih tematikah.

V: Kaj pa novinarji na splošno pri nas, so dovolj cenjeni? Kakšen status v družbi imajo po tvojem mnenju?

O: Ufff. Različen. Razpon sega od tega, da smo novinarji nebodigatreba in mrhovinarji na lovu za slabimi zgodbami, do tega, da smo četrta veja oblasti in steber demokracije in se nam pripisuje bistveno večji vpliv, kot ga v resnici imamo. Torej, enkrat tako, drugič spet drugače.

V: Misliš, da novinarji danes opravljajo svoje delo drugače kot so ga novinarji nekoč?

O: Seveda, že zaradi samih tehnologij kot so twitter, facebook, oziroma internet na splošno, je svet informacij postal hitrejši in bolj dostopen kot nekoč. Vse to moraš danes upoštevati in uporabiti pri svojem delu. No, kar pa se tiče pristopov na primer pri vodenju intervjuja, snemanju na terenu in sodelovanjem s sogovorniki, pa mislim, da se verjetno ni kaj dosti spremenilo.

V: Kaj pa tabloidnost. Kaj meniš o tabloidnosti v dnevnoinformativnih televizijskih oddajah?

O: Če kot tabloidno smatraš zabavne, sproščene teme, ki pokrivajo tudi domačo in tujo estrado, ali pa gre za drugačen, bolj oseben pristop pri prispevku, potem so ti elementi dopustni. Če tabloidno razumeš kot nepreverjeno, izmišljeno ali napihnjeno informacijo, je nedopustna v kateri koli oddaji. Težko bi ocenila, da je to zgolj dobro ali pa slabo. Ni tako črno-belo.

V: Mi prosim še malo razložiš...

O: Senzacionalizem škodi verodostojnosti. Dramatizacija, če gre za dober način pripovedovanja, tekoč dramaturški lok in večino pripovedovanja zgodbe, pa lahko pri podajanju zgodbe koristi. Personalizacija, če je pravilno uporabljena, lahko tudi pomaga. Primer znotraj zdravstvene problematike so na primer prispevki o neznani težki bolezni, ki jo ljudem lažje približaš s pomočjo osebnega pripovedovalca, ki pove svojo zgodbo. (premor) Ampak tu tako ali tako ne vidim elementov prave tabloidnosti. Nameni, zakaj nekaj uporabiš so lahko čisto različni.

V: V čem se razlikujejo Svetovi in Dnevnikovi novinarji?

O: Obstaja očitna razlika med načinom prezentacije prispevka. Mislim, da novinarji Sveta dajo bistveno več na to, da pripovedujejo s sliko. Uporabijo tudi več sodobnejših pristopov pri pripravi prispevka, ne da bi pri tem žrtvovali vsebino. S sliko ne pokrivajo prispevka, ampak je slika osnova pripovedi. Kar pa, se bojim, je včasih zmotno interpretirano kot tabloidno.

V: Ali se v Dnevniku na TV Slovenija pojavljajo tabloidni elementi?

O: Seveda, kakšni lahkotni prispevki ali pa predstavljanje tematik skozi osebne zgodbe.

V: Ali se v oddaji Svet pojavljajo tabloidni elementi?

O: Tudi, enaki. Zabavni prispevki o posebnih ljudeh, zanimivih dogodkih ali krajih, ki so običajno bolj zabavni, kot pa informativni. Dramaturški lok pri prispevkih, predstavljanje kompleksnih vsebin skozi osebne zgodbe.

V: Kakšno mnenje imaš o novinarjih, ki ustvarjajo oddajo Dnevnik na TV Slovenija?

O: Lahko bi rekla le, da imam dobro mnenje. Konec koncev so tudi moji začetki na nacionalni televiziji.

V: Kakšno mnenje imaš o novinarjih, ki ustvarjajo oddajo Svet na kanalu A?

O: Še boljše. (smeh)

V: Kakšen odnos imajo tvoji sodelavci do Dnevnikovih novinarjev?

O: Korekten in profesionalen.

V: Kaj misliš, kakšno mnenje imajo novinarji in uredniku Dnevnika o novinarjih s Sveta?

O: Žal tega pa res ne vem.

V: Kakšen odnos imajo novinarji Sveta do tebe in tvojega novinarskega dela?

O: Veseli so, kadar pripravljam dobre zgodbe in delo dobro naredim.

V: Kaj pa urednik? Kakšno mnenje ima o tebi in tvojem delu?

O: Podobno. V prvi vrsti pa ceni dobre zgodbe in dobre teme na jutranjih sestankih. (smeh)

V: Če bi imela možnost, bi delala kot novinarka na Dnevniku?

O: Seveda, zakaj pa ne, vendar verjetno raje pri kateri drugi oddaji na TVS.

V: Zakaj?

O: Mislim, da je vsako delovno okolje priložnost za rast in razvoj novih veščin in nudi izzive, ki se jih je vredno lotiti.

Hvala.

INTERVJUVANEC J S SVETA

(OPIS: Urednik oddaje Svet na Kanalu A, ki ima 11 let novinarskih, uredniških in voditeljskih izkušenj, tako radijskih kot televizijskih. Nima novinarske izobrazbe)

V: Kakšno je vzdušje v redakciji med novinarji in kakšen odnos imate vi z novinarji?

O: Odnos je verjetno tak, kot v vseh kolektivih. Vzdušje je odvisno od več dejavnikov. A nas je malo, skupaj 20. In vsi imamo en cilj, ne glede na morda kdaj osebna mnenja, zvečer pripraviti dobro oddajo. In skrbeti, da napredujemo. (premor) Odnos med urednikom in

novinarji pa je tak, kot mora biti, da stvar deluje. Imajo ogromno svobode, a sem tu sam, zato da na koncu vse gre v smer, ki si jo želimo.

V: Kako ocenjujete delo novinarjev v dnevnoinformativni oddaji Dnevnik?

O: Ni pošteno, da ocenjujemo delo tistih, ki jih ne vodim. Lahko pa rečem, da se vidi, da delajo za normo, ne pa zase. Novinar redko spremlja svojo temo do konca, če traja nekaj dni. So prepričani, da je njihova naloga drugačna, ker so v službi javnega zavoda. In to velikokrat opravičujejo z dolgočasno, slabo in nemoderno zgodbo. Novinarstvo se povsod po svetu spreminja, razvija, modernizira. To ni pot v senzacionalizem, ampak pot naprej. Včasih je voditelj bral z lista, danes bere z bobna. Včasih se novinar ni javljal s terena, ker ni bilo te možnosti, danes voditelj celotno oddajo lahko odvodi s kraja dogajanja.

V: Če bi ocenili njihovo delo z oceno od 1 do 10, pri čemer je 10 najboljša ocena, kako bi jih ocenili?

O: Na podlagi povedanega bi delo novinarjev na Dnevniku ocenil z oceno 4.

V: Ali spremljate kakšne druge dnevnoinformativne oddaje, če da, po katerih se z gledujete?

O: Vsak dan gledam 24ur. So najbolj gledana informativna oddaja v državi. Z naskokom. Imajo vsaj enkrat več gledalcev kot nacionalni dnevnik. In so tisti, ki spreminjajo trende. Prav tako večer zaključim s 24ur zvečer, Uroš Slak je vpeljal dinamiko v oddajo in zaključi dan s temami, ki so bile dnevno najbolj pomembne. Drugače pa domače oddaje pogledam vse. Epilog, Preverjeno, Tednik.... (premor) A večino gledam tuje oddaje. Tam se namreč dogaja napredek.

V: Sami ste začeli z novinarskim delom na radiu, potem ste šli na televizijo. Ste takšno delo na televiziji tudi pričakovali? Ste imeli prave predstave?

O: Res je odvisno, kakšne predstave ima človek. Sam jih nisem imel. Bil sem res radijski človek. In danes sem človek, ki se ves čas uči. Na Pro plusu so mi omogočili najboljše učitelje in mi dali najboljše zglede, saj tu delajo največja televizijska imena v Sloveniji. In tako si sliko ustvarjamo sami. Vesel sem, da je tudi Svet del trendov. Se spomnite vklopov na balkonu, ko so se nam vsi smejali? Ni bilo druge možnosti, ni bilo drugih tehničnih rešitev. A ni bistvo balkon, ampak dodana vrednost vklopa. In danes ima nacionalna televizija vklope,

pa jih niso imeli dolga leta. Mediji se izjemno hitro spreminjajo, danes nekaj uvedeš, jutri si že zadaj. In ljudje niso naivni. Ljudje vedo, da če ne boš zanimiv, bodo to prebrali. In izpadeš.

V: Koliko novinarjem Sveta kot urednik dopuščate, da so samosvoji in koliko jih vi usmerjate pri končni podobi prispevka?

O: Imajo vso svobodo. So novinarji, vejo kaj delajo. Se pogovarjamo, damo usmeritve, a delati morajo oni. Oni so na terenu, oni vejo, kaj in kako je tam. To moramo upoštevati. Ekipa pa je taka, da me ne skrbi. Vem, kaj lahko zahtevam in kaj lahko dobim. Na koncu seveda preberem prispevek. Redko ga popravljam. Zakaj bi popravil en stavek zato, da bi rekel, to sem pa popravil. Prispevek je treba narediti, ga videti in se potem pogovarjati o celotnem delu, ne o enem stavku. Ta redko spremeni vse. Če pa razumeš usmeritev in idejo, potem bo drug prispevek boljši. Zaupam jim. In to zaupanje mi ves čas vračajo. In ga tudi ljudem, ki jih gledajo.

V: Kaj pa pričakujete od novih ljudi, ki začnejo delati pri vas kot novinarji? Kako jih uvajate?

O: Najprej so raziskovalci. Da se spoznajo z našim delom, ljudmi, ki jih dnevno potrebujejo. Potem grejo na teren. In se učijo od ostalih novinarjev v redakciji. Pomagajo si med sabo in pomagajo drugim. In če jih zanima, potem se učijo hitro. Imamo nekaj načinov, ki pa jih ne bi razkril. Nekaj mora ostati tudi del Sveta. Tudi del ekipe, ki je danes praktično na vseh televizijah po državi, in to med najboljše plačanimi novinarji, pa je Svet star šele 8 let.

V: Kot urednik čutite kakšne zunanje pritiske, želi kdo vplivati na vas?

O: Name nihče nikoli ni pritiskal in nikoli si tega tudi ne bi dovolil. Imam 31 let in sam nimam tistih stricev iz ozadja in znancev od drugod. In kot osebnost sem precej samosvoj. Če bi kdo želel pritiskati name, bi to takoj povedal.

V: Ali kdaj razmišljate o delu in ugledu, ki ga imajo novinarji Sveta pri novinarjih drugih televizij?

O: Včasih sem. Zdaj se nikoli ne sekiram. Zakaj bi se? Kup jih dela na nacionalni televiziji, na Planet tv-ju, na 24ur-ah. In povsod so jih vabili. Kaj to pomeni? Da jih morda kolegi novinarji ne spoštujejo, jih pa tisti, ki ustvarjajo informativne oddaje, ki sestavljajo ekipo in iščejo pridne, pametne in dobre novinarje. In teh je Svet ustvaril več kot katera koli oddaja

zadnja leta. Kakšen pa je ugled novinarjev? Meni se zdi, da o tem odločajo gledalci. In ti so odločili, da je Svet druga najbolj gledana informativna oddaja. In ljudje naše novinarje spoštujejo in jih imajo radi. In to šteje. Morda pa bi morali ostali novinarji vedeti, da mora Svetov novinar delati vsak dan 10 ur in to 5 dni na teden. Da ni popuščanja. In da 45 minutno oddajo sestavi 20 ljudi. 15 novinarjev. Morda bi takrat imeli drugačno mnenje. Bi pa dodal še to, toliko napredka, toliko volje in novosti, kot jih uvedejo Svetovi novinarji, se uvede redko kje. Pa to ni hvala. To sami zase govorijo novinarski prispevki. Ne tisti, ko so vsi na istem dogodku. Tisti, ki jih novinar naredi od začetka do konca sam. Od teme do predstavitve v studiu.

V: Pravite, da imate dober odziv med gledalci, kakšen status pa imajo po vašem mnenju novinarji Sveta v družbi?

O: To bi morali vprašati tiste, ki delajo raziskave. Svet ima težavo, ker se ga drži slogan senzacionalizma. A to je staro. To je bilo. Priznam. Tako smo našli svoj prostor. In smo tudi ga. A zdaj se oddaja razvija, pogledjte Svet pred petimi leti in danes. To je popolnoma nova oddaja. In novi ljudje. Od stare ekipe je praktično 1 ali 2 novinarja. Svet je danes informativna oddaja, ki jo ljudje radi gledajo. In novinarjem verjamejo. Tisti, ki pa niso naši gledalci, tisti pa imajo o nas morda slabše mnenje. Sam pravim, bodi z nami teden dni in povej, kaj si misliš.

V: Kaj pa na splošno slovenski novinarji, kakšen status oziroma ugled imajo v družbi, po vašem mnenju?

O: Slabšega, kot bi bilo treba. In za to smo si krivi sami. Novinarski društvi imamo dve, levo in desno. In ko se oglasita, govorita o tem, kako slabi smo novinarji. To je slaba usluga, ki so si jo politiki samo želeli. In so k temu tudi veliko pripomogli. Zakaj bi imel novinar slab ugled v družbi? Komu to koristi, ko pa smo ves čas krize govorili o napakah, opozarjali na slaba vodstva v podjetjih, v politiki... (premor) Ni povsem logično, kajne? (premor) Zdi se mi, da je sicer zelo različno. Od mrhovinarjev do stebra družbe. In resnica je ponavadi nekje vmes. Tako kot pri drugih poklicih. Je primer Radan primer, ki kaže, kakšni so vsi zdravniki? Primer Meršol primer, ki kaže, kakšni so bili in so vsi uredniki? Ni tako enostavno kajne?

V: Res ni tako enostavno. Če pa se vrneva na novinarje same, kako bi moral novinar delati, da bi lahko rekli, da dobro opravlja svoje delo?

O: Novinar mora govoriti resnico. In to povedati tako, da ga ljudje poslušajo, razumejo in imajo kaj od tega. In to je najbolj enostaven odgovor. Si predstavljate vojnega dopisnika, ki bi pisal korektno, a tako slabo, da bi vsi nehali brati na začetku. Kaj ima od takega novinarja družba? (premor) Pa pogledajte Boštjana Videmška, ki vrhunsko piše svoje članke z vojnih območij. In ja, v njih se čuti, da je dal vanje del sebe. Novinar se mora postaviti za dobro in pravo stvar. Kaj naj novinar reče, ko je 70 odstotkov družbe proti istospolnim porokam? In proti priseljevanju beguncev pri nas? Da tako pač je? Ne, treba je biti liberalen, odkrit, pokazati druge plati, vzbuditi zanimanje in se truditi, da nisi mračnjaški. Vleči vzporednice z dogodki, ki nam kažejo, kaj se je v zgodovini že zgodilo.

V: Kako uspešni so pri tem novinarji Sveta?

O: Odvisno od teme. Odvisno od dneva. Se trudimo. Vsak dan znova. (smeh)

V: Katera od dnevnoinformativnih televizijskih oddaj v Sloveniji po vašem mnenju najbolje opravlja svoje delo? Katera dnevno informativna tv oddaja v Sloveniji ima po vašem mnenju najboljši kader novinarjev?

O: Ufff. To je več vprašanj. Zagotovo je prva med vsemi 24ur. Zakaj? (premor) Ker jo dnevno gleda največ ljudi, zanjo dela največ prepoznavnih novinarjev in štirje vrhunski voditelji, ki jim ljudje zaupajo. Odkrivajo teme, ki so pomembne. Potem pa bi na drugo mesto dal Svet. Kaj pa naj? Saj sem urednik (smeh) Sem pristranski? Zagotovo, a svoje ljudi poznam in še enkrat lahko rečem, veste koliko Svetovih novinarjev dela na nacionalni televiziji? Eden je voditelj, tri so novinarke, ki pokrivajo največje teme. Eden novinar je danes voditelj na Planet tv, eden novinar tam. Eden novinar je prvi gospodarski novinar 24ur, najbolj gledane oddaje v državi in en novinar je danes kreativni producent in redaktor oddaje 24 ur. Pa sem jih naštel zdajle na hitro. To je za tako malo ekipo velik uspeh. In priznanje novinarjem, da so pridni, predani. Dobri. Danes imamo v ekipi vsaj 6 ljudi, ki bi jih takoj kupili v drugih informativnih oddajah. Kje je tu nacionalna televizija me sprašujete? Slavko Bobovnik nima konkurence. A to ne pomeni, da so Odmevni najboljši. To povedo številke gledanosti.

V: Bi rekli potem, da so številke gledanosti odraz tega, kako so se posamezne oddaje uspele prilagoditi na novejši trend poročanja?

O: Zagotovo. Povedati to, kar se je zgodilo, je pase, to so ljudje prebrali. 10 let nazaj niso, danes to preberejo na telefonu. Novinar je danes več kot poročevalec. Ta poklic je izumrl.

Pred leti je izumrl poklic glasbenega tehnika. No, povsod je izumrl, le na nacionalnem radiu ne. Danes si radio host, si speaker, si dj in speaker. Danes moraš znati več, in to v eni osebi. Če vrtiš glasbo, povej kaj v mikrofoni. Na radiu ne potrebujejo več ljudi, ki samo vrtijo glasbo, ki jo pripravi nekdo drug. In enaki premiki se dogajajo na televiziji. Koliko pa mislite, da pripravlja ljudi oddajo Buisines na CNN-u, pa je paradna oddaja? Prispevek, dolg 5 minut 2 osebi. Voditelj, ki je tudi novinar in snemalec, ki je tudi montažer. Tako pač to je.

V: Bi med novejši trende poročanja uvrstili tudi tabloidne elemente? Mislite, da jih je dandanes potrebno vključiti v dnevnoinformativne televizijske oddaje?

O: Kaj bi radi slišali? Kaj je tabloidno? Nova in Lady? Kaj je tabloidno? Pop in? Svet? Tabloidno je to, čemur sami rečemo tabloidno. Je CNN tabloiden, ker je bila prva novica več tednov ločitev Tiger Woodsa? Je tabloiden, ker se postavi na stran zahoda v Siriji? Je zato Svet tabloiden, ker so v njem lahke zgodbe? Ker je dodan komentar? Je komentar čez mejo? Morda boste rekli, da ne poznam pravil, kaj je tabloidno. Morda res. A se s tem ne ukvarjam. Bodimo pametni, imejmo zdravo kmečko pamet pa bo vse ok. (smeh)

V: Ne želim namigovati, da ne poznate pravil, kaj je tabloidno, pa vas bom vseeno vprašala, kaj vi dojemate kot tabloidno?

O: Kaj pa vem. (premor) Jutranji program, kjer voditeljica v roki drži spolne pripomočke in ima poleg gosta, ki je strokovnjak. Kaj je to? Tabloidno novinarstvo? Ne bi se strinjali, kaj? Je tabloidno novinarstvo, če voditeljica Sveta opravi 8 minutni intervju z Anžetom Kopitarjem, in to na kavi? In ga o športu vpraša le 3 vprašanja, govorita pa o dojenju in previjanju? Ja, to je verjetno tabloidno. A kaj je potem news? Samo pogodba in igralne minute na ledu? Kaj pa če je to že povedal? Torej intervju odkloniti? Še enkrat bi dodal, ne gre za tabloidnost, gre za to, da ljudi zanima. In če jim to povemo in pokažemo in pri tem uporabimo zdravo kmečko pamet, nikogar ne žalimo. Nikogar ne poneumljamo. Ampak, to je moje osebno mnenje. Ne rečem, da je prav. Sam pa velikokrat tako mislim.

V: Kako pa odgovarjate na to, da Svetu na Kanalu A pripisujejo tabloidnost?

O: Zame tabloidnost ni kriterij, po katerem bi presojal dobro zgodbo v Svetu. Zame šteje resničnost, zanimivost, jasnost, dinamika. Zato je moj odgovor, da čim širši krog dobi to, kar želi, dobro zgodbo in relevantno vsebino. (premor) Kaj pa naj še rečem? Da imajo gledalci vedno prav. Da pa vse povabim, da preživijo dan z nami, ali pa pred ekranom ob 18h nekaj dni, pa bodo videli, kaj jih je zmotilo, če jih je kaj.

V: Se vam zdi, da tabloidni elementi v dnevnoinformativnih tv oddajah prinašajo več dobrih ali slabih trendov?

O: Trendi prihajajo brez tabloidnih elementov. Trendi se spreminjajo še preden je Svet „prinesel tabloidne elemente v informativne oddaje“ kot bi kdo rekel. Trendi se spreminjajo zaradi navad v svetu. Najbolj znana družina na svetu je en sam tabloid. Ko pa govoriš o njih kot trendu, poslu, je to tabloidno, če prodajo toliko in toliko revij, oblačil? Kaj pa vem, tu nimam pravega odgovora.

V: Se vam zdi, da na račun tabloidnih elementov npr. senzacionalizem, dramatizacija, personalizacija ipd. trpi, kakšen drug vidik ali lahko novinar vključi vse in naredi še vedno kakovosten prispevek?

O: Brez vsega naštetega ni prispevka. Je poročilo. Tako kot ga da Slovenska tiskovna agencija. Na Bloombergu, kjer delajo samo poslovne novice ni več tega. Ste vedeli, da računalniški program, umetna inteligenca, napiše poročilo o dvigu borznih indeksov? To ne dela novinar, ampak računalnik. Vsak dan. In to uporabijo kot članek. Je to kakovost? Ali je kakovost najbolj znani CNN-ov novinar za finance, ki skače malo levo malo desno, se šali, a na koncu pove stvari tako, da jih vsi razumemo? Ne zgolj skozi številke?

V: Kaj pa nacionalna televizija, ali se tudi v Dnevniku pojavljajo kakšni tabloidni elementi?

O: Ufff. To vprašanje je težko zato, ker jaz težko odgovorim na to, kaj je to tabloidni element.

V: Če gledate skozi oči urednika, kaj vam je všeč pri oddaji Dnevnik in kaj vam ni?

O: Na to vprašanje ne bi odgovoril. Nisem urednik oddaje. Ne bi bilo pošteno.

V: Kako pa vam je všeč delo urednika dnevnoinformativne oddaje Svet na Kanalu A?

O: Zelo. Če mi ne bi bilo, tega ne bi počel. Imam podporo vodstva pri tem, kar počnemo. Nudijo mi izobraževanja, ki jih drugje ne bi bil deležen in to vse zato, da bi lahko dobro delal. In v tem kar počnem uživam, ker delamo dobro. Ker imam ekipo, ki ve kaj počne in ker spreminja svet. Po drugi strani pa sem hvaležen za to priložnost, ki sem jo dobil, da se kot urednik in novinar lahko razvijam tu. To je enkratna priložnost in upam, da so s tem, kar dela ekipa zadovoljni gledalci vsak dan, ko končamo.

V: Kakšno mnenje imajo po vašem opažanju novinarji Dnevnika, do novinarjev, ki ustvarjajo dnevnoinformativno oddajo Svet na Kanalu A?

O: Ne bi vedel. Verjetno jim je marsikaj všeč. In marsikaj ne. Morate vedeti, da vsi nagovarjamo svoje gledalce, imamo svoje ideje, svoje poglede. In tako tudi delamo.

V: Kaj mislite, kako pa vaši novinarji gledajo na novinarje Dnevnika?

O: Spoštujejo dobro delo. Tako smo se naučili. Svet ima 8 let, Dnevnik desetletja. Gre za institucijo, ki jo je treba spoštovati. In prav tako tiste, ki tam delajo.

V: Koliko ste kritični do slovenskega televizijskega novinarskega poročanja in koliko ste samokritični?

O: Sem zelo samokritičen. Morda se vam bo zdelo, da sem bil v najinem pogovoru zagotovo premalo samokritičen. Biti urednik je težka naloga. Sam si kriv za napake. In treba jih je priznati, popraviti. In iti dalje. Tako kot pri vseh drugih poklicih. Veste, to kar naredijo novinarji, ni uspeh urednika, ampak dobrega novinarja. In verjamem, da je v Sloveniji ogromno mladih, izobraženih, pametnih in pridnih novinarjev, ki vejo, kaj hočejo in kako bi to dosegli. In imam čast delati s takimi. In zato tudi na ostale novinarje gledam tako, da se vsi trudijo po svoje. In vsi delajo veliko. In dobro. Vendar vsak po svoje. Je možnost za izboljšave? Seveda. Kdaj pa ni? In to bomo morali vsi narediti, drugače nas bodo gledalci zamenjali za internet.

V: Če bi imeli možnost in če izvzamete pogoje dela, plačo ipd. ali bi delali na oddaji Dnevnik?

O: Zdaj ste dali stran vse tisto, kar je pomembno. Pogoji dela so bistveni za dobro oddajo. Plača je spodbuda za opravljeno delo. Zdaj sem urednik Sveta. In to me veseli. Zdi se mi, da moram to zaupanje vrniti, zaupanje, ki so mi ga izkazali kot zelo mlademu uredniku. Tako, da bi o tej ponudbi, če bi bila, zelo dobro razmislil in na koncu verjetno rekel ne hvala.

V: Zakaj ne?

O: Ker so pogoji dela tu veliko boljši kot jih lahko nudi nacionalna televizija. To pa je osnova za napredek. In ta je cilj, ki ga pri 31tih imam. Razvoj.

Hvala.